

# Geen dag zonder Gods Woord

11

## Voorwoord

Deze werkwijzer is een hulpmiddel om het gesprek rondom het Junioren Werkboekje zo prettig en doeltreffend mogelijk te laten verlopen. De opbouw is vanuit de leefwereld van de junioren gedacht en houdt rekening met variaties in leeftijd, interesse, beginsituatie en leerstijlen. U wordt dan ook van harte aangeraden de werkwijzer te gebruiken en indien mogelijk het voorgestelde verloop te volgen.

Uw voorbereiding is natuurlijk grondig. In de week voorafgaande aan het gesprek met de junioren heeft u de betreffende bijbelgedeelten grondig gelezen. U heeft uzelf ingeleefd in situaties en karakters. U heeft ook uitgebreid aandacht besteed aan de rubrieken “activiteit” en “verwerkingsactiviteit”.

*De rubriek “activiteit”* is bedoeld om de deelnemers te betrekken bij de stof van de les. Hier proberen we op een indirecte manier de vragen te beantwoorden: waarom zou ik mij voor deze materie interesseren, wat heb ik hieraan, wat gaan we doen?

*De rubriek “verwerken”* is bedoeld om de deelnemers de stof te laten toepassen, op een andere wijze te herhalen en een plaats te geven in eigen beleving.

Het zal duidelijk zijn dat we vooral in de activiteiten rekening dienen te houden met de verschillende wijzen waarop mensen leerstof tot zich nemen en eigen maken. Het aanbod zal dus zo breed mogelijk moeten zijn: visueel, auditief, praktisch, dynamisch, analytisch enz.

Een van de problemen waarmee we kampen in de sabbatschool is dat we hoofdzakelijk vanuit een boek werken. Het gaat om lezen. Leesstof. Het is niet iedereen gegeven om de literaire kwaliteiten van de Bijbel te kunnen zien en waarderen. Dat betekent dat gespreksleiders a.h.w. de vertaalslag moeten maken van auditief naar visueel, van horen naar doen, van literatuur naar schema enz.

Dat klinkt als een onmogelijke taak. Dat is ook zo als we daar steeds weer heel bewust bij stil zouden staan en per vers of perikoop al de leerstijlen en intelligentietypen aan ons voorbij laten trekken.

Wat we praktisch kunnen doen is het volgende. Per week proberen we via de rubrieken “activiteit” en “verwerkingsactiviteit” heel bewust verschillende leertypen te bereiken. De ene week werken we met het gehoor, de volgende met het oog. Soms zullen beide in één les kunnen. Met andere

woorden we vragen ons iedere week wel bewust af of we “iets” hebben voor oog, oor, hart, lichaam. Dat zal niet altijd lukken.

Wat kunnen we doen voor:

**Visueel ingestelden:**

Werken met foto's,

Platen laten zien

De suggestie van kleur opwekken (wat zien ze?)

Landschappen en mensen laten zien via plaatjes, dia's enz.

De tekst van de Bijbel laten zien op een bord, wellicht in schematische vorm.

Welk landschap past bij de stof? Waar speelt het zich af? Waarom?

Gebruik van een zwart-wit tekening en de vraag hoe die moet worden ingekleurd. Waarom worden die kleuren genoemd?

**Auditief ingestelden**

CD's laten horen

Een hoorspel maken van de tekst

Vragen hoe iets klinkt, welke stem hoort er bij deze profeet? Waarom?

Vragen naar welke muziek bij een tekst hoort.

Laten voorlezen

Zingen (de les a.h.w. illustreren door goed uitgekozen liederen)

Laten kiezen uit muziek (welke melodie past het beste bij de stof, persoon, tekst?)

Rollenspel of casus

**Praktisch ingesteld (doeners)**

Stel: je hebt een ideaal voor de kerk/gemeente, welk stuk gereedschap past daar bij? Is jouw kerk een kettingzaag? Nee, wat dan wel. Vraag door.

Jezus staat voor een vraag. Wat zou jij doen?

De kerk dient liefde uit te stralen. Hoe zou je dat heel praktisch willen bereiken?

Er komen werkgroepen in de gemeente. Van welke werkgroep wordt je lid?

Wie van de personages in het verhaal staat het dichtst bij je?

Abstracte begrippen laten omzetten in “doe woorden”

Rollenspel of casus

### **Analytisch ingesteld**

Het stellen van waarom vragen

Schema's laten maken

Sleutelwoorden laten opsporen

Abstracte woorden geven aan handelingen

Gesprek samenvatten

Verbindingen leggen tussen voorbeelden/symbolen en werkelijkheid

Rollenspel of casus

*Het verhaal* is een zeer belangrijk onderdeel van het gesprek. Het is in “gesprek met het verhaal” dat de junioren de Bijbel leren kennen en de Bijbel op een verantwoorde manier leren lezen. Vooral dat laatste is een belangrijke doelstelling van de gespreksleid(st)er. Verantwoord lezen betekent allereerst dat het verhaal ook werkelijk gelezen wordt: door u en door de junioren. Dat zal niet altijd lukken. Soms zijn verhalen te lang. Dan is het zaak dat u de leestocht wel hebt gemaakt en de junioren kunt behoeden voor foute gevolgtrekkingen, te snelle oordelen enz. Verantwoord lezen betekent ook dat het verhaal gelezen wordt zoals het er staat. Niets mag worden verbloemd of weggepoetst. Mensen en God worden niet beter voorgesteld dan ze in het verhaal naar voren komen. Laat dus al het verzachtende van de kinderbijbels achter u en laat de junioren kennis maken met wat er echt staat.

Van u, als gespreksleid(st)er vraagt dit extra inspanning. Niemand staat geheel onbevangen tegenover de tekst van de Bijbel. We brengen ons verleden mee en denken vaak dat we de verhalen al volledig kennen. Laat u verrassen door de tekst, zodat u de junioren kunt verrassen! Dat zal in de praktijk betekenen dat u het verhaal een aantal keren moet *lezen alsof u het nog nooit heeft gezien!* Neemt u die moeite dan zult u ontdekken dat u vol geestdrift de verhalen levend kunt maken voor de jongen mensen die u zijn toevertrouwd.

## **INHOUDSOPGAVE**

<b>Les 1</b>	<b>Geen zorgen</b>	<b>Pagina</b>	<b>2</b>
<b>Les 2</b>	<b>Doen wat Jezus vraagt</b>	<b>Pagina</b>	<b>8</b>
<b>Les 3</b>	<b>Een woord is al genoeg</b>	<b>Pagina</b>	<b>13</b>
<b>Les 4</b>	<b>Verhalen met een geheim</b>	<b>Pagina</b>	<b>18</b>
<b>Les 5</b>	<b>Het koninkrijk van God</b>	<b>Pagina</b>	<b>25</b>
<b>Les 6</b>	<b>Windkracht 10</b>	<b>Pagina</b>	<b>31</b>
<b>Les 7</b>	<b>Zelfs Levi hoort erbij!</b>	<b>Pagina</b>	<b>36</b>
<b>Les 8</b>	<b>Tabitha</b>	<b>Pagina</b>	<b>41</b>
<b>Les 9</b>	<b>Bijzonder water</b>	<b>Pagina</b>	<b>47</b>
<b>Les 10</b>	<b>Zet je in voor je medemens</b>	<b>Pagina</b>	<b>54</b>
<b>Les 11</b>	<b>Een helpende hand</b>	<b>Pagina</b>	<b>67</b>
<b>Les 12</b>	<b>Geen honger meer</b>	<b>Pagina</b>	<b>72</b>
<b>Les 13</b>	<b>Kruimels voor de honden</b>	<b>Pagina</b>	<b>80</b>

# 1

## Geen zorgen

### Doelstelling(en)

- Begrijpen dat Jezus je aanspoort om God op de eerste plaats te zetten.

### Materiaal

- *Een grote boekrol en kleine boekrollen voor iedere deelnemer.*
- Maak van twee stukjes rondhout en een lange strook fröbelkarton een boekrol. Karton om het hout heen nieten of vastplakken. Maak aan de uiteinde een verdikking: houten knopje, klei op een manier die verhindert dat de rol niet van het hout schuift. Als je het vastplakt, is dit natuurlijk niet perse nodig.  
Deze rol zal dienen om elke sabbat de leerteksten van het kwartaal op te plakken of op te schrijven. Zij worden als dit mogelijk is, in een grote vaas of aardewerk kruik bewaard. Zo'n rol wordt niet weggegooid!

Zorg ook voor foto's van kruiken en van manuscripten (bijvoorbeeld die van Qumram).

- *Een plakboek:*
- In het Werkboekje begint elke les met een inleiding. Dit kwartaal staat hierin elke week een beroep centraal. Probeer rond dit thema een klein project op te zetten met illustraties en/of notities in werkboekje (op blanco vellen na iedere les) of plakboek. U kunt dit ook doen met behulp van tekeningen, bouwplaten, kleurpotloden enz. Zo kunt u eventueel een tentoonstelling organiseren op de dertiende sabbat en dat misschien in combinatie met een tentoonstelling van de werkjes van de Kleuters en Kinderen.
- Afbeeldingen van verschillende soorten werkkleding die u uit tijdschriften heeft geknipt: kleren uit andere tijden die u in geschiedenisboeken vindt: kleren uit Jezus' tijd.
- mooie kleren aan een haakje of een mannequin.
- kleren die te klein of gebruikt zijn, of babyspeelgoed.

- een of meer mooie bloemen.
- N.B. Kijk al vast vooruit naar week 4 van het kwartaal. Zie vooral de rubriek *materiaal*.

## Vorbereiding

- Raadpleeg de pagina's van de algemene inleiding van deze Werkwijzer.
- Neem de tijd om zelf ook de oefeningen van het Werkboekje te maken, kleur enkele plaatjes in, de Junioren zullen u daarin volgen.
- Leer zelf ook de tekst van de week uit uw hoofd.
- Gebruik ook bij uw voorbereiding de Groot Nieuws Bijbel. Dit zal helpen een heldere taal te gebruiken wanneer u de bijbelteksten uitlegt.
- Het thema van de inleidende verhaaltjes in dit Werkboekje voor dit kwartaal : bijbelse beroepen. Probeer rond dit thema een klein project op te zetten met illustraties en/of notities in werkboekje (op blanco vellen na iedere les) of plakboek. U kunt dit ook doen met behulp van tekeningen, bouwplaten, kleurpotloden enz. Zo kunt u eventueel een tentoonstelling organiseren op de dertiende sabbat en dat misschien in combinatie met een tentoonstelling van de werkjes van de Kleuters en Kinderen.
- Andere mogelijkheid: laat de junioren ene dagboek bijhouden. De verhalen van dit kwartaal spelen zich af tijdens Jezus' leven in het gezelschap van zijn leerlingen als ooggetuigen. Laat de Junioren zich inleven in de rol van een leerling. Stel je voor: "Jij bent Petrus of Johannes. Schrijf in je dagboek wat jij deze week als leerling meegemaakt hebt. Vertel in je eigen woorden wat Jezus deed of zei".
- Iedere Junior mag elke week op zijn/haar boekrol de leertekst van de week schrijven. Zo heb je alle teksten nog eens bij elkaar; ze blijven langer bewaard, want zo'n boekrol gooi je niet zomaar weg; functie en gebruik van boekrol kan worden besproken.
- Laat iedere week het verband zien tussen het inleidende verhaaltje en het bijbelverhaal. Voor hoofdstuk 1 de volgende informatie:  
Een opperkleed was een erg belangrijk kledingstuk. Het werd voor verschillende doeleinden gebruikt:
  - a. als jas;
  - b. met een gordel erom kon het wijd uitvallende bovengedeelte worden gebruikt voor het meedragen van levensmiddelen;
  - c. als deken;
  - d. als draagzak;
  - e. als tentdoek: beschutting tegen felle zon.

Een opperkleed was zo een belangrijk bezit, dat de tora bepaalde dat het 's avonds altijd aan de eigenaar moest worden teruggegeven. Een dergelijke mantel bezitten voor dagelijks gebruik was echt geen overbodige luxe. Zodra we menen dat ons geluk afhangt van het (overdadige) bezit van 'aardse schatten' promoveren we die tot god en komt God op de tweede plaats!

- Vertel zo levendig mogelijk (eventueel met behulp van de Bijbel in vilt, p.33).



- Het doel van het christelijk onderricht is dat de kinderen het Woord van God in praktijk leren brengen. Dit is volledig in overeenstemming met het gebed van Jezus. "Leert hen alles wat ik hun voorgeschreven heb te onderhouden." Ons onderricht is doeltreffend wanneer het Woord van God praktisch in het leven wordt toepast.

## Opening

- welkom
- liedje
- gebed
- zending

## Om te beginnen

- Toon de verschillende soorten kledingstukken die men uit een tijdschrift kan knippen (sportkleding, voor een plechtigheid, om naar school te gaan). Wissel hierover van gedachten met de Junioren. Men doet andere kleren aan volgens de omstandigheden, men gedraagt zich op de wijze die bij de kleren past.
- Toon kledingstukken (gefotokopieerd uit boeken) uit andere tijden (of andere landen). Praat hierover met de Junioren. Door de eeuwen heen (of volgens de landen) hebben mensen zich op verschillende wijzen gekleed. Waarom? Wat zegt dat over de mensen die ze dragen? Hoe waren de mensen uit Jezus' tijd gekleed (toon plaatjes)? Maar altijd en overal waren er kleermakers.

## Het gesprek

- *Wat is belangrijker: je kleding of jezelf?*  
Het is belangrijk goed te zijn gekleed, maar echt essentieel is het niet. De manier waarop wij ons kleden zegt iets van onze persoonlijkheid, maar toch zijn wij en die kleding niet hetzelfde! Toon de mooie kleding op een haakje (of op een junior die mannequin speelt): bijvoorbeeld een broek en een hemd, een pak, een hele mooie jurk ...

- wie is die persoon?

- wat heb je hem/haar te zeggen ?

Spreek tegen deze persoon (of vraag de Junioren tegen hem te spreken) en wacht op een antwoord. Laat de Junioren reageren. De kleding is de persoon niet, maar vertelt iets over hem.

Besprek de betekenis van de spreekwoorden in het Werkboekje en in het bijzonder “laat je linkerhand niet weten wat je rechterhand doet”.

Zodra je het anderen laat weten, doe je het niet in de eerste plaats voor de ander of Jezus, maar ter meerdere glorie van jezelf.

- Vul je kasten niet nutteloos.  
Lees samen Matteüs 6:19-21. Open het Werkboekje en voer een gesprekje over aardse schatten.

Vraag naar speelgoed en bezittingen die bij de junioren in de kast of schuur liggen die nooit meer worden gebruikt. Waarom bewaar je die dingen? Zijn er goede redenen om dingen te bewaren of op te sparen? Kun je slechte redenen bedenken?

Wat kan er met aardse schatten gebeuren ?

- 1) de mot kan ze aantasten;
- 2) roest kan ze aantasten;
- 3) ze kunnen worden gestolen.

Wat zijn hemelse schatten?

Deze vraag kan moeilijk blijken voor junioren. Misschien is de volgende uitleg behulpzaam: hemelse schatten kun je niet in een kast of een schuur opbergen of bewaren. Als je iemand helpt geeft dat een goed gevoel, maar je kunt dat gevoel niet verkopen of zelfs aanraken. Als iemand van je houdt of als jij van iemand houdt is dat een prettig gevoel. Toch kun je het niet in een schuur bewaren naast de hark en het andere tuingereedschap. Het is iets dat je met je meedraagt en niemand kan het van je afnemen.

In de dagen van Jezus zeiden de rabbijnen dat je hemelse schatten verzamelde als je de armen te eten gaf, als je goed voor je oude vader en moeder zorgde, als je de zieken hielp  
.....

God geeft ons ‘aardse’ dingen om er gebruik van te maken. We mogen ze echter niet zo belangrijk vinden, dat zij de eerste plaats krijgen en daardoor onze medemensen en God op de tweede plaats terechtkomen.

In het verhaal wordt met ‘roest’ het wegvreten van knaagdieren bedoeld. Jezus wil zeggen dat aardse schatten niet blijvend zijn. Door Gods wil te doen bouwen we een schat op die wel blijvend is.

‘Waar uw schat is, daar is ook uw hart.’ Vergelijk ons spreekwoord: “Waar het hart vol van is, loopt de mond van over.” Als we teveel met onze aardse schatten bezig zijn, dan keren we ons meer en meer van God en onze medemensen af.

Hoe luidt de Tekst van de week?

Plak deze op een grote rol en laat een aantal woorden weg zodat de Junioren de ontbrekende woorden kunnen invullen.

- Maak je geen zorgen.  
Laat een mooie bloem zien. Laat haar tot in de details bekijken door de Junioren. Lees nu samen Matteüs 6:25-34. De woorden ‘Wees niet bezorgd’ zijn niet bedoeld als een bevel, maar als troost. Tob maar niet, God zal voor je zorgen. Als God al zo goed voor dieren en gewassen zorgt, dan zal hij dat zeker voor ons doen. Wij mensen zijn immers het kroonstuk van zijn schepping!

Bereid antwoorden voor op vragen over bijvoorbeeld de honger in de wereld, dakloos zijn, oorlog, rampen en werkloosheid.

God zal een nieuwe aarde scheppen ‘waar rechtvaardigheid zal wonen’. Intussen dienen wij voor *elkaar*, voor mensen in nood te zorgen.

- Toepassing.  
Vertel één van uw eigen ervaringen of bijvoorbeeld het waar gebeurde verhaal dat hieronder volgt.

Meneer Peeters heeft besloten om boekenevangelist te worden. Hij heeft zijn werk opgezegd. Dagen achtereenvolgens spreekt hij over God met mensen, maar ‘s avonds komt hij thuis zonder één enkel boek te hebben verkocht. De koelkast van zijn gezin is bijna leeg, de kast ook ... Cedrick (vijf jaar) ziet het gezicht van zijn moeder dag na dag droeviger worden ...  
“Zeg, mama, als we nu eens aan God vragen om ons eten te geven?”

“Ja”, zegt mevrouw Peeters zonder overtuiging. “Dat is een goed idee”. Beide knielen ze. Cedrick bidt. Vervolgens gaat hij weer spelen overtuigd dat God hun gebed zal verhoren.

De volgende ochtend, terwijl mevrouw Peeters Cedrick naar school brengt, ontmoet ze een ander lid van de kerk die zegt: “Ik heb voor jullie in de achterbak van mijn auto twee manden met groenten en fruit uit mijn tuin”.

Mevrouw Peeters kan eerst haar oren en dan haar ogen niet geloven. Er ligt van alles in die manden! Ze kunnen nu heel wat dagen eten en smullen totdat haar man zijn eerste boeken verkoopt en er geld in het laatje komt. Voor meneer Peeters was spreken over God belangrijker dan geld verdienen. Toch moesten hij en zijn familie eten! God heeft hier een helpende hand uitgestoken.

Leg er de nadruk op dat gebeden niet altijd worden verhoord op de manier waarop wij het verwachten. God kan een ander idee hebben over hoe onze problemen moeten worden opgelost.

## Om af te sluiten

Bekijk samen de laatste opdracht uit hoofdstuk 1 van het werkboek (welke van de volgende dingen hebben we echt nodig?). Laat de junioren hun keuze toelichten.

## Tenslotte

- liedje.
- gebed
- afscheid

## Achtergrondinformatie voor de gespreksleid(st)er

Matteüs 6:1-4, 19-21, 24-34, Lucas 12:13-21

Jezus' uiteenzetting over het geven van aalmoezen, hoort in een groter geheel thuis. Het geven van aalmoezen, op vaste tijden bidden en op geregelde tijden vasten vormden samen de drie grote daden van gerechtigheid. Gerechtigheid wordt afgelezen aan hoe een mens handelt. Een mens kan doen wat de tora (de wet) voorschrijft, maar bij 'gerechtigheid doen' gaat het om 'meer' doen dan wat er rechtens van je wordt verwacht. Gerechtigheid wordt gedreven door liefde.

Alle drie de tekstgedeelten (Matteüs 6:1-4, 5-6 en 16-18) beginnen op gelijke wijze:

6:1 "Ziet toe, dat gij niet ... *om* opgemerkt te worden".

6:5. "En wanneer ... toont gij niet ... *om* zich aan de mensen te vertonen".

6:4,16 "En wanneer ... toont gij niet ... *om* zich aan de mensen te vertonen". Het slot is telkens hetzelfde:

6:4,6,18 "... uw Vader die in het *verborgene* ziet, zal het u vergelden".

Jezus wil onderstrepen dat wat men voor de medemens of God doet, tussen de

gelovige en God moet blijven. De mening en het oordeel van anderen zijn daarbij niet van belang.

Geloof richt zich op God en de ander. Dat is wat Jezus even eerder met “volmaakt” bedoelde (5:48): “gaaf en uit één stuk zijn”. Volmaaktheid heeft dus weinig te maken met zondeloosheid, maar alles met naastenliefde.

In het tekstgedeelte over de ware schat (6:19-24), maakt Jezus driemaal een tegenstelling, waaruit hij dan een conclusie trekt:

6:19-20 schatten op aarde - schatten in de hemel.

6:22-23 zuiver oog - slecht oog.

6:24 dienen van de Mammon - dienen van God.

Conclusie?

6:21 waar de schat is, daar is het hart.

6:23 als het licht duisternis is, dan is de duisternis zeer groot.

6:24 er valt slechts één heer te dienen.

Ook hier laat hij zien dat de gelovige in een spanningsveld leeft. Er is altijd iets te kiezen: of jezelf, of de ander: of materiele zaken of het koninkrijk van God.

Het is mogelijk dat het beeld van het licht en de duisternis ook te maken heeft met de innerlijke drang naar bezit, omdat het tussen twee gedeelten ingeklemd staat over geld. Schatten verzamelen in de hemel moet natuurlijk niet concreet worden opgevat in de vorm van kronen, diamanten, huizen en dergelijke. Schatten in de hemel zijn de dingen en de gedragingen die waardevol zijn in Gods ogen.

Het thema van de bezorgdheid (6:25-34) vloeit op natuurlijke wijze voort uit de afwijzing van materie. Als, zoals in 6:19-24 is gesteld dat, het hart van de gelovige niet gericht moet zijn op aards bezit, dan rijst de vraag hoe hij moet voorzien in zijn onderhoud. Jezus geeft hierop zijn visie (6:25-34). Hij drukt de gelovige op het hart dat hij niet bezorgd hoeft te zijn: de mens gaat in Gods ogen zowel vogels als planten te boven. Als God dag in dag uit voor de planten en dierenwereld zorgt, dan ligt het voor de hand dat hij zijn eigen kinderen niet in de steek laat. De gelovige heeft de opdracht het koninkrijk Gods te zoeken. Dit betekent letterlijk: “God koning laten zijn in je leven”. Met andere woorden: God op de eerste plaats zetten. De zorg van de gelovige is Gods koningschap. De zorg van de hemelse Vader is het welzijn van zijn kind. Dit mag niet worden omgedraaid.

## 2

### Doen wat Jezus vraagt

#### Doelstelling(en)

- Begrijpen dat Gods Woord er is om er naar te luisteren en om ernaar te handelen.

#### Materiaal

- De boekrol met de op te plakken leertekst (zie les 1).
- Een grote mand met eetbare en oneetbare vruchten (eikel, dennenappel,...), mooie én rotte vruchten, rijpe en onrijpe vruchten, (uit uw streek en het lente- en zomerseizoen).
- Platen van een bouwplaats, een metselaar e.d.
- Maak eventueel gebruik van de Bijbel in Vilt, p.34.
- Probeer daar waar mogelijk aanschouwelijk materiaal te gebruiken. encyclopedieën enz.).
- Schrijf de leertekst op een strook papier. Knip hem in stukken. Beplak de achterkant met strookjes vilt of schuurpapier. Verdeel tijdens de les de strookjes onder de Junioren en laat hen de tekst in de juiste vorm op het prikbord plakken.
- Een bordje: 'Wat te doen in geval van brand', of een gebruiksaanwijzing van een huishoudapparaat, of de mededeling van onderhoud van een auto, enz.

#### Vorbereiding

- Laat de Tekst van de week op de persoonlijke boekrol schrijven.
- Laat het verband zien tussen het inleidende verhaaltje in het Werkboekje en het te bespreken bijbelgedeelte.
- Afbeeldingen van bomen
- Laat het voorbeeld van de twee mannen die bouwen, goed uitkomen. Toon duidelijk wat de woorden zijn zonder handelingen. Wees er zeker van dat de Junioren goed begrijpen wat het gevolg van hun daden is ten aanzien van anderen. Probeer zonder moralistisch te worden duidelijk te maken wat woorden betekenen zonder daden,
- Ruim in uw programma voldoende plaats in voor de studie van de Bijbel. Voorzie genoeg tijd voor de Junioren om te laten deelnemen, nadenken en zelf de essentie van de boodschap te ontdekken.

- Vertel zo levendig mogelijk.

## Opening

- welkom
- liedje
- gebed
- zending

## Om te beginnen

Zet een mand of schaal met eetbare en oneetbare vruchten, mooie en rotte vruchten, goed rijpe en onrijpe vruchten op tafel. Vraag welke te eten zijn. Welke vinden de meeste mensen lekker? Waarom smaakt rot fruit niet?

Als je fruit niet plukt wat gebeurt er dan mee? (fruit is de drager van zaad)

## Het gesprek

- Goede of slechte vruchten? Lees samen Matteüs 7:15-20
  - wat begrijpen jullie?
  - wat is een goede boom?
  - wat is een slechte boom?
  - wat is een goede vrucht?
  - wat is een slechte vrucht?
  - welk verband is er tussen valse profeten en fruitbomen?
  - wat wil Jezus zeggen?
  - wat zijn de vruchten in het leven van een mens? (vers 16 en 20)

Open het Werkboekje. Aan de junioren is gevraagd om goede en slechte vruchten van hun leven op te schrijven. Geef tijd om te antwoorden en toe te lichten.



- Woorden of daden? In de Bijbel komen bomen aan de orde in o.m.:

Kronieken 2:8	ceder en cipres,
Lucas 19:29	olijf,
Genesis 12:6	eik,
Lucas 19:4	vijgenboom,
Johannes 12:12	palm.

Laat afbeeldingen van deze bomen zien. Bespreek kort waarvoor ze worden gebruikt. Sommige mensen zien zichzelf als een prachtige en geweldige boom: hoog, mooie takken, veel bladeren ... maar produceren geen enkele vrucht. Andere mensen kijken misschien wel tegen "die boom" op, maar het is één en al schijn. Er is geen vrucht te bekennen.

Laat de Tekst van de week opzeggen en plak hem op de grote boekrol.

Lees samen Matteüs 7:21-23.

Men kan veel en mooi over God, Jezus en de Bijbel spreken en anderen de indruk geven een superchristen te zijn! Men kan zelfs wonderen doen! Maar het kunnen ook handelingen zijn die 'zonder God' worden gedaan: dit zijn slechte vruchten. Men kan over God spreken zonder hem te kennen!

- wat zal de Heer tegen die mensen zeggen, wanneer hij terugkomt? (vers 23).
- Stel dat iemand tegen je zegt, "je praat wel veel over christen zijn, maar ik kan dat niet echt merken." Wat zou je zeggen of doen?

"Je noemt me wel Heer, maar je doet niet wat ik zeg!"

Deze uitspraak gaat vooraf aan het verhaal van de wijze en de dwaze man en raakt de kern van het verhaal: het gaat niet om het aanroepen, maar om het doen. 'Wie de wil van mijn Vader doet' (21) en 'Ieder die mijn woorden hoort en doet wat ik zeg' (24). Dus niet alleen woorden maar vooral daden.

- **Stevige fundamenten.** Lees samen Matteüs 7:24-27

Alles wat wij elke dag (op school, thuis, in de kerk, bij onze vrienden, ...) leren vormt onze persoonlijkheid. Het is alsof wij steen voor steen op elkaar plaatsen om een huis (dat wil zeggen: ons leven) te bouwen.

Laat de Junioren een gemetselde muur tekenen. Laat ze op iedere steen iets schrijven dat bij hun leven hoort. Bijvoorbeeld: lezen, moeder, vader, broertje, zusje, sport, spel, vrienden, muziek, eten, ... Zijn er ook slechte stenen in de muur te vinden? Bijvoorbeeld: Plagen, alleen rekening met jezelf houden,..... Enz. Schrijf op welke dat zouden kunnen zijn.

- **De fundamenten.** Leg uit dat een muur omvalt als er geen stevig fundament onder ligt. De bijbeltekst heeft het over twee mannen die een huis bouwen.

- wat is het verschil tussen deze twee mensen?
- ziet men aan de buitenkant verschil als de twee huizen af zijn?
- waarom wel of niet?

Men kan zich huizen voorstellen met mooie muren, grote ramen, versierde deur. Ook hier bedriegt de schijn!

- wanneer wordt het verschil tussen de twee huizen zichtbaar?
- als gevaren de huizen bedreigen zoals:

*regen viel neer*

*de rivieren traden buiten hun oevers*

*winden waaiden*

Wat zouden de regen, de rivieren die overstromen, de hevige winden voor kunnen stellen?

Ook ons leven kan door stormen en noodweer worden bedreigd. Als wij bouwen op de Rots (van God) zullen wij net als het stevige huis, kunnen standhouden.

(Opmerking: Israël is voor een groot deel bergachtig. Bij regenval spoelt het zand gemakkelijk weg. Daarom groef men voor een goede fundering door tot op de rotsbodem.)

- wat wil Jezus ons met dit verhaal laten begrijpen?

Als je luistert naar wat God zegt en handelt volgens zijn raadgevingen sta je 'stevig'. Wanneer je moeilijke perioden doormaakt, blijf je overeind.

De mens die wel hoort wat God zegt en vervolgens doet wat hij zelf graag wil, zonder rekening te houden met de raadgevingen van het Woord, staat niet 'stevig'. Je staat er alleen voor.

## **Om af te sluiten**

Toon de Junioren de gebruiksaanwijzing van een dvd recorder o.id.

- wat is het doel van een gebruiksaanwijzing?
- waarom worden ze aan ons gegeven?
- luisteren we ernaar?

Vraag de junioren om op basis van het Bijbelverhaal een gebruiksaanwijzing te maken voor het bouwen van een huis.

Maak een uithangbord met de volgende tekst:

- Een Bijbel hebben is iets anders dan hem lezen.
- Een Bijbel lezen is iets anders dan op God vertrouwen
- Op God vertrouwen betekent ook doen wat hij vraagt.

## **Tenslotte**

- liedje.
- gebed
- afscheid

## **Achtergrondinformatie voor de gespreksleid(st)er**

Mattëus 7:12-27 vormt het laatste deel van de bergrede. De verzen 28 en 29 sluiten dit af met de opmerking dat Jezus grote indruk achterliet op het publiek. Wat hij onderwees dient als de basis te worden gezien voor het christelijke leven. Daarin horen 'geloven en doen' onlosmakelijk bij elkaar. Er een bepaalde leer op na houden, die theorie blijft, telt niet mee voor Jezus. Het geloof van de burger van Gods koninkrijk bestaat niet in het weten en kennen van de juiste leer, maar in het voorleven (het doen) ervan.

De gulden regel (7: 12). Deze wordt door Jezus gebruikt als een samenvatting van de tora (= de vijf boeken van Mozes) en de Profeten. Van rabbi Hillel is bekend dat hij deze regel al eerder kende. Toen een niet-jood hem kwam vragen om in één zin de inhoud van de joodse godsdienst te geven was zijn antwoord: Heb God lief en wat jij niet wil dat jou geschiedt, doe dat ook een ander niet. Dat is de gehele tora, de rest is louter commentaar, ga en leer."

Rabbi Hillel formuleert negatief wat Rabbi Jezus positief onder woorden brengt. Welk van beide hoger staat, is niet zeker. De negatieve regel is in zoverre zinvol, dat een mens wel weet wat hem beter niet, dan wel moet overkomen. De positieve regel vergt meer fantasie van de mens. Beide schriftgeleerden willen in ieder geval hetzelfde onderstrepen: heb je naaste lief door vanuit je eigen gevoelens te redeneren.

Dat leven naar de richtlijnen van het koninkrijk niet gemakkelijk is, zegt Jezus met de welbekende woorden van vers 13 en 14. Daar wordt het leven vergeleken met het wandelen op een weg. Aan het begin van de weg bevindt zich een poort. Het gaat er om de juiste poort te kiezen naar de juiste weg. Misschien moet dit ook worden gelezen in verbinding met vers 7: "Wie zoekt, die vindt!"

Zinvol leven wordt bereikt door de juiste levenswandel. De keuze voor die levenswandel wordt bedreigd door o.a. valse profeten. De gelovige moet in de leer gaan bij de ware profeten. Onderscheiden is daarbij niet altijd eenvoudig omdat de valse profeet zich vaak in een mantel hult die lijkt op die van de ware: schaapskleren in de tekst.

Goede profeten leren *en* doen het goede, valse profeten leren en doen het verkeerde, of leren het goede maar doen het niet! Het handelen is bepalend.

Jezus laat er nog een waarschuwing op volgen. Het is zelfs geen garantie als de profeet:

1. profeteert "in de naam van Jezus",
2. in Jezus' naam boze geesten uitdrijft.
3. in Jezus' naam krachten (wonderen) verricht.

Niet Jezus staat centraal, maar God. De ware profeet dient de wil van God de vader voor te leven. Vraagt men wat de wil van God dan is, dan leest men de begrede. Wie niet uit de tora leeft is een werker der wetteloosheid. De verzen 24-27 bieden een verhaaltje waarin dit principe duidelijk wordt:

- het huis op de rots bouwen = horen en doen van Jezus' woorden.
- het huis op zand bouwen = horen en niet doen van Jezus' woorden.

Het gaat dus om het luisterend ten uitvoer brengen van de tora of de wet zoals Jezus haar uitlegt.

## 3 Een woord is al genoeg

### Doelstelling(en)

- De junioren begrijpen dat God geen onderscheid maakt tussen mensen.

### Materiaal

- De grote boekrol en de Tekst van de week om er in te plakken.
- Het kwartaalplakboek (zie hoofdstuk 1 van deze werkwijzer) en een illustratie die een Romeins officier voorstelt.
- De op papiertjes geschreven kwaliteiten van een Romeinse officier die u, naar gelang het verhaal vordert, in het plakboek en/of een bord aanbrengt.
- Bijbel in Vilt, p.34
- Stroken karton met daarop de volgende woorden geschreven:
  - GOEDHEID
  - VRIJGEVIGHEID
  - NEDERIGHEID
  - GROOT GELOOF

### Vorbereiding

- Laat het verband zien tussen het inleidende verhaaltje in het Werkboekje en het bijbelverhaal.
- Besteed aandacht aan het dagboekverhaal dat de Junioren thuis hebben geschreven.
- Laat de tekst van de week op de persoonlijke boekrol schrijven.
- Laat het karakter van de officier goed uitkomen: zijn grote toewijding voor zijn knecht en voor het joodse volk.
- Jezus toont zijn medeleven met mensen die hij nooit had gezien. Hoe groot is ons medeleven? Zeggen we: "Wat erg!" als we iets naars horen van iemand in onze omgeving en gaan we gewoon door? Of bieden we onze hulp aan als dat mogelijk is?
- Vertel zo levendig mogelijk (eventueel met behulp van Bijbel in Vilt, p. 34). Schets de situaties en karakters en vertel het verhaal vanuit de officier:
  - a. zijn knecht is ziek
  - b. hij is bezorgd
  - c. voorname joden houden voorspraak
  - d. de boodschap van zijn vrienden

- e. Jezus helpt
- f. zijn knecht is genezen.

- Zorg er voor dat het bidden voor de genezing van ziekten op juiste wijze wordt besproken. Niet alle gebeden worden door God verhoord. Dat heeft niet zozeer te maken met het gebrek aan vertrouwen van wie er bidt. Waarom God in de meeste gevallen niet geneest is moeilijk uit te leggen aan junioren.

## Opening

- welkom
- liedje
- gebed
- zending

## Om te beginnen

Laat de junioren een legerofficier nadoen. Als hij/zij op stap gaat met een groep militairen, welke bevelen zouden er dan geroepen moeten worden. Laat voordoen.

Laat de groep weten dat het woord Centurion afkomstig is van het Latijnse woord voor honderd. De Centurion voert dus het bevel over honderd soldaten. U kunt het woord op laten opzoeken in een woordenboek. Hoe actiever de groep des te beter men leert.

## Het gesprek

- *Lees samen Lucas 7:1-3.* Lucas vertelt het verhaal van een Romeinse officier die een probleem heeft.
  - wat is dat probleem?
  - over wie maakt hij zich zorgen?
  - \* zie Juniorwerkboekje met betrekking tot de Romeinen en hun slaven. Hij wil de dienaar van wie hij houdt, niet verliezen.

Plaats het woord **goedheid** op het bord of in het plakboek.

Als officier kan hij echter niets voor hem doen. Hij kan geen bevel geven om de ziekte te doen verdwijnen.

Hij heeft gehoord over een rabbijn die Jezus heet en waar op dat moment heel Kafarnaüm over spreekt. Die heeft volgens hem veel meer gezag dan hijzelf.

- gaat hij naar hem toe?
- wie stuurt hij naar Jezus toe?
- waarom doet hij dat?

Bekijk de antwoorden die de Junioren in hun Werkboekje hebben geschreven en bespreek ze.

- Deze officier is een sympathieke man. Hij lijkt niet op een brute overheerser. Bij hem ligt dat anders. Hij houdt van zijn slaaf en wil dat hij beter wordt. Hij zou hem ook dood kunnen laten gaan en een andere slaaf kopen. Slaven hadden geen rechten. De bevolking van Rome (ongeveer 1 miljoen inwoners) bestond voor een groot deel uit slaven, de meesten gevangengenomen tijdens de oorlogen die Rome voerde. De manier waarop de officier met zijn slaaf omging, was dus heel bijzonder. Joden hadden ook slaven maar die werden goed behandeld. Er stond immers in de tora dat het volk Israël altijd zijn eigen slavernij in Egypte moest herinneren. Eens in de zeven jaar hadden de slaven van joodse meesters het recht om vrij te komen.
- *Lees samen Lucas 7:4-5.* De Romeinse officier wordt gewaardeerd door de oudsten (= de voornaamste leiders) van de stad Kafarnaüm. Zij benaderen Jezus in zijn plaats.
  - waaraan kun je zien dat hij wordt gewaardeerd?
  - welke kwaliteiten blijkt de officier te bezitten door die synagoge voor de joden te bouwen?
  - \* goedheid en vrijgevigheid.

Plaats het woord **vrijgevigheid** op het bord of in het plakboek.

Het is toch wel heel bijzonder als de voornaamste joden van Kafarnaüm over een heiden en zelfs een bezetter zeggen: "Hij is het waard om te worden geholpen".

- *Lees samen Lucas 7:6-7.* Jezus laat deze oudsten niet bij hem aandringen en smeken opdat hij naar de officier zou gaan. Hij beantwoordt hun verzoek positief. Terwijl hij het huis van de Romein nadert, ziet hij vrienden van de officier aankomen. Zij hebben een boodschap voor hem.
  - wat zeggen zij?
  - waarom stuurt de officier zo'n boodschap aan Jezus?De Romeinse officier, die hij ziet aankomen, voelt zich onwaardig om Jezus in zijn huis te ontvangen. Hoewel zijn functie en rang hem een gevoel van superioriteit hadden kunnen geven, voelt hij zich juist heel klein om de grote meester van Nazaret bij hem thuis te ontvangen.

Plaats het woord **nederigheid** op het bord of in het plakboek.

- *Lees samen Lucas 7:8-10.* De Romeinse Centurion komt met een heel praktisch voorbeeld uit zijn eigen beroep: "Ik ben een legeroverste. Ik heb heel wat soldaten onder mij. Als er wat moet gebeuren, dan geef ik een kort bevel en het gebeurt. Het is een kwestie van gezag". Maar zelfs al heeft hij de gewoonte om bevelen te geven en om te worden gehoorzaamd, weet hij dat er een domein is waar zijn bevelen geen enkel effect hebben. Hij weet dat Jezus zieken kan genezen. Hij is ervan overtuigd



dat Jezus zelfs met maar één enkel bevel een zieke gezond kan maken. De officier erkent dus dat Jezus een bijzonder gezag heeft. "Geef u maar een bevel en de ziekte wijkt!" Dáár twijfelt hij geen moment aan. Zijn verzoek zal worden verhoord. Daar is hij absoluut zeker van.

Plaats de woorden **groot geloof** op het bord of in het plakboek.

- Laat de Tekst van de week opzeggen en plak hem op de grote boekrol.
  - wat denken jullie van deze tekst?
  - wat betekent deze tekst?

Jezus bewondert zo'n groot vertrouwen. Vooral omdat het van een Romein, een heiden komt. Zo'n groot vertrouwen is Jezus nergens in Israël tegengekomen!

Er is een opeenvolging van werkwoorden (in vers 9) die de handelingen van Jezus heel nauwkeurig beschrijven: hij hoort, hij bewondert, hij komt terug en hij zegt. Ten aanzien van de joden die erbij staan, onderstreept hij dit vertrouwen van een niet-jood, op indrukwekkende wijze.

De houding van de officier is in schril contrast met de houding van velen uit het volk. Een heiden (jodengenoot?) van wie je het niet verwacht, legt een geweldig geloofsgetuigenis af.

## Om af te sluiten

Laat de junioren drie concentrische cirkels tekenen. Vraag hen om de namen van mensen die in hun ogen echt vertrouwen in God hebben in de binnenste cirkel te schrijven. In de tweede cirkel de namen van mensen die wel vertrouwen hebben, maar van wie ze vermoeden dat het niet zo'n groot vertrouwen is als van degenen in de binnenste cirkel. Tenslotte in de buitenste ring de namen van wie geen vertrouwen lijken te hebben.

- waar zouden ze hun eigen naam plaatsen?
- Staan er alleen kerkmensen in de binnenste cirkel? Laat toelichten.
- Waar moet de Centurion staan?

## Tenslotte

- liedje
- gebed
- afscheid

## Achtergrondinformatie voor de gespreksleid(st)er

Jezus keert na zijn redevoering op de berg terug naar zijn woonplaats Kafarnaüm (Matteüs 8:1, Lucas 7:1). De evangelist Matteüs vertelt nu eerst over de genezing van een melaatse man, die vanwege zijn ziekte buiten de gewone samenleving staat. Dan volgt het verhaal van de genezing van de knecht van een heidens officier, die eveneens geen deel uitmaakt van het joodse volk. De officier is een 'godvrezende'. Zo noemde men in bijbelse tijd iemand die de synagoge regelmatig bezoekt, de God van de joden aanbidt en naar een deel van de tora (= wet) leeft. Hij is geen proseliet, want die laat zich naast het leven naar de tora ook dopen en besnijden. Een proseliet wordt daarom als jood beschouwd. Er zijn enkele beroemde rabbijnen, die proselieten waren.

Deze officier heeft de stap van besnijdenis en doop dus (nog) niet gedaan. Welke nationaliteit de centurion heeft, weten wij niet. Het is helemaal niet zeker of het om een Romein gaat. In Galilea, waarin Kafarnaüm ligt, heerst Herodes Antipas, een zoon van Herodes de Grote. Deze vorst heeft het recht er zelf troepen op na te houden. Meestal maakt hij gebruik van huurtroepen uit de omliggende landen, vooral uit Libanon en Syrië.

In Jezus' tijd is Kafarnaüm een strategische grensstad, waar dus enkele honderden soldaten zijn gelegerd. De Centurion woont in de stad en heeft een slaaf waar hij heel veel prijs op stelt. Matteüs schrijft dat hij hevige pijn heeft. Lucas vermeldt dat hij ernstig ongesteld is en op sterven ligt. Maar niet alleen op dit punt verschillen de twee evangelisten in hun berichtgeving. Matteüs laat de officier zelf naar Jezus komen, terwijl Lucas beweert dat hij een aantal oudsten op Jezus afstuurt. Wij volgen hier de versie van Lucas.

De oudsten van de stad (Lucas 7:3) zijn zeer waarschijnlijk leden van het synagogen en het stadsbestuur. De centurion heeft hen verzocht bij Jezus te bemiddelen en hem over te halen zijn knecht het leven te redden. De oudsten geven gehoor aan dit verzoek. Daaruit blijkt dat zij grote sympathie koesteren voor deze heiden. Hij was niet alleen een godvrezende, maar had ook substantieel bijgedragen aan de bouw van de lokale synagoge.

Wanneer Jezus niet ver meer van het huis is verwijderd, stuurt de centurion enkele vrienden om te zeggen dat hij niet verder hoeft te komen. Hij gaat ervan uit dat Jezus ook op afstand kan genezen. Het zou goed kunnen dat de officier Jezus niet in verlegenheid wil brengen. Onder de farizeeërs en schriftgeleerden bestond namelijk een stroming die huiselijke omgang met niet-joden verbood. De centurion kan hebben gedacht: "Als de rabbi inderdaad komt, dan moet ik vermijden dat hij mijn huis betreedt". Wil hij hem niet compromitteren omdat hij zoveel respect voor Jezus heeft? Het is mogelijk.

Jezus is verwonderd over de handelswijze van deze man. De absolute overtuiging en het vertrouwen die deze heiden in hem stelt, dwingen bij hem respect af. Reden genoeg voor Jezus om te stellen dat hij nog nooit zo'n groot geloof in Israël is tegengekomen. Dit kan een gebruikelijke oosterse overdrijving zijn om aan te geven dat het om een bijzonder geloof gaat, maar mogelijk kan het ook letterlijk worden opgevat. In beide gevallen blijft de bedoeling duidelijk: het geloof van deze heiden is uitzonderlijk.

# 4

## Verhalen met een geheim

### Doelstelling(en)

- De junioren leren dat gelijkenissen een dubbele bodem hebben: het zijn verhalen met een geheim.
- De junioren zoeken zelf naar het geheim van de gelijkenis van de zaaier.
- De ontdekking van het geheim is niet genoeg. De junioren beantwoorden de vraag: wat doe je wanneer je het geheim hebt ontdekt?

### Materiaal

- De geschreven Tekst van de week om op te plakken op de grote boekrol (zie hoofdstuk 1 van de werkwijzer).
- Illustraties van boeren die op het veld werken. Verder illustraties van koren of zakken graan. Vindt u geen illustraties dan kunt u de tekening van het Werkboekje vergroten.
- Enkele korenaren, verschillende soorten zaden, graangewassen of pitten. Anders foto's of tekeningen gebruiken.
- Granen (koren, linzen, soja of andere) die u op katoen of in de aarde in twee kleine bakjes (van aluminium, bijvoorbeeld) heeft gekweekt.  
In het eerste bakje heeft u drie weken van te voren zaadjes geplant (goed aaneen gesloten en goed besproeid zodat de stengels mooi worden voor de les van komende sabbat).  
In het tweede bakje plant u tien dagen later, zaadjes die verder uit elkaar staan. Zij zullen minder mooi zijn en minder hoog zijn opgekomen.
- Neem wat zaad mee. Misschien kunt u zelfs een zaaiproefje doen met tuinkers. Zaai het in een bakje met voldoende grond en in een bakje met een dun laagje grond. Het kan eventueel ook op een vochtige spons of natte watten en het andere in een leeg bakje. Bij voldoende licht en warmte zal er na een week al heel wat zijn gebeurd. U kunt er dan bij de behandeling van het Werkboekje op terugkomen.
- U kunt een bak zand gebruiken waarin u een tafereel maakt met een veld, een weg, stenen, vogels, braamstruiken. Zorg voor enkele korenaren die u tijdens de les wanneer u over de goede aarde spreekt 'in het veld kunt planten'. Als u geen zandbakje heeft, dan kunt u een plank of een groot stuk karton of een plaat van polystyreen gebruiken.
- Vier harten van karton die de vier velden voorstellen:
  - a. een hart met granen en vogels;
  - b. een hart met kleine uitlopers, stenen, een zon;
  - c. een hart met kleine uitlopers te midden van de braamstruiken;
  - d. een ander hart met mooie korenaren.



Bereid voor elk hart een praatballonnetje voor en laat de Junioren beslissen wat er in moet staan. Bijvoorbeeld:

- a. Wat Jezus zegt interesseert me niet!
  - b. Heel interessant! Super!
  - c. Het is heel goed, maar ik heb zoveel andere dingen te doen!
  - d. Het is heel interessant! Ik wil ook een zaaier worden!
- Foto's die de oevers van het meer van Galilea tonen met zijn kreken en met velden bedekte heuvels, om de omgeving goed weer te geven.

## Vorbereiding

- Vergeet niet om de junioren de Tekst van de week in hun boekrol te laten schrijven.
- Bespreek het inleidende verhaaltje in het Werkboekje en toon het verband met de inhoud van de les.
- wacht niet tot vrijdagavond om u voor te bereiden. Verzamel al het nodige materiaal vanaf zondag.

## Opening

- welkom
- liedje
- gebed
- zending

## Om te beginnen

Laat de Junioren verschillende soorten granen, korenaren of van een ander graangewas zien. Toon hen ook granen die u in de twee kleine bakjes heeft laten kiemen (zie de rubriek *materiaal*).

Wek de belangstelling van de Junioren op en laat hen vragen stellen. Leg hen uit dat een zaadje alleen goed kan ontkiemen als er voldoende water en zon aan te pas komen. Wanneer het volgroeid is zal het op zijn beurt vele zaadjes produceren die ook weer kunnen ontkiemen.

## Het gesprek

- *Lees samen Matteüs 13:13 en 10-19.* Jezus vertelt over zaad en onkruid om een belangrijke waarheid te doen begrijpen. Als Jezus het huis verlaat en aan

de oever van het meer van Galilea gaat zitten, volgt een grote menigte hem. Toon foto's van de oevers van het meer waar men de kleine kreken en de met velden bedekte heuvels ziet.

Om een beetje op een afstand te kunnen staan en om beter te worden gehoord, gaat Jezus in een boot zitten. Hij begint van daaruit te spreken en verhalen te vertellen. Het zijn zeer eenvoudige verhalen die men gelijkenissen noemt.

- wat is een gelijkenis?
- \* zie Werkboekje
- waarom vertelt Jezus gelijkenissen?
- wie begrijpt ze?
- wie begrijpt ze niet?

De verhalen die Jezus vertelt, zijn ook door het gewone volk te begrijpen. Ze zijn actueel en uit het leven gegrepen. Maar het luisteren naar een gelijkenis van Jezus brengt meteen een schifting teweeg onder Jezus' publiek. Sommigen luisteren en genieten van het mooie verhaal, maar doen er niets mee. Ze maken geen gebruik van de dubbele bodem. "Luister nu goed naar dit verhaal" zegt Jezus. Dat wil zeggen: ontdek het geheim van de gelijkenis en doe er wat mee! De profeet Jesaja zegt: "Met uw oren zult gij horen, maar niets verstaan; met uw ogen zult gij kijken, maar niets zien". In deze gelijkenis ligt de nadruk op het geduld van God, die tarwe en onkruid tezamen laat opgroeien tot het tijd is om te oogsten. Dan komt er een scheiding tussen goed en kwaad. Een troost voor de tarwe, een waarschuwing voor het onkruid!

Jezus ziet de menigte voor zich en hij weet dat er allerlei soorten mensen bij staan. Sommigen zijn uit nieuwsgierigheid gekomen; anderen voor het plezier om naar hem te luisteren. Die laatste groep zal alles alweer vergeten zijn als ze thuis zijn. Weer anderen willen graag doen wat Jezus zegt. Ze herkennen de waarheid in zijn woorden. Anderen luisteren naar hem en zijn woorden raken hun hart en veranderen hun leven. Jezus houdt van hen allemaal.

Om zich heen ziet hij de schoonheid van de natuur en de velden. Misschien is er wel een akker in de directe omgeving waarop een boer loopt te zaaien.... En hij begint te vertellen over een zaaier. Iedereen weet waar hij het over heeft, want wie heeft er nu nooit een zaaier aan het werk gezien!

- Lees samen *Matteüs 13:4-8*. Laat de bijbeltekst langzaam door een Junior lezen en stel elke "akker" voor door middel van de bak zand of de vier harten die u van tevoren heeft uitgeknipt (zie de rubriek *materiaal*).
- Jezus heeft zijn toehoorders uitgenodigd om goed te luisteren en vooral om na te denken over wat ze net hebben gehoord. De leerlingen zijn echter nieuwsgierig geworden en willen dat Jezus de gelijkenis uitlegt.
  - wat stelt het zaad voor?
  - wat stellen de verschillende akkers voor?

Het zaad is steeds hetzelfde en van een goede kwaliteit. Het zijn de akkers die het verschil maken.

- wie is de zaaier?

In de verzen 1 en 3 staat het werkwoord 'uitgaan'. Zoals Jezus zijn huis is uitgegaan, is de zaaier uitgegaan om te zaaien. De overeenkomst tussen

Jezus en de zaaier is duidelijk.

- *Lees samen Matteüs 13:19.* Houd een kringgesprek en geef wat uitleg. De weg bestaat uit harde aarde en stelt iemand voor die een hard hart heeft. De zaden kunnen daarin geen wortel schieten en de vogels genieten ervan.
  - wat stellen de vogels voor?
  - hoe is een persoon die luistert en niet begrijpt?Als het hart is verhard, krijgt het Woord geen kans om wortel te schieten.

Hang het eerste hart op en laat de Junioren verzinnen wat er in de praatballon moet worden geschreven. Bijvoorbeeld wat zo'n persoon zou kunnen denken of zeggen (zie voorbeelden in de rubriek materiaal).

- *Lees samen Matteüs 13: 20 en 21.* Houd een kringgesprek en geef wat uitleg. Tussen de stenen en de granen lukt het wel om te groeien, maar de wortels kunnen niet doordringen. Ook de zon zal ze uitdrogen.
  - wat stelt de zon voor?Laat de vreugde van iemand die naar Jezus luistert, duidelijk tot uitdrukking komen. Toch zal die blijdschap niet blijven duren als ze oppervlakkig van aard is. Bij het minste probleem, de minste irritatie, verdwijnt ze en vergeet de persoon wat Jezus heeft gezegd.
  - hoe is een persoon die naar Jezus luistert en die het vergeet omdat men hem of haar bespot of omdat hij of zij verdriet heeft?Rotsgrond heeft geen diepe teelaarde. Het zaad ontkiemt, groeit even en sterft af. Vergelijk dit met het hart dat oppervlakkig is.

Plaats het tweede hart en vul de praatballon in.

- *Lees samen Matteüs 13:22.* Houd een kringgesprek en geef wat uitleg.
  - wat stellen de planten met doornen voor?
  - hoe is een persoon die wel luistert naar Jezus, maar die zich liever amuseert dan te dóén wat hij zegt. Of iemand die het zelfs vergeet omdat hij of zij te veel zorgen heeft?Als het hart verdeeld is, zal het Woord worden verstikt.

Plaats het derde hart en vul de praatballon in.

- *Laat door een van de Junioren Matteüs 13: 23 opzeggen.* Plak de Tekst van de week op de grote boekrol en praat erover met de Junioren.
  - wat is de goede aarde?
  - wat zijn de vruchten? (denk aan les 2 van dit Werkboekje)In feite is de oogst geslaagd! Ze had helemaal mislukt kunnen zijn door de vogels, de harde aarde, de stenen en de doorns. Maar de aarde is goed en de granen die er op zijn gevallen, hebben andere granen in grote hoeveelheden gegeven!  
De aren zijn goed gevuld! De zaaier kan tevreden zijn. Men kent de hoeveelheid van de verloren zaden en de productieve zaden niet. Men mag er vanuit gaan dat het de bedoeling van de zaaier was om alles in de goede grond te gooien. Het grootste deel is ook in de goede aarde gevallen. Jezus toont hiermee aan dat alles wat hij zegt niet verloren gaat, maar dat er juist veel mensen hun leven gaan veranderen.

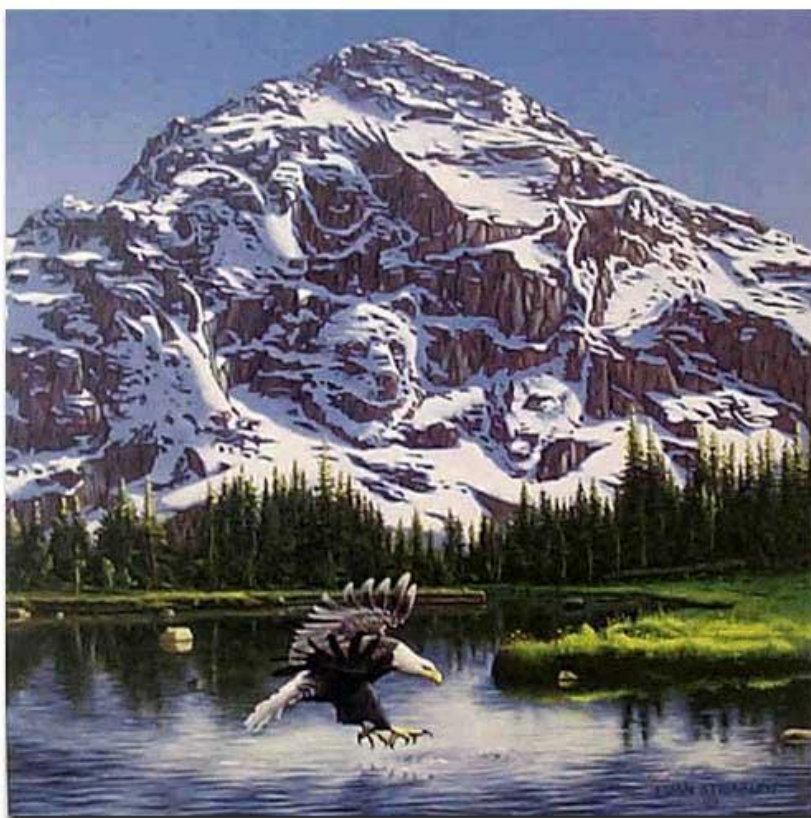
- hoe is iemand die luistert (naar wat Jezus zegt) en begrijpt wat Jezus zegt en dit in de praktijk toepast?  
Wie echt hoort en het geheim van de gelijkenis probeert te ontdekken, wordt door God rijk gezegend en brengt rijke vruchten voort.

Plaats het vierde hart en vul de praatballon in.



## Om af te sluiten

Om af te sluiten geeft u iedere junior een kopie van de drie zoekplaatjes. Laat de junioren de opdracht uitvoeren. Help als dat nodig is, maar bied uw hulp niet te vroeg aan. Vertel naderhand het volgende: *je kunt de gelijkenis van Jezus mooi vinden. Je kunt de plaatjes mooi vinden. Pas als je er goed naar luistert en goed naar kijkt, ontdek je meer.*



Zoek de dieren



Zoek de dolfijn



Zoek de ezel

## Tenslotte

- liedje

- gebed
- afscheid

## Achtergrondinformatie voor de gespreksleid(st)er

Jezus is een rabbi. Hij onderwijst. Steeds weer zien we hem óf met zijn leerlingen óf met een grote groep mensen. Hij onderwijst in de synagoge, op een berg, op eenzame plaatsen.

Matteüs vertelt dat Jezus het huis (waar hij woont) verlaat en naar het meer van Galilea toegaat. Daar aangekomen onderwijst hij zijn publiek met gelijkenissen. Dit zijn verhalen of spreuken die wortelen in het dagelijkse leven van mensen. Meestal volgt er na het verhaal of de vergelijking een conclusie waarbij de les uit het verhaal wordt gehaald. Gelijkenissen worden verteld om mensen ergens toe aan te zetten. In de meeste gevallen gaat het er om het publiek tot een andere levensstijl op te roepen, of de al gekozen juiste levensstijl voort te zetten. In een aantal gevallen worden de hoorders opgeroepen om tot geloof te komen. Gewoonlijk heeft elke gelijkenis één enkel punt dat wordt belicht.

De evangelisten leggen er de nadruk op dat de gelijkenissen niet altijd door iedereen worden begrepen. Soms is dat ook de bedoeling en zijn ze in het bijzonder bestemd voor een kleinere groep leerlingen die het wel begrijpen of die extra uitleg krijgen.

De gelijkenis van de zaaier is relatief eenvoudig. Een zaaier strooit zaad uit en het komt op verschillende plekken terecht. Afhankelijk daarvan ontkiemt het wel of niet. Zo is het ook met het menselijk hart. Zij die het Woord horen (hier waarschijnlijk het evangelie, maar het kan ook het Woord Gods in het algemeen betreffen) reageren er op verschillende wijzen op. De uitleg van de gelijkenis wordt in dit geval door Jezus zelf gegeven in de verzen 18-23. De uitleg beperkt zich tot de kring van leerlingen.

Matteüs 13:10-17. Jezus neemt hier geen harde houding aan, maar houdt er gewoon rekening mee dat mensen soms niet openstaan voor de boodschap van God. Voor hen heeft uitleg dan ook weinig zin. De leerlingen horen bij de intieme groep van de leraar. Zij mogen er de finesses van weten om het op hun beurt aan hun toekomstige leerlingen door te geven.

De gelijkenis van de zaaier heeft te maken met de geheimenissen van het Koninkrijk der hemelen. Ten overvloede zij er nog eens op gewezen, dat het hierbij niet zozeer gaat om het konink-*rijk*, maar om het koning-*schap* of heerschappij. Het woord *hemelen* is in dit verband een synoniem voor 'God'. Het draait dus om het koningschap van God in een mensenleven. De leerling van Jezus leeft onder Gods heerschappij. Daarmee brengt hij het definitieve koningschap (in de toekomstige wereld) van God dichterbij.

De gelijkenis van het goede zaad en het onkruid (Matteüs 13:24-30) wordt ingeleid met de woorden: "Het koninkrijk der Hemelen is gelijk aan". Dat rijk is niet onbetwist. Het groeit temidden van andere gewassen en onkruid. Het wordt bij de oogst pas in volheid zichtbaar. Dan vindt er een scheiding plaats. De uitleg wordt in de verzen 35-43 gegeven en behoeft geen toelichting meer.

# 5

## Het koninkrijk van God

### Doelstelling(en)

- De junioren begrijpen dat volgeling van Jezus zijn inspanning vraagt.
- De junioren beseffen dat God op zoek is naar burgers voor zijn koninkrijk.

### Materiaal

- De Tekst van de week om op de grote boekrol te plakken.
- Plaatjes die reizende handelaren (nomaden) voorstellen.
- Het graan dat u in twee kleine bakjes heeft laten groeien (van de vorige les). Enkele sprietjes gras.
- Kleine graantjes (te koop bij een zaadhandelaar), eikels en pitten; gist, deeg, een stukje brood, een wafel; een mooie doos met juwelen (uiteraard namaak-juwelen!) of stukjes goud (van chocolade!) een parel of een parelketting (of een plaatje van een van beide); een stukje vislijn (gordijnweefsel met grote steken) waarop u een aantal sterk van elkaar verschillende vissen heeft genaaid (of een plaatje met een vislijn).
- Stukjes papier waarop men de schatten opschrijft die in de doos kunnen worden gestopt.
- Bijbel in vilt p.35.

### Vorbereiding

- U weet u de beide gelijkenissen van de vorige les.  
De gelijkenissen van deze les vormen samen een groep van zeven gelijkenissen die over het koninkrijk van God gaan. In de tijd van Jezus zei men: het koninkrijk der 'hemelen' om zo het woord God niet te hoeven uitspreken. We kunnen deze gelijkenissen verdelen in twee groepen:
  - a) de zaaier: het onkruid - het mosterdzaad - het zuurdesem;
  - b) de schat in de akker: de parel - het visnet.
- Laat de leertekst in de persoonlijke boekrol schrijven.

- Bereid gesprekjes voor die de gelijkenissen verbinden met de dagelijkse ervaringen van de junioren.
- Leg het verband tussen het inleidend verhaaltje in het Werkboekje en de les.
- Laat de Junioren maximaal deelnemen door hen te laten nadenken, vragen te laten stellen, te laten antwoorden, zelf te laten ontdekken. Voer geen monoloog, onderwijs geen les en houd geen zedenles.
- Vertel zo levendig mogelijk (eventueel aan de hand van de Bijbel in vilt p. 35).
- Laat mosterzadjes of eventueel andere kleine zaadjes zien. Misschien kunt u zelfs gerezen en niet gerezen deeg meebrengen.
- Omdat er deze week vijf gelijkenissen aan de orde komen, is het ook mogelijk er enkele zelf te vertellen en de andere door de Junioren te laten spelen. Ze kunnen zo worden verteld alsof ze uit het leven van een van de Junioren zijn gegrepen.

## Opening

- welkom
- liedje
- gebed
- zending

## Om te beginnen

Leg alle door u meegenomen voorwerpen (zie de rubriek *materiaal*) door elkaar op één helft van een tafel. Aan de andere kant van de tafel legt u vijf kaartjes. Op de kaartjes heeft u de tekstverwijzing naar de vijf gelijkenissen die aan de orde komen, opgeschreven. Eén gelijkenis (tekstverwijzing) per kaartje

Vraag de junioren om de juiste voorwerpen bij de juiste tekstverwijzing te leggen. U dwingt hen daarmee de Bijbeltekst op te zoeken en te lezen. Tegelijkertijd zijn ze al op praktische wijze bezig de gelijkenis te begrijpen.

## Het gesprek

- Lees samen Matteüs 13:24-30, 36-43. Laat de junioren in hun werkboekje aanwijzen welke woorden ze als antwoord hebben gekleurd op de vragen die in het hoofdstukje "Nog een zaaier" staan. Er is niet veel verschil tussen graan dat begint op te komen en gras dat ontkiemt. Pas wanneer de twee planten verder groeien, worden de verschillen zichtbaar. Wanneer de planten door elkaar staan is het lastig om gras of onkruid te verwijderen. De wortels zijn mogelijk met elkaar verstrengeld. Men zou te veel vernieling aanrichten! Het gevolg daarvan is dat men op de oogst moet wachten.

Laat de junioren nu zien dat een gelijkenis een hulpmiddel is. Er is toch een verschil tussen het verhaal en de werkelijkheid. In de gelijkenis worden sommige mensen vergeleken met onkruid. Dat kan. Maar onkruid blijft onkruid en kan nooit veranderen. Mensen kunnen wel veranderen. Daarom laat God alles gewoon door elkaar groeien (leven). Dat geeft iedereen de kans om burger van het rijk Gods te worden. Onkruid kan graan worden!! Soms veranderen mensen hun hele leven en worden ze voorbeeldige burgers van het koninkrijk van God.

- *Lees samen Matteüs 13:31-32.* Kijk nog eens naar de voorwerpen op tafel die bij het tweede verhaal van Jezus horen (de zaden).

Wij hebben geen mosterdzaadje, maar wij weten dat het bijzonder klein is en heel licht weegt (1 miligram = 1/1000 van een gram: 100 gram is een ons: dus 100.000 zaadjes in een ons). Als je het niet op een wit vel papier legt, kun je het nauwelijks zien. Zelfs een zachte wind kan het zaadje ver dragen.

Als je een mosterdzaadje op een gunstige plaats in de grond stopt, in goede aarde, dan groeit het snel en vertakt het zich tot een boom van 3 of 4 meter. In het zaadje zitten alle dingen die nodig zijn om een boom te worden. Vinken nestelen graag in een mosterdboom, vooral ook omdat ze verzot zijn op olierijke zaden.

- wat leert dit verhaal ons?

Jezus vertelt ons dat een klein begin tot grote dingen kan leiden. Een peuter leert in de sabbatschool liedjes zingen over Jezus. Misschien wordt die peuter wel een fijne ouderling in de kerk; iemand die andere mensen helpt. Misschien denken twee Junioren op Sabbat samen na over de verhalen van Jezus. Wie weet wordt de één later wel een medewerker van ADRA en wordt de ander een fantastische leraar die prachtige verhalen uit de Bijbel kan vertellen.

- *Lees samen Matteüs 13:31-33.* Verwijs naar het gist en het deeg dat u heeft meegebracht en op tafel staat. Bij het bakken bereidde men deeg van vers meel. Daarnaast voegde men dan wat gegist deeg (zuurdesem) toe, dat was bewaard van de vorige keer. Kijk naar het verschil tussen een brood met gist en een brood zonder gist. Er is weinig gist nodig om deeg te laten rijzen. Maar als gist in de verpakking blijft, zal het niets kunnen doen. Pas als het met bloem wordt vermengd, brengt het een buitengewone verandering teweeg. Ook nu blijkt weer dat er maar weinig nodig is om een mens te veranderen. De groeikracht van Gods koninkrijk wordt met die van het zuurdesem vergeleken.
- *Lees samen Matteüs 13:44.* Open de 'schatkist', de doos met juwelen en toon de Junioren de 'schatten' die u er in heeft gestopt. De gelijkenis heeft enige toelichting nodig. In sommige gemeenschappen bestaan er geen (geld)banken. Waardevolle dingen worden thuis bewaard of op een veilige plek begraven. Vooral in tijden van oorlog en geweld worden geld en kostbaarheden verstopt. Er zijn verhalen bekend uit de Tweede Wereldoorlog van mensen die hun kostbaarste bezit in de tuin begroeven.

Stel nu dat de eigenaar omkomt en dat niemand meer weet waar de “schat” ligt begraven? Dat is wat er in de gelijkenis gebeurt.

Iemand stuit bij toeval op een verborgen schat in de grond. Het land waarop de vondst wordt gedaan is niet van hem. Hij begraaft de schat opnieuw (wellicht dieper en beter) en stelt alles in het werk om het stuk grond te kopen. Eenmaal eigenaar van het perceel is hij ook eigenaar van wat er ligt begraven!

Van belang is dat hij *alles* wat hij bezit verkoopt om de nieuwe akker (en dus de schat), te bemachtigen.

- *Lees samen Matteüs 13:45-46.* Visuele hulpmiddelen: een parel of een parelketting, een oester (of plaatjes).
  - Wat is een parel? Waar vindt men hem? Wat bepaalt de waarde?

Deze gelijkenis heeft hetzelfde thema als de schat in de akker: alles opgeven om dat ene te bereiken.

De waarde hangt af van de ronde vorm, de kleur, de zuiverheid, het land van herkomst, enz. Soms zijn ze een vermogen waard. Witte parels waren in Rome zeer geliefd. Pareloesters werden o.a. in de Rode Zee gevangen. Parels die aan de binnenkant van schelpen zitten, zijn een woekering rond een binnengekomen zandkorrel of parasiet.

- wat moet je doen om het te krijgen?  
Je moet er alles voor opzij zetten.

Dit verhaal lijkt veel op de gelijkenis van de schat.

- wat zijn de overeenkomsten?
- wat zijn de verschillen?

Laat de Tekst van de week opzeggen en schrijf hem in de persoonlijke boekrol.

- *Lees samen Matteüs 13:47-50.*
  - Op welke gelijkenis lijkt deze?
  - Waarom lijkt de regering van God op een sleepnet?

Het sleepnet werd tussen twee schepen in door het meer getrokken. Alles wat het tegenkwam, kwam dus in het net terecht. Daar zaten ook onreine vissen (zonder schubben) en andere waterdieren bij. Die werden bij het uitzoeken op het strand gegooid waar de vogels er wel raad mee wisten. Het thema van deze gelijkenis komt overeen met die van het onkruid. In beide gaat het om het ziften. God trekt alle mensen aan voor zijn koninkrijk. Onder de mensen die zijn Woord horen en navolgen, zijn sommigen ‘goed’. Dat wil zeggen dat zij geloven met geheel hun hart en bijgevolg de Here God gehoorzamen. Zij worden gered. Anderen zijn ‘slecht’. Daarmee wordt bedoeld dat zij die niet geloven of doen alsof, of zij die zich laten beïnvloeden door wie niet van God houdt. Helaas zullen zij vanwege hun onwil geen deel hebben aan de komende wereld.

*Een klein begin:*

Op een dag in 1889 werd er een zendingsblad (zoals Houvast) op een boerderij in Tarn, in Frankrijk bezorgd. Het was maar een eenvoudig krantje zonder foto's en zonder enige kleurendruk. Niemand heeft ooit geweten wie het daarheen had gestuurd. De man die het ontving, had er geen belangstelling voor en hij gaf het door aan zijn buurman, Meneer Carayon.

Deze las het van begin tot het einde en hij nam er een Bijbel bij. Hij bestudeerde alle onderwerpen die in het blad stonden. Zo kreeg hij antwoorden op een reeks vragen die hij zich altijd al had gesteld. Bovendien kwamen er zo bij hem nieuwe vragen naar boven.

Hij schreef naar de redactie van dit zendingsblad en hij ging er zelfs helemaal voor naar Bazel in Zwitserland. Hij ging te voet omdat hij helemaal niet rijk was. Daar had hij boeiende gesprekken met Adventisten die hem ontvingen. Toen keerde hij terug naar Tarn en vertelde zijn ontdekkingen aan zijn familie, zijn vrienden, zijn burens ... Zo ontstond één van de eerste Adventkerken in Frankrijk. Deze Adventkerk bestaat nog en in de loop der jaren heeft deze kerk verscheidene predikanten opgeleverd.

Enkele bladen papier ... in een verloren hoekje van Frankrijk ... een mosterdzaadje.

## Om af te sluiten

Vraag de junioren of ze zelf gelijkenissen kunnen maken. Laat hen samenwerken. Neem ongeveer 5 minuten voor de taak en vraag dan naar de resultaten. Als ze het moeilijk vinden kunt u een voorbeeld geven of een aanzet.

Enkele mogelijke voorbeelden voor U:

- a. Het koninkrijk is als een vuur, dat begint met een enkele vlam die alleen de handen warmt, maar na enkele minuten de hele haard vult en het hele lichaam warmt.
- b. Het koninkrijk is als een beek die klein begint, .....

## Tenslotte

- liedje
- gebed
- afscheid



## Achtergrondinformatie voor de gespreksleid(st)er

Na de gelijkenis over de zaaier en de uitleg over het doel van de gelijkenissen, vertelt Jezus gelijkenis op gelijkenis. Er volgen er zes: twee groepjes van drie. In totaal zijn er dus zeven gelijkenissen. Zij worden niet zomaar door elkaar verteld, maar vertonen samenhang.

Nummer	verzen	onderwerp	Kern van het verhaal
2	24-30	Goede en slechte gewassen	Scheiding bij de oogst
3	31-32	mosterdzaad	Klein naar groot, kracht
4	33	zuurdesem	Klein naar groot, kracht
5	44	Schat in akker	Opoffering om te bezitten
6	45-46	Kostbare parel	Opoffering om te bezitten
7	47-50	Goede en slechte vissen	Scheiding bij de vangst

De verwantschap tussen de vier middelste gelijkenissen en de twee buitenste valt zonder meer op.

De mosterdplant bereikt een hoogte van ongeveer één meter en in gunstige omstandigheden nog hoger. Hij kan dan drie tot vier meter worden. De plant groeit in Israël voornamelijk bij de Jordaan en wordt dan ook door de Arabieren mosterdboom genoemd. Het mosterdzaad is niet het kleinste zaad dat er bestaat! Daar gaat het echter niet om. Jezus leert hier dat het koningschap van God onbeduidend klein kan beginnen, maar dat (langzaam maar zeker) tot een grote boom uitgroeit. En dat het zelfs groter wordt dan alle andere tuingewassen (13:32). De enorme geleidelijk uitbreidende groeikracht krijgt alle nadruk. Dat een boom en de daaronder schuilende vogels als symbolen worden voorgesteld voor een koninkrijk en haar onderdanen vinden we al in Daniël 4 en Ezechiël 31.

De vierde gelijkenis: een maat meel is een derde van een efa ( $\pm 13,13$  l). Het gaat dus in totaal om 49,40 l. meel en dat is een zeer grote hoeveelheid. Er is slechts weinig zuurdeeg nodig om dit meel te laten gisten. De gedachte is dus dat het koningschap Gods alles ongemerkt doordringt. Het gaat om een inwendige en vermengende groeikracht. Het dringt er niet alleen in, maar het verandert er ook de natuur van.

De vijfde gelijkenis: hoe groot de schat is, wordt niet gezegd, maar het lijkt beslist de moeite waard. Anders zou de man in kwestie niet zo handelen. Wat hij doet, is uit moreel oogpunt niet goed te keuren. Het gaat immers om de akker van een ander! Het gaat Jezus om de vergelijking. De drang van de man is sterk. Hij wil en zal de schat bemachtigen. Hij begraaft hem zelfs dieper opdat niemand hem ontdekt. De betekenis is: "men moet met overleg en vreugdevol te werk gaan en er alles voor over hebben! Alles wat je denkt te bezitten verbleekt bij het burgerschap van het koninkrijk van God.

De zesde gelijkenis: de koopman aarzelt geen ogenblik want hij vindt dat deze parel

alle andere parels overtreft. Daarin ligt dan ook de betekenis van de gelijkenis. De parel is niet alleen waardevol, maar ook mooi. De overeenkomst tussen beide gelijkenissen (5 en 6) valt op. Het verschil schuilt daarin dat de mens de schat bij toeval ontdekt, maar dat de koopman de parel na veel zoeken vindt.

Zo vinden sommigen Gods heerschappij zonder te zoeken, anderen doen dit juist door het zoeken.

De laatste gelijkenis heeft veel weg van de tweede. Het Koningschap Gods wordt vergeleken met een visvangst. Een beeld dat meer voorkomt in de evangeliën (mensenvissers en dergelijke). Zolang de visvangst duurt, blijven beide soorten vissen gezamenlijk in het net. Dit betekent dus dat er een tijd bestaat waarbij de boodschap van Gods koningschap zich tot beide soorten richt. Men zal geduld moeten hebben tot het leeghalen van de netten. Dan wordt duidelijk wie God echt als koning in zijn of haar leven heeft aanvaard (alle goede vissen).

De serie gelijkenissen wordt afgesloten met de vraag van Jezus of de leerlingen zijn verhalen hebben begrepen. Hun antwoord is bevestigend, waarop de rabbi afsluit met een vergelijking: *'Zo kan iedere schriftgeleerde die leerling is in het hemelse koninkrijk, vergeleken worden met een huisvader die uit zijn voorraadkamer nieuw en oud tevoorschijn haalt.'*

Schuilt er ironie in de uitspraak: *"iedere schriftgeleerde die leerling is"*?

Je moet blijkbaar ook je geleerdheid achterlaten en weer leerling worden, wil je het koninkrijk kunnen zien en begrijpen.

## 6 Windkracht 10

### Doelstelling(en)

De junioren begrijpen dat Jezus door God is gezonden.

### Materiaal

- De Tekst van de week om op de grote boekrol te plakken.
- Plaatjes van bootjes en vissers. Bij gebrek hieraan kunt u die uit het Werkboekje gebruiken.
- Een bal, een foto over een toestand van gewichtloosheid in de ruimte, water in een glas, benodigdheden voor een eenvoudige natuur- of scheikundeproef.
- Een landkaart van Israël met daarop het Meer van Galilea.
- Enkele foto's van het Meer van Galilea, met - indien mogelijk - een boot erop. Bij gebrek hieraan een foto van een ander meer. Foto's van verschillende stormen.
- Twee stroken gekleurd karton met daarop de teksten: DE LEERLINGEN ZIJN BANG en JEZUS HEEFT ZIJN LEERLINGEN GERED.
- Bijbel in vilt p. 35

### Vorbereiding

- Leg het verband tussen het inleidend verhaaltje in het Werkboekje en het bijbelverhaal.
- Voel u niet verplicht om uitsluitend met de werkwijzer te werken. In de rubriek 'het gesprek' worden u slechts enkele basisideeën gegeven. Het is aan u om er verdere invulling te geven en aan te passen aan uw persoonlijkheid, uw kennis en aan de aan u toevertrouwde Junioren.
- Vertel zo boeiend mogelijk (eventueel aan de hand van de Bijbel in vilt p.35).
- Betrek de junioren bij de les door vragen te stellen en nauwkeurig naar hen te luisteren. Wijs niet af wat zij zeggen of denken. Geef ruimte. Dring uw eigen opvattingen niet op, maar probeer samen met de groep te achterhalen wat de kern van het bijbelverhaal is. Zo leert u samen lezen!!

## Opening

- welkom
- liedje
- gebed
- zending

## Om te beginnen

- Laat de bal vallen die u heeft meegenomen. Stel de vraag: waarom valt de bal als ik hem loslaat?
- Houd een glas vol water schuin en laat er enkele druppels uit vallen. Stel de vraag: waarom druppelt het water uit het glas?
- Voer een gesprek over zwaartekracht. Wat zou er gebeuren als er geen zwaartekracht zou zijn op aarde. Laat de verbeelding van de junioren maar op hol slaan. (Zonder deze wet blijven de voorwerpen in de lucht hangen. Het water van de rivieren en de zeeën zou niet op zijn plaats blijven. Wij zouden onze Werkboekjes niet op de tafel kunnen leggen. Wij zouden niet recht op de grond kunnen blijven staan).
- Stel de vraag: zijn er plekken waar de zwaartekracht niet werkt? Geef tijd voor antwoorden en laat daarna een foto zien van een astronaut in een toestand van gewichtloosheid.
- De zon komt op in het oosten en gaat onder in het westen. Kunnen we die regel veranderen? In ieder geval zou de aarde de andere kant moeten gaan opdraaien. Dat gaat niet.
- We gaan er vanuit dat de wetten van de natuur altijd gelden. In het verhaal van Jezus en de storm zien we iets anders.

## Het gesprek

- *Lees samen Marcus 4:35-37.* Jezus heeft een zware reis achter de rug. Hij heeft rust nodig. Hij wil met zijn leerlingen naar de andere kant van het meer varen om er een rustige plaats op te zoeken. Het schip is waarschijnlijk het vissersschip van één van de leerlingen van Petrus, van Johannes of van Jakobus. Volgens Marcus gaan er nog meer schepen mee. De streek rond het Meer van Galilea heeft door zijn diepe ligging een heet klimaat. De vlakte van Gennesaret is erg vruchtbaar. Door de bergketens rond het meer wordt het gebied vaak geteisterd door plotselinge valwinden. Het zo rustige meer van Galilea kan plotseling in een heksenketel veranderen. Dat is wat er tijdens de overtocht gebeurt.
  - welke woorden gebruikt Matteüs om de storm te beschrijven (8:24)?
  - en Marcus (4:37)?
  - en Lucas (8:23)?

Laat een illustratie zien van een hevige storm.

De leerlingen van Jezus zijn vissers. Ze hebben al tal van stormen

getrotseerd. Maar deze keer is de storm uitzonderlijk zwaar. Ze worden bang.

- *Lees samen Marcus 4:38.* Terwijl de storm opsteekt, slaapt Jezus. Volgens Marcus bevindt hij zich in het achterschip. Plaats onder de illustratie die een hevige storm voorstelt de strook karton met de woorden:

### **DE LEERLINGEN ZIJN BANG.**

- probeer eens te vertellen wat de leerlingen voelen. Waar denken ze aan?
  - wat zouden jullie in hun plaats hebben gedaan?
  - had jij Jezus eerder wakker gemaakt?
- *Lees samen Marcus 4:39.* Hoe kalmeert Jezus de wind en het water? Plaats de illustratie van een rustig Meer van Galilea op tafel en leg de kartonnen strook eronder met de woorden:

### **JEZUS HEEFT DE LEERLINGEN GERED.**

God blijkt sterker te zijn dan de krachten van de natuur. Hij is er de schepper van. Het volstond dat hij sprak om de schepping tot stand te brengen. Nu zijn ook alleen maar enkele woorden nodig om het meer te kalmeren.

- wie spreekt deze woorden uit?  
\* Jezus.
- wie sprak namens god toen de Rode Zee open ging?  
\* Mozes.
- wie sprak namens God toen de Jordaan open ging?  
\* Jozua.
- wie sprak er namens God toen er vuur uit de hemel neerkwam?  
\* Elia.

Alle vier staan zij in verbinding met de schepper van hemel en aarde en mogen zij zijn kracht gebruiken om een wonder te verrichten. De wonderen hebben maar één doel: het geloof van de betrokken mensen te versterken.

- *Lees samen Marcus 4:40,41.* Probeer de kalmte na de storm te verbeelden voor de junioren. In die stilte stelt Jezus een vraag.
  - welk verwijt maakt hij hen?De discipelen hebben al eerder wonderen gezien. Zij waren er bij toen hij de knecht van de officier genas op de kracht van zijn woord. Dat heeft blijkbaar niet geholpen om hen vertrouwen te geven in Jezus. Ze zijn verbaasd en verschrikt voor zoveel macht en gezag.
  - welke vraag stellen zij zich?
  - waarom?Laat de Tekst van de week opzeggen en plak hem op de persoonlijke boekrol. Is dat geen eigenaardige vraag?! Je zou zeggen dat ze Jezus niet kennen! In elk geval hebben ze nog niet echt begrepen wie hij is.

## Om af te sluiten

Vraag de junioren om samen *in mime* een vreselijke storm uit te beelden.

## Tenslotte

- liedje
- gebed
- afscheid

## Achtergrondinformatie voor de gespreksleid(st)er

Jezus vaart met zijn leerlingen naar de overkant van het meer. Onderweg slaapt hij en steekt er een hevige storm op. Het water komt in de boot (Marcus 4:37; Lucas 8:23). De situatie is ernstig, de leerlingen hebben het niet meer en keren zich in hun angst tot Jezus. “Meester” (letterlijk staat er “Leraar” of “Rabbi”)! Zij vragen verontwaardigd of het hem niets doet dat zij vergaan (Marcus), Zij roepen uit dat zij vergaan (Lucas) en Mattëus voegt er aan toe “red ons”! Jezus reageert door zich tot de wind en de zee te richten. Beide gaan als gehoorzame hondjes liggen.

Matteüs schrijft dat Jezus eerst tegen de leerlingen zegt: “Waarom zijt gij bevreesd, kleingelovigen?” De andere evangelisten plaatsen deze vraag na het bestraffen van de storm: “waarom zijt gij zo bevreesd? Hebt gij dan geen geloof?” (Marcus) en “Waar is uw geloof?” Alle drie leggen ze daarmee de nadruk op het gebrek aan geloof. Het wonder is als het ware de achtergrond waartegen deze vraag kan worden gesteld.

Maar geloof in wie? Dat staat niet in de tekst. Afgaande op andere teksten ligt het niet voor de hand dat Jezus heeft bedoeld dat ze geloof in hem moesten hebben. Hij roept altijd op tot geloof in God.

In de Bijbel staan meer wonderen die met water te maken hebben: Mozes en de Rode Zee, Jozua en de Jordaan, en Elia en Elisa met het slaan op het water (2 Koningen 2) . Jezus staat hier in de rij van de groten van de Bijbel, maar hij overtreft hen. Hij presteert iets, wat tot dan toe alleen aan God werd toegeschreven. Lees bijvoorbeeld Psalm 107:23-30 (vooral 28 en 29). Jezus doet als mens wat slechts van God wordt gezegd. Hij heeft blijkbaar macht over de natuurelementen. Uit de rabbijnse literatuur is een verhaal bekend van Rabbi Gamaliël (rond 90 van de onze jaartelling) die eveneens een storm tot bedaren bracht. Hij deed dit door tot God te

bidden.

- “En zij vreesden met grote vrees!” (Marcus).
- “En de mensen verbaasden zich,....” (Matteüs).
- “Zij werden bevreesd en verbaasden zich!” (Lucas).

Het wonder heeft zijn effect niet gemist. De opmerking die alle evangelisten daarna plaatsen, doet vermoeden dat zij hierdoor tot de overtuiging zijn gekomen dat Jezus de van God gezondene is!

Het is interessant om een vergelijking te maken tussen dit verhaal en dat van Jona. De overeenkomsten zijn duidelijk: beiden varen met een schip en slapen als er een hevige storm opkomt. Beiden worden wakker gemaakt en krijgen ongeveer gelijklopende vragen te horen:

- tot Jona: “Hoe kunt gij zo vast slapen? Sta op, roep tot uw God misschien zal die God ons gedenken, zodat wij niet vergaan!”
- tot Jezus: “Meester trekt Gij u er niets van aan, dat wij vergaan?”

Beiden veroorzaken de kalmering van de storm: Jezus door hem te bestraffen, Jona door de zeelui er toe aan te zetten hem overboord te gooien: “Neemt mij en werpt mij in de zee, en de zee zal ophouden tegen u te woeden....” Daarna namen zij Jona op en wierpen hem in de zee en de zee hield op met woeden. (Jona 1:12, 15). De zeelui vreesden de Here met grote vrees en zij slachtten de Here een offer en deden geloften (1:16). De leerlingen (Matteüs heeft het over de mensen, bedoelt hij uit andere boten, of louter de leerlingen?) vreesden met grote vrees. (Marcus 4:41).

In beide gevallen komen mensen tot geloof in God omdat zij onder de indruk waren van wat er gebeurde!

## 7 Zelfs Levi hoort erbij!

### Doelstelling(en)

- De junioren begrijpen dat God ook van mensen houdt die (in onze ogen) verkeerde dingen doen.

### Materiaal

- De tekst van de week om op de grote boekrol op te plakken.
- Gebruik voor de inleiding een poster (van UNICEF of van een andere organisatie) die racisme of de uitsluiting van mensen aanklaagt. U kunt ook een krantenartikel nemen over een van deze onderwerpen heeft (liefst met foto's).
- Een tafel, enkele muntstukken, een beetje vuile afwas.
- Bijbel in Vilt p.35
- Benodigheden om het toneelstukje (zie rubriek voorbereiding hieronder) te spelen.

### Vorbereiding

- Laat de Tekst van de week altijd in de persoonlijke boekrol schrijven.
- U kunt het bijbelverhaal gemakkelijk als een toneelstukje laten opvoeren. Let er op dat alles in de juiste volgorde gebeurt en dat de Junioren de boodschap van het verhaal goed begrijpen.
  - 1e tafereel: Tollenaar Levi aan het werk
  - 2e tafereel: Jezus interesseert zich in Levi
  - 3e tafereel: Feest bij Levi thuis
  - 4e tafereel: Jezus interesseert zich voor mensen  
als Levi
- Leg het verband tussen het inleidend verhaaltje in het Werkboekje en het bijbelverhaal.



- Vertel het verhaal zo boeiend mogelijk (eventueel aan de hand van de Bijbel in vilt).
- Toon steeds belangstelling voor de Werkboekjes van de Junioren. Zo moedigt u hen aan om door te zetten en er zich op toe te leggen hun les regelmatig te bestuderen.
- Neem nu en dan de tijd om de grote en kleine boekrol nog eens goed te bekijken. Laat bij die gelegenheid de Teksten van de week nog eens opzeggen of oplezen. Draag veel zorg voor deze boekrol net alsof het een waardevol manuscript is.

## Opening

- welkom
- liedje
- gebed
- zending

## Om te beginnen

Kijk samen naar de door u meegebrachte poster, de tekening, de foto's of het artikel.

Vraag: wat zien jullie op de poster? Wat zie je op de foto's? Laat de junioren niet meteen het antwoord racisme geven, maar laat hen werkelijk beschrijven wat ze *zien*.

Vraag: kunnen jullie samen de volgende zin afmaken:

Er is racisme wanneer .....

*De bedoeling van de poster en de definitie is greep te krijgen op het begrip uitsluiting. Dat komt immers aan de orde in het verhaal van Levi?*

## Het gesprek

- *Tollenaars zijn niet geliefd bij de mensen.* Vertel over het werk en de positie van een tollenaar. Joden betaalden tempelbelasting en belasting aan de Romeinen, de bezetters. Een deel van deze belasting werd op goederen geheven. De Romeinen haalden die belasting niet zelf op, maar besteedden die taak uit aan mensen uit het bezette land. Een tollenaar pachtte dus van de Romeinen het recht om belasting te mogen innen. In Galilea was dat van de vorst Herodus Antipas. De tollenaar moest dan maar zien dat hij het vooruitbetaalde geld weer terugkreeg. In de meeste gevallen lukte dat uitstekend. De tollenaars berekenden zeer hoge tarieven en hielden er nog aardig wat aan over. Velen van hen werden er rijk van. Tollenaars werden gehaat omdat ze met de vijand samenwerkten en hun volksgenoten geld afpersten. Farizeeën beschouwden hen als onrein.
- *Vorbereidingen voor het toneelstuk: 'De tollenaar hoort er ook bij!'*  
Wij stellen u voor om een toneelstuk te spelen en zo het verhaal over de roeping van Matteüs tot leven te brengen. U heeft daarvoor een tafel, enkele muntstukken (voor het eerste tafereel), een beetje afwas (voor het tweede tafereel) nodig. U bent uiteraard niet verplicht om de Junioren te vermommen!

Om geen tijd te verliezen, kunt u het beste de verschillende personages van

tevoren bepalen. Beeld Jezus zelf uit (of u vraagt het aan een collega). Als u weinig Junioren heeft, dan kan een groep in het verhaal misschien door een enkele Junior worden gespeeld. Eén Junior kan natuurlijk ook verscheidene rollen spelen.

Laat iemand tijdens het spel langzaam de bijbeltekst lezen. Uiteraard kunnen de Junioren de personages alleen spelen, maar ze mogen er ook bij praten. Dring de verschillende tafereelen niet in al zijn details op aan de Junioren, maar laat hen zelf een creatieve bijdrage leveren.

Stop na elk tafereel even om de houding van de verschillende personages te bespreken.

c. *Eerste tafereel: Tollenaar Levi aan het werk - Matteüs 9:9a*

Levi zit in het tolhuis aan een tafel. Handelaars komen naar hem toe. Levi laat hen veel te veel betalen. Hij verstoppt een deel van het geld in zijn zak. Een van de handelaars weigert hem te betalen, Levi laat hem niet door ... Een voorbijganger werpt een minachtende blik in zijn richting en draait zijn hoofd om hem zo niet te hoeven zien. Een andere handelaar beschuldigt hem ervan dat hij een dief is.

d. *Tweede tafereel: Jezus interesseert zich in Levi - Matteüs 9:9b*

Jezus en zijn leerlingen naderen het tolhuis en stoppen bij Levi. Jezus spreekt even met Levi. Deze kijkt heel verwonderd. Jezus zegt tegen hem: "Volg mij!" Dan ruimt Levi alles op en gaat met Jezus mee. Onderweg nodigt Levi de meester uit om bij hem te komen eten.

e. *Derde tafereel: Feest bij Levi thuis - Matteüs 9:10*

Er zijn ook andere tollenaars op het feest bij Levi thuis. Levi is gelukkig. Het feestmaal bij Levi met de belastingontvangers en de mensen met een slechte reputatie. De maaltijd zit er op en de tafel staat vol met afwas.

f. *Vierde tafereel:* Jezus interesseert zich voor mensen als Levi - Matteüs 9:11-13

De Farizeeërs zien dat Jezus met de tolbeambten aan tafel zit. Zij doen verontwaardigd. Zij praten erover met de leerlingen van Jezus. Hij merkt op dat zij in gesprek zijn met elkaar. Dan mengt hij zich in het gesprek en hij doet die belangrijke uitspraak over gezonde mensen die geen geneesheer nodig hebben, maar dat zieken daar wel baat bij hebben.

Spreek over Jezus' beslissing om met tollenaars aan tafel te gaan.

- is zijn houding schokkend?
- waarom wel of waarom niet?
- bij wie zou hij gaan eten als hij nu in de buurt zou zijn?

Laat de Tekst van de week door alle spelers in koor uitspreken ter afsluiting van het toneelspel.

- Plak de Tekst van de week in de grote boekrol.
- De Tekst van de week leert dat er voor Jezus geen uitgestoten mensen zijn. Niemand is in zijn ogen te min, Hij bewijst juist het tegenovergestelde! Hij geeft zelfs zijn leven voor hen en voor iedereen. Hij maakt geen onderscheid. Hij wil dat alle mensen worden gered. In het bijzonder mensen die het moeilijk hebben, wil Hij graag genezen.

## Om af te sluiten

Laat de groep uitbeelden met welke gebaren, lichaamshoudingen en gezichtsuitdrukkingen je andere kunt uitsluiten, negeren of duidelijk maken dat ze niet welkom zijn.

Waarom bestaan zulke gebaren?

Praat over angst als drijfveer.

## Tenslotte

- liedje
- gebed
- afscheid

## Achtergrondinformatie voor de gespreksleid(st)er

Jezus had al vier leerlingen: Johannes, Andreas, Petrus en Jacobus (als we de eerste drie evangelisten mogen geloven). Nu wordt de vijfde aan het groepje toegevoegd. Het feit dat de evangelisten het woord leerling gebruiken en niet dienaar, zoals in het Oude Testament voor de volgelingen van de profeten, wijst erop dat zij Jezus voornamelijk als een leraar of rabbi beschouwen. Het getal vijf is daar ook niet vreemd aan. Vanaf het ogenblik dat iemand vijf leerlingen heeft, spreekt men van een school. Zo hadden bekende rabbijnen hun eigen school, die meestal uitgroeide tot een groter aantal leerlingen. Dit was ook het geval bij Jezus. De evangelisten plaatsen de roeping van Levi (Matteüs) na de genezing van de verlamde in Kapernaüm. Marcus vertelt dat Jezus voor dat hij bij Matteüs komt de menigte "leerde" (2:14). Toen hij voorbij het tolhuis kwam en Levi (Matteüs) zag zitten, nodigde hij hem uit een leerling te worden. De evangelisten vertellen het allen zeer beknopt.

De man in kwestie heeft twee namen: Matteüs en Levi. De eerste is in het Hebreeuws "Mattai" de samentrekking van "geschenk van de Heer". De tweede is de meer bekende naam Levi (= aanhanger). Overal in de evangeliën wordt hij Matteüs genoemd, slechts in het verhaal over de roeping wordt hij in Lucas en Marcus Levi genoemd. Gaf de nieuwe leerling zelf de voorkeur aan de naam Matteüs? Mogelijk.

Matteüs was een tolbeambte. Hij werkte in een tolhuis waar tolrechten voor de vorst geïnd werden. Kapernaüm lag aan een belangrijke handelsroute (van Damascus naar Egypte) en bovendien aan de grens. In dit geval gaat het dus niet om een tollenaar in dienst van de Romeinen, maar van Herodes Antipas, die vorst is over Galilea en Perea. In Judea en Samaria inden tollenaars wel belasting namens de Romeinen omdat deze gebieden onder Romeins bestuur stonden. Het innen van belasting en tol werd uitbesteed aan bedrijven die er uiteraard flink aan verdienden. Op hun beurt verpachtten zij het innen weer aan particulieren. Men moest volgens een bepaald tarief betalen, maar er was uiteraard voldoende gelegenheid tot afzetterij. Tolbeambten waren dus geen geliefde figuren. Daarbij kwamen ze veel in contact met heidenen, en waren ze dus uit ritueel oogpunt onrein. Zowel op zedelijk gebied (hebzucht) als op religieus gebied (onreinheid) waren dit geen mensen waar oprecht vrome joden het gezelschap mee wilden delen. Zowel de Schrift (zie bijvoorbeeld Psalm 11), als de voorschriften van heel wat schriftgeleerden en Farizeeën keurden dit af. Het feit dat Rabbi Jezus een tolbeambte tot één van zijn leerlingen maakte, zal misschien wel wat verwondering hebben veroorzaakt bij een aantal mensen, maar dit was op zich geen probleem, want men kon zich maar al te best voorstellen dat mensen zich konden bekeren van hun verkeerde gedrag. Het probleem dat zich voordoet, ligt eerder in het vervolg van het verhaal.

De nieuwe leerling wil zijn dank aan zijn meester betuigen en wil afscheid nemen van zijn collegae. Hiervoor organiseert hij een maaltijd en nodigt daarbij niet alleen Jezus met diens leerlingen uit, maar ook zijn collegae en andere vrienden. Het wordt een groots gebeuren. Jezus neemt de uitnodiging aan. De Rabbi van Nazaret stoort zich dus blijkbaar niet aan het feit dat hij aan tafel gaat temidden van een dergelijk gezelschap. Rituele onreinheid, de inhoud van de conversaties en bepaalde minder nette gedragingen horen daar uiteraard bij. Het moet een groot feest zijn, want volgens de evangelisten zijn er veel tollenaars aanwezig.

Marcus 2:14: "... vele tollenaars en zondaars ... want zij waren talrijk ..."

Matteüs 9:10: "... vele tollenaars en zondaars ..."

Lucas 5:29: "... een grote maaltijd ... en er was een grote menigte tollenaars en anderen"

Het voorval blijft dus niet onopgemerkt. Onder de Farizeeën zijn er geleerden die zich eraan storen. Zij begrijpen niet dat Jezus, voor wie zij ongetwijfeld respect opbrengen, aan tafel gaat met dergelijke mensen. Hij moet toch weten dat hij zich daardoor verontreinigt en dat het niet betamelijk is voor een rabbi om met dit soort volk om te gaan! Toch klinkt er niet echt een verwijt van hun kant. Ze zoeken naar de reden: zij stellen namelijk de vraag: "waarom?", Jezus geeft hierop de volgende reactie: "als geneesheer ben ik er voor hen die niet rechtvaardig zijn. De rechtvaardigen proberen al naar Gods wet te leven, de anderen nog niet. De bekering van deze laatste groep heeft hij op het oog (Lucas 5:32). Matteüs vermeldt nog dat Jezus de profeet Hosea aanhaalt. "Barmhartigheid wil ik en geen offerande", waarmee hij duidelijk maakt dat de rituele reinheid minder belangrijk is dan de liefdevolle betrokkenheid van de mens bij zijn medemens. Sindsdien onderscheidt de rabbi van Nazaret zich van de meeste andere rabbijnen: hij houdt zich soms op in slecht gezelschap met de bedoeling mensen te winnen voor het koninkrijk van de Vader.



## Tabitha

### Doelstelling(en)

- De junioren begrijpen dat God zelfs hoop geeft in uitzichtloze situaties.
- De junioren ontdekken de verschillende kleuren van het begrip geloof.

### Materiaal

- De Tekst van de week om op de grote boekrol te plakken.
- Een wit bord en stiften (of een groot vel papier).
- Gekleurde stroken karton met daarop geschreven:  
WEES NIET BEVREESD, GELOOF ALLEEN

JAIRUS - LEVEN VAN ZIJN DOCHTER

VROUW - GENEZING

IK - GENEZING - EEUWIG LEVEN

### Vorbereiding

- Laat in het gesprekje met de Junioren het doel van de les goed uitkomen.
- Leg niet téveel nadruk op de wonderen. Jezus is geen tovenaer, noch zómaar een wonderdoener. Het is belangrijk dat de Junioren dat goed begrijpen. De zieke vrouw heeft geen bijgelovig gebaar gemaakt: zij is (volgens de levitische wet) onrein en mag een joodse niet aanraken en niet door hem worden aangeraakt.
- Laat de Tekst van de week in de persoonlijke boekrol schrijven.
- Laat het verband zien tussen het inleidend verhaaltje in het Werkboekje en het bijbelverhaal. Geef ook de volgende informatie aan de Junioren:

- a. tora: in de Bijbel wordt het woord tora over het algemeen vertaald met wet. Meestal worden daarmee de vijf boeken van Mozes bedoeld.
- b. Synagoge: in het midden van het gebouw stond een preekstoel, een leestafel en zitplaatsen voor de overste en de spreker. Achter hen, stond de ark waarin de wetsrollen werden bewaard. Tijdens de diensten werden gebeden opgezegd, psalmen gezongen en werd er op verzoek van de overste uit de tora en de profeten gelezen. De spreker bleef tijdens de preek zitten. Men mocht hem vragen stellen over de preek. De overste zorgde ervoor dat de dienst ordelijk verliep en bepaalde wie er aan de dienst meewerkte. Deze gebruiken uit de eerste eeuw worden ook nu nog in de synagoge toegepast.

## Opening

- welkom
- liedje
- gebed
- zending

## Om te beginnen

- Schrijf de Tekst van de week op het bord (groot vel papier) in een geheime code naar uw keuze. Vraag aan de junioren: wie kan deze code ontcijferen? Gun hen enige tijd en help indien nodig.
- Schrijf nu het werkwoord GELOVEN op.
  - wie kan er een zin maken met dit werkwoord?

Laat verschillende zinnen maken.

- zien jullie een verschil tussen de volgende twee zinnen:

zin 1: "Ik geloof dat het morgen mooi weer wordt".

\* ik denk dat ...

zin 2: "Ik geloof wat jij mij zegt".

\* ik ben zeker dat het waar is

- als ik jullie zeg: "Ik heb een oom in Amerika", geloven jullie me dan?

- waarom wel? Waarom niet?

- hoe komt het dat jullie mij geloven?

- wat houdt jullie tegen om mij te geloven?

- *doel van deze inleiding is om het begrip geloof uit te leggen. Geloof speelt een belangrijke rol in de twee verhalen die aan de orde komen.*

## Het gesprek

- Vraag de junioren om een lijst te maken met alle personages die in de twee verhalen van deze week voorkomen.



- Op het bord heeft U reeds het woord *geloven* opgeschreven. Schrijf daarnaast nu: *niet geloven*.
- Vraag de junioren om hun lijst te raadplegen en de personen in te delen in de twee kolommen: geloven/niet geloven.
- Vraag de junioren wat ze van de personages afweten.
  
- De personen die geloofden:
  - a. Jäirus

*Lees samen Marcus 5:21-23*

De leider of bestuurder van de synagoge heeft net aan Jezus om hulp gevraagd voor zijn dochter die ziek is. Hij gelooft dat Jezus haar kan genezen, want hij heeft hem al wonderen in Kafarnaüm zien doen. Voor hem volstaat het dat Jezus zijn handen op zijn dochter legt en hij is zeker dat ze zal genezen. Er is hierover bij hem geen enkele twijfel.

Houd een gesprekje met de Junioren over situaties die hopeloos lijken. Wij mogen die - net zoals Jäirus deed - aan God voorleggen.

Jezus begeeft zich dus naar zijn huis, maar er is zo'n massa dat hij niet snel kan gaan!

- b. de zieke vrouw

*Lees samen Marcus 5:24-29*

Waarschijnlijk ging het Jäirus al niet vlug genoeg met al die mensen om Jezus heen. En nu dit ook nog! Ze worden opgehouden door een zieke vrouw. Een vrouw die al twaalf jaar aan bloedingen leed. De doktoren (de medische wetenschap stelde toen weinig voor) konden haar niet helpen. Ze had al haar geld besteed om zich te laten verzorgen. Tevergeefs. Daar komt bij dat ze door haar omgeving als onrein werd beschouwd. Ze mocht niet deelnemen aan godsdienstige feesten en rituelen. Ze beseft dat ze als ze Jezus zou aanraken dat ze hem dan ook onrein zou maken.

Zij gelooft dat Jezus haar kan genezen en daarom neemt zij toch het risico: hij is haar enige hoop. Ze meent dat ze zonder dat Jezus het weet, hem kan aanraken. In deze menigte mensen zal niemand het zien. Zij is zeker dat een aanraking genoeg is voor genezing. Temidden van de menigte strekt ze haar hand uit en Jezus voelt het meteen. Hij wordt niet boos, maar prijst haar om haar geloof: "Vrouw, uw geloof heeft u gered."

- waarom is zij bang dat het wordt ontdekt?

- hoe stelt Jezus haar gerust?

- welk prachtig woord van liefde richt Jezus tot haar?

Hoe goed heeft zij zich moeten voelen terwijl ze naar huis terugkeerde!

- De personen die niet geloofden.
  - a. de boodschappers

*Lees samen Marcus 5:35*

Volgens hen kan Jezus niets meer doen voor het meisje. Het is te laat. Het loont niet meer de moeite om de meester lastig te vallen. Jezus stoort zich echter niet aan de houding van deze mensen. Hij schenkt helemaal geen aandacht aan hun mening, maar hij richt zich wel heel direct tot Jairus met de opmerking: "Wees niet bang, geloof maar," Hij geeft Jairus niet eens de tijd om te reageren.

- wat zegt hij hem?

\* Tekst van de week.

Plak de leertekst in de grote boekrol.

- wat wil die uitspraak van zeggen?

\* wij zouden zeggen: "Maak je niet ongerust, ik verzeker je dat het wel goed komt".

Blijkbaar geeft het Jairus genoeg hoop op een goede afloop.

d. klaagvrouwen, buurvrouwen en mensen van het huis van Jäirus

*Lees samen Marcus 5:38-40a*

De dood van het meisje heeft een groot verdriet in dit huis veroorzaakt. Er is geen enkele hoop meer. Daar aangekomen is het rouwritueel al op gang gekomen: er wordt gehuild en gejammerd. Volgens joodse gebruiken zullen fluitspelers en klaagvrouwen klaagliederen ten gehore brengen: eerst in het sterfhuis en later op de begrafenisplaats.

- wat wil Jezus zeggen met 'ze is niet dood, ze slaapt'?

Als Jezus zegt dat het meisje alleen maar slaapt, wordt hij vierkant uitgelachen. Maar hij heeft wel zóveel gezag dat iedereen luistert, als hij hen wegstuurt.

Hij begeeft zich samen met haar ouders en drie leerlingen naar de kamer van het meisje.

- hoe vindt het wonder plaats?

*Lees samen Marcus 5: 41 en 42*

De dood is als een korte slaap wanneer hij wordt geconfronteerd met de macht van het opwekkingswoord van God. Jezus toont aan zijn omgeving dat hij van God zelfs macht over de dood heeft gekregen.

**Om af te sluiten**

Jezus zegt tegen Jaïrus: *wees niet bang*.

- Vraag de junioren: Maak samen een lijst van de dingen waarvoor ouders bang zijn.
- Maak daarna een lijst van de dingen waarvoor jullie zelf bang zijn.

Is het verkeerd om bang te zijn? Ben je minder bang als je weet dat er iemand in de buurt is die kan helpen?

## Tenslotte

- liedje
- gebed
- afscheid

## Achtergrondinformatie voor de gespreksleid(st)er

Het verhaal van de opwekking van het meisje volgt op twee verhalen die de bijzondere macht van Jezus hebben getoond: macht over de storm en macht over de demonen. Het verhaal begint bij zijn terugkeer uit de Decapolis (= het Tienstedengebied), de overkant van het meer van Galilea, waar Jezus contact met de heidense bevolking heeft gelegd. Hij heeft er een bezetene genezen.

Nauwelijks heeft hij voet aan wal gezet of er verzamelt zich weer een menigte. Er komt een man op Jezus toe, die de meesten waarschijnlijk wel kennen. Zijn naam is Jaïrus en hij is de overste van de synagoge. Hoeveel synagogen er in de tijd van Jezus is Kapernaüm zijn geweest, is niet zeker. Een synagoge werd gewoonlijk door een bestuur geleid. Dit waren een soort ouderlingen, die voor het wel en wee van de gemeenschap zorgden. De overste van de synagoge was de man die de zorg voor de eredienst op zich nam. Hij zorgde dat alles ordelijk verliep. Hij was het die aanwees wie het gebed, de schriftlezing en de prediking voor hun rekening zouden nemen. Vaak ging hij zelf ook voor in het voorlezen van de Schriften. Verder had hij de zorg voor het gebouw. Elke synagoge had slechts één overste. Uit de rabbijnse literatuur is bekend dat enkele rabbijnen die functie hebben uitgeoefend. De naam Jaïrus is de vergriekste vorm van het Hebreeuwse “Jair” wat “hij verlicht” betekent.

Deze overste komt naar Jezus toe, knielt voor hem neer en smeekt hem mee te komen omdat zijn dochtertje op sterven ligt. Jezus stelt geen vragen, maar gaat onmiddellijk mee. De tocht is moeizaam, omdat er zoveel volk om hem heen is. De man in kwestie vertrouwt er op dat Jezus iets aan de toestand van zijn dochter verhelpen kan, want hij zegt: “...leg haar de handen op, dan zal zij behouden worden

en in leven blijven”.

Waar dit geloof vandaan komt, is niet moeilijk te gissen. Jezus had al een aantal bijzondere genezingen in een synagoge verricht (misschien wel in die van Jairus).

Jezus gaat mee, maar de massa volgt hem ook. Tijdens de wandeling doet zich een incident voor: een zieke vrouw dringt zich naar voren in de hoop genezen te worden. Waarschijnlijk is zij verlegen van aard en durft zij Jezus niet persoonlijk te vragen om haar te helpen. Het enige wat ze durft, is zijn kleding aan te raken in de hoop dat ze op die manier van haar kwaal af komt. Ze denkt dat dit voldoende zal zijn. En merkwaardig genoeg gebeurt het zoals ze had verwacht, ondanks het feit dat de kleding van Jezus uiteraard geen magische kracht bezit. Lucas vermeldt niet dat de vrouw gelooft dat ze genezen zal worden. De andere evangelisten doen dat wel, maar laten op hun beurt de uitspraak van Jezus weg: “... iemand heeft mij aangeraakt, want ik heb kracht van mij voelen uitgaan” (8:47).

Hoe dan ook, de vrouw wordt genezen en is bevreesd wanneer zij merkt dat Jezus ontdekt dat zij hem heeft aangeraakt. Ook hier zijn de evangelisten weer uiterst beknopt in hun berichtgeving. Normaal zou je een heel gesprek verwachten met een aantal vragen van Jezus' kant. Dit wordt niet gedaan. Alleen de uitspraak aan haar adres wordt aangegeven: “Dochter, uw geloof heeft u **behouden**: ga heen in vrede en wees genezen van uw kwaal”.

Intussen is er voor Jairus kostbare tijd verstreken. Zijn dochter is dan ook al overleden. Men komt het hem zeggen en men voegt er aan toe dat het geen zin heeft de meester nog langer lastig te vallen. De schrijvers vertellen niets over de reactie van de arme vader, maar noteren wel die van Jezus. Onmiddellijk richt deze zich tot de overste en zegt hem de bijzondere woorden: “Wees niet bevreesd, geloof alleen”.

Op de achtergrond spelen een aantal verhalen uit het Oude Testament mee. Denk aan Exodus 14:13,14; Numuri 14:9; Jesaja 7:1-9;12:2. Niet te vergeten 1 Koningen 17:21-24 en 2 koningen 4:8-37.

Jezus treedt het huis van Jairus binnen. De klaagvrouwen zijn al aan de slag. Voor iedereen in het huis is het meisje duidelijk dood. Wanneer Jezus opmerkt dat het meisje slaapt en niet dood is wordt hij uitgelachen. Hij stoort zich niet maar stuurt iedereen naar buiten, behalve zijn meest intieme leerlingen en de ouders van het meisje.

Dan geschiedt het wonder van de opwekking. Jezus spreekt tot haar en raakt haar aan. Het meisje wordt “wakker” en loopt rond. Jezus geeft opdracht haar eten te geven.

Het is opvallend hoe sober de evangelisten dit alles vertellen. Geen grote woorden. Ze houden afstand en laten hun eigen gevoelens niet aan het woord. De goede lezer heeft ondertussen wel opgemerkt dat: het in beide gevallen:

1. om een vrouw gaat (een meisje van 12 werd als volwassen gezien).
2. de vrouwen niet bij naam worden genoemd.
3. zij ernstig ziek zijn.

4. geloof in beide verhalen een belangrijke rol speelt.
5. de genezing door een aanraking tot stand komt (beide keren tegen het gangbare ritueel in).
6. de vrouw twaalf jaar ziek is. Het meisje twaalf jaar oud.

Bij Lucas valt het op dat zonder veel nadruk **de leeftijd** van het meisje en **de duur van de ziekte** van de vrouw worden vermeld. Binnen de bijbelse traditie is het zeker niet te ver gezocht hier een indirecte verwijzing te zien naar Israël. In het Oude Testament wordt Israël vaak voorgesteld als een vrouw. Het getal **twaalf** is bij uitstek het getal van Israël. De extra lading van het verhaal zou kunnen zijn: Israël is ziek. Er is zelfs bloed aanwezig (teken van zonde) en komt zelf tot sterven (gevolg van zonde). Nieuw leven komt tot stand door aanraking met de van God gezondene, de Messias. Israël heeft de Messias nodig. Nieuw leven komt daar waar Israël zich richt tot de Messias en hem wil aanraken (de vrouw) en daar waar de Messias zich tot Israël richt en haar aanraakt (het meisje).

Toch is het verhaal voor de kerk geschreven. Er zijn twaalf apostelen! Met andere woorden, ook de kerk zal zich bewust moeten blijven van haar afhankelijkheid van de Messias. Hij is het hart van de kerk.

# 9

## Bijzonder water

### Doelstelling(en)

- De junioren begrijpen de vergelijking tussen water en het vertrouwen in God.

### Materiaal

- De Tekst van de week om op de grote boekrol te plakken.
- Foto's van de woestijn in verschillende perioden van het jaar (voor de regen valt en nadat de regen is gevallen) om te tonen hoe een beetje water droge aarde kan beïnvloeden. Bij gebrek hieraan kunt u foto's van arme uitgedroogde en van rijke besproeide streken tonen. Eventueel foto's van Egypte met zijn typische landschappen die de contrasten tussen de rijke aarde van de oevers van de Nijl en de woestijn (zonder nauwelijks enige overgang) uitbeelden.
- Verzamel gegevens over het belang van water zoals die in de inleiding worden vermeld. U kunt ook verschillende reclamegegevens uit tijdschriften knippen.
- Drie kurkdroge sponzen van gelijk formaat en kwaliteit en drie bakjes die groot genoeg zijn om een spons in te leggen
- Een landkaart van Israël uit Jezus' tijd. Laat hen daarop de gebruikelijke route van het Noorden naar het Zuiden en omgekeerd (door het Overjordaanse, dat Perea wordt genoemd) en de route van Jezus dwars door Samaria zien.
- De bijbeltekst Johannes 4:5-26 kopiëren en vergroten. Daarop kadert u alle woorden in die met water hebben te maken. Gebruik daarbij een blauwe kleur.
- Foto's of illustraties van de berg Gerizzim en van de tempelberg in Jeruzalem (uit een encyclopedie, een bijbelhandboek). Zie bijlage 9A.
- Een foto van een waterput.
- De Bijbel in vilt.

### Vorbereiding

- Laat de Tekst van de week in de persoonlijke boekrol schrijven.
- Vertel de Junioren over het ontstaan van het Samaritaanse volk en de ruzie met de joden.
- Laat het verband zien tussen het inleidend verhaal in het Werkboekje en het bijbelverhaal. Opmerking: Water uit een bron werd vroeger ook 'levend water' genoemd. Water was (en is) een levensvoorwaarde. Zeker in de zomermaanden, waarin er niet of nauwelijks regen viel, was (en is) water zeer schaars in Israël en daardoor erg kostbaar.

- Jezus ziet het hebben van vertrouwen in God als een levensvoorwaarde (levend water) en ook in onze tijd hebben veel mensen behoefte aan levend water. Denk maar aan mensen die met een negatieve toekomstverwachting leven.
- De bijbeltekst is erg lang. Het is niet de bedoeling elk woord of onderdeel uit de gesprekken te vertellen en te verklaren. Laat het hoofddoel uit de verf komen.
- Vertel zo levendig mogelijk met het gebruik van zoveel mogelijk aanschouwelijk materiaal (zie II. D.).

## Opening

- welkom
- liedje
- gebed
- zending

## Om te beginnen

- Toon foto's van de woestijn. Zie **bijlage 9A**, met twee foto's: één die het droge seizoen laat zien, en één na regen.
- Laat junioren vertellen over het belang van water. Wat weten ze? Enkele weetjes die u kwijt kunt:
  - \* Het menselijk lichaam is samengesteld uit o.a. 66% water.
  - \* slechts zes dagen kan men zonder water overleven.
  - \* Als een menselijk lichaam slechts 15% van zijn gewicht in water verliest, riskeert het de dood.
  - \* Het water komt voor in het bloed (90%), in verteringssappen, in elke cel en zelfs in het gebeente (25%)!
  - \* Het vervoert voor het leven onmisbare oplosbare vitaminen, het elimineert het afval van het metabolisme via de uitweg van de urine en van het zweet. Het helpt bovendien om tegen de warmte te strijden en om dankzij de transpiratie een temperatuur van 37C te behouden, enz..
  - \* Hoeveel water wordt er zoal gebruikt? De Fransen bijvoorbeeld nemen elk jaar 37,2 miljard m<sup>3</sup> water op uit de ondergrondse watervlakken en uit de rivieren. Elk individu consumeert er ongeveer 125 liter per dag van. De gemiddelde consumptie-aantallen zijn als volgt: je tanden poetsen: 5 l., je fiets wassen: 30 l., een douche nemen: 50 l., het toilet doorspoelen 10l., koken: 100 l., een bad nemen: 150 l. en de afwas doen: 20 l.

## Het gesprek

- *Lees samen Johannes 4:1-9.* Jezus maakt met zijn leerlingen een lange tocht. Hij trekt van Judea naar Galilea (toon op een kaart). Dat is een afstand van ongeveer 150 km! In zijn tijd verkoos men een omweg te maken via het Overjordaanse om geen Samaritanen te ontmoeten (zie rubriek Achtergrondinformatie). Jezus kiest de kortste weg. Hij sluit daarbij de mogelijkheid niet uit om tot een confrontatie met Samaritanen te komen. Het is middag. Jezus is vermoeid van de reis. Terwijl zijn leerlingen eten gaan kopen, zet hij zich op de rand van een beroemde put, de put van Jakob. Er is verder niemand aanwezig. Het is immers het heetste moment van de dag. Gewoonlijk komt men hier 's avonds water putten, wanneer het veel koeler is. Het is trouwens een belangrijke ontmoetingsplaats waar men gesprekken voert en nieuwtjes uitwisselt ...  
Terwijl hij er zit, nadert er toch een vrouw met een kruik. Dat ze zo'n tijdstip uitkiest om naar de waterput te komen, doet vermoeden dat zij eigenlijk geen contact wil met andere mensen. Misschien wordt ze door de andere vrouwen genegeerd.  
- hoe begint Jezus het gesprek met haar?  
- hoe reageert zij?  
De normale omgangsvormen gebieden dat een jood niet tegen Samaritanen spreekt. Dat geldt ook andersom. Ook spreekt hij niet in het publiek tegen een (joodse) vrouw, behalve dan om haar kort de weg te vragen.

- *Lees samen Johannes 4:9-15.* Er ontstaat een lang gesprek tussen Jezus en de Samaritaanse. Zij hebben het over water.  
Hang de gefotokopieerde tekst op waarop u in een blauwe kleur alle woorden die met water hebben te maken, heeft gemarkeerd. De junioren hebben dat ook in hun werkboek gedaan.  
In het begin is de Samaritaanse vrouw verbaasd. Degene die dorst heeft en te drinken heeft gevraagd, biedt nu zelf water aan! Is zijn water een tovermiddel om niet meer elke dag water te moeten komen putten? Dat zou prachtig zijn!  
Voor ons is dat moeilijk te begrijpen omdat wij slechts de kraan hoeven open te draaien en we kunnen zoveel water nemen als we willen.

Jezus gaat in op de betekenis van het **levende** water. Dat is water dat in een beek stroomt of uit een bron opborrelt. Het geeft leven aan alles en iedereen in de omgeving.

We hebben weer te maken met een verhaal waarin een geheim ligt verborgen. Jezus vergelijkt de levensbehoefte water met de levensbehoefte God.

Laat de Tekst van de week opzeggen en plak hem op de grote boekrol.

- *Lees samen Johannes 4:16-26.* Om ervoor te zorgen dat de Samaritaanse het zou begrijpen, is het nodig dat Jezus haar duidelijk maakt wie hij is. Door haar te laten merken dat hij op de hoogte is van haar privé-leven, gaan haar ogen open. Als een vreemde haar leven kent, kan hij niet anders dan een profeet zijn. Zo is haar gedachtegang.  
Een joods profeet! Ze verliest geen tijd. Het is de gelegenheid om hem de moeilijke vraag over de ware aanbidding van God te stellen. Nu kan zij haar dorst naar kennis lessen en een antwoord krijgen op het grote twistpunt



tussen joden en Samaritanen. Het lijkt wel of ze door dat probleem geheel in beslag wordt genomen.

Dan kondigt Jezus haar 'het moment' aan waarop niemand offers zal moeten brengen, omdat de Messias in hun midden zal vertoeven. De plaatselijke ruzies zullen ophouden. Deze vrouw wacht op dit moment. Dan ontdekt ze plotseling dat ze tegenover de Messias zelf staat.

- *Lees samen Johannes 4:28-42.* De vrouw rent weg en zij laat haar kruik achter. Zij lijkt geen water meer nodig te hebben! Zij holt naar haar vrienden en buren om het goede nieuws te vertellen. Hoewel zij vanwege haar verleden in de stad geen erg goede reputatie heeft, verkondigt ze wat ze heeft ontdekt. Zij heeft de Messias gevonden! Het 'water' dat ze net heeft gedronken, wordt tot een bron in haar. Een groot aantal Samaritanen beginnen haar woorden te geloven. Dit maakt dat ze Jezus als de Messias gaan zien. Zij gaan geloven dat hij 'echt de Messias is van de wereld is'.

## Om af te sluiten

- U heeft drie bakjes meegenomen en drie kurkdroge sponzen. Vooraf heeft getest hoeveel water de spons kan opnemen.
- Zet de drie bakjes naast elkaar. In het eerste bakje giet u een klein beetje water. In het tweede bakje iets meer. In het derde bakje precies het volume dat de spons kan opzuigen. Probeer een en ander zo uit dat het moeilijk wordt om antwoord op de volgende vraag te geven.
- Vraag de junioren welk bakje door een spons kan worden leeggezogen.
- Leg vervolgens een spons in ieder bakje.
- Vraag daarna welke spons het meeste water bevat.

Wie veel aan de bron drinkt draagt veel water met zich mee. Een beeld van de vrouw die het levende water met zich mee draagt en "uitgiet" in het dorp.

Ook een beeld voor ons.

## Tenslotte

- liedje
- gebed
- afscheid

## Achtergrondinformatie voor de gespreksleid(st)er

Het verhaal over de ontmoeting van Jezus met de Samaritaanse vrouw is te lang om in detail te verklaren, daarom de hoofdzaken.

1. Het is bekend dat er haat en vijandschap bestond tussen de Joodse en Samaritaanse bevolking. De oorzaken waren:
  - a. Joden beschouwden Samaritanen niet als deel van het volk van God. Het waren nakomelingen van een gemengde bevolking, bestaande uit Israëlieten die na de val van Samaria (in 722 voor de gewone jaartelling) waren achtergebleven en andere volken die door de Assyriërs als kolonisten naar Samaria waren gelokt.
  - b. De later teruggekeerde Judeeërs uit Babylon (536 voor de gewone jaartelling) stonden de Samaritanen niet toe aan de tempel mee te bouwen. Huwelijken tussen de twee groepen waren verboden.
  - c. De Joodse koning Johannes Hyrkanus had in 129 voor de gewone jaartelling de tempel van de Samaritanen op de berg Gerizim (vlakbij Sichem) verwoest. Toch bleven zij op de berg aanbidden. Zeer vrome Joden probeerden zoveel mogelijk het contact met de Samaritanen te vermijden. Zij maakten meestal een omweg als ze van Judea naar Galilea reisden en omgekeerd. Jezus neemt in dit geval de kortste weg, die soms ook door andere Judeeërs en Galileeërs werd gebruikt. De weg was gevaarlijker dan de gebruikelijke.
  
2. Het is bijzonder dat Jezus een gesprek aangaat, temeer omdat het met een vrouw is. Het gesprek over water krijgt door Jezus een theologische inhoud. Water is een dagelijkse behoefte. Jezus speelt daar op in en geeft aan dat hij voor water kan zorgen, waardoor men geen dorst meer lijdt. Wat hij daarmee bedoelt kan tweërlei zijn:
  - a. er werd verwacht dat in de dagen voor de komst van de Messias een zeer grote hoeveelheid vruchtbaar bronwater voorhanden zou zijn.
  - b. het dient als beeldspraak om de verhouding leerlingen - meester aan te duiden. De leraar onderwijst (dit is het water) en de leerling neemt het op (hij drinkt het). Dit laatste is waarschijnlijk wat Jezus op het oog heeft. Zijn leer is een levens-brengende leer. Wie zich daarin laat onderwijzen heeft het eeuwige leven gevonden.
  
3. de vrouw spreekt hem aan met "Here". Men moet hier niet meer achter zoeken dan het gebruikelijke "Meneer", dit is trouwens vaak het geval in de evangeliën. Niets wijst erop dat deze vrouw in de gaten heeft dat zij met een bijzonder persoon spreekt. Gaandeweg het verhaal begint het haar duidelijk te worden! Zij heeft het dan over een "profeet" en later in haar rondbazuinen aan de inwoners van haar stadje spreekt ze over de "Messias".

4. in het gesprek blijkt dat de vrouw al vijf keer getrouwd is geweest en nu met de zesde man is, waar zij niet mee getrouwd is, maar mee samenwoont.

5. het gesprek over de plaats van aanbidding geeft aan dat Jezus de geest waarmee men bidt, belangrijker vindt, dan de plaats waar het gebeurt: op de berg Sion (Jeruzalem) of op de berg Gerizim. Toch zegt hij nadrukkelijk dat er een verschil bestaat tussen Joden en Samaritanen. “Want”, zegt Jezus, “het heil is uit de joden”! En hij vereenzelvigd zich duidelijk met deze groep: “Wij weten...” Jezus zal gedacht hebben aan: Gods handelen in en door het volk Israël, Israëls plaats en opdracht ten aanzien van de volken, de Heilige Schriften en de aan Israël beloofde Messias.

6. Jezus maakt zich aan haar bekend als de Messias! Dit hoeft hij haar niet meer te bewijzen. Uit zijn opmerkingen kan zij afleiden dat hij een profeet is. Haar reactie liegt er dan ook niet om. Zij gelooft inderdaad dat hij de Messias kan zijn. 4:29,30)

7. in de verzen 31-38 komt een aspect aan de orde dat te maken heeft met Jezus’ opdracht: “Hij moet de wil van zijn Vader doen, die hem gezonden heeft. De leerlingen zullen er de vruchten van kunnen plukken”. Dit hebben zij ervaren met Pinksteren.

8. De reactie van de bewoners van de stad zijn positief, ondanks het feit dat hij een Jood is: “Velen der Samaritanen geloofden in hem om het woord van de vrouw (10:39). Zij verzochten hem daar te blijven” Hij gaat daar op in en na verloop van twee dagen werden er nog veel meer gelovig door zijn onderwijs. “Wij geloven niet meer om wat gij zegt, want wij hebben het zelf gehoord en weten dat deze waarschijnlijk de *heiland der wereld* is”. Van de Messias werd verwacht, dat hij niet alleen voor Israël zou komen, maar ook voor al de volken van de wereld.

**Bijlage 9A**



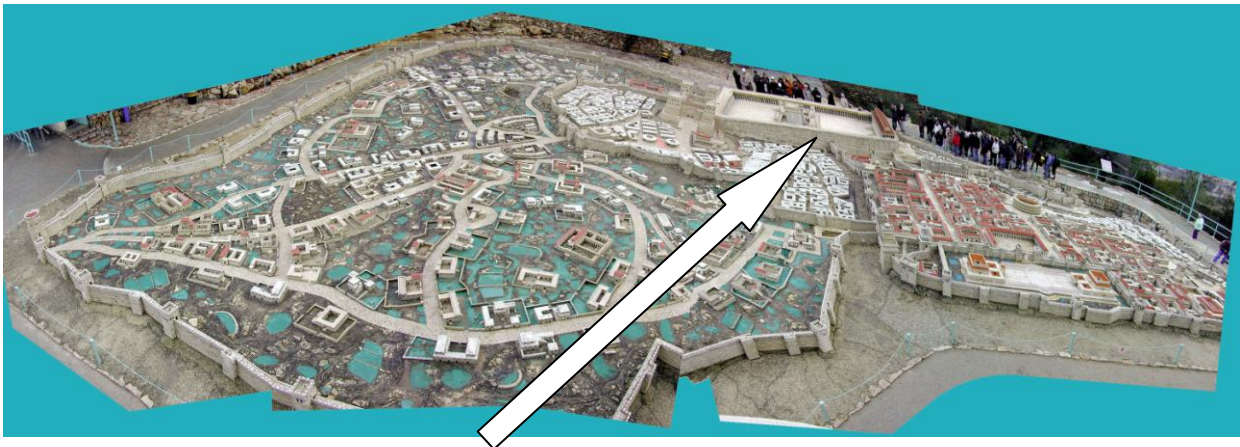
Death valley na regen.



Death valley



De berg Gerizim



Model v/h oude Jeruzalem: de tempel

# 10

## Zet je in voor je medemens

### Doelstelling(en)

- De junioren begrijpen dat Jezus graag heeft dat zijn leerlingen herders (= apostelen) worden.
- De junioren beseffen dat herders/apostelen/leerlingen niet alleen praten over het evangelie, maar het ook laten zien in hun daden.

### Materiaal

- De Tekst van de week om op de grote boekrol te plakken.
- Foto's uit kranten/bladen van gezichten. Voor de rubriek *Om af te sluiten*.
- Een landkaart van Israël uit de tijd van Jezus. Plak hier en daar naast verschillende steden tekeningen betreffende de activiteiten van de leerlingen die twee aan twee rondtrekken, een zieke genezen, een massa toespreken, enz. ... Doe dit op zo'n manier dat u de tekeningen er naar wens kunt afhalen of aanbrenen.
- Illustraties van de oevers van het meer van Galilea en de Dode Zee.
- De Bijbel in vilt.

### Vorbereiding

- Vergeet niet om de junioren de gelegenheid te bieden om de Tekst van de week in hun persoonlijke bokrol te laten schrijven.
- Laat in de gesprekjes het doel van de les duidelijk naar voren komen. Iedereen kan op zijn eigen manier, naar zijn eigen mogelijkheden, in zijn eigen omgeving de boodschap van Jezus uitdragen.
- Maak het in het werkboek afgebeelde kaartje in het groot na. (als u over een beamer beschikt is projectie op een groot wit vel natuurlijk wel praktischer. Zo'n kaart is vrijwel iedere week bruikbaar. Er kan ook telkens een passende afbeelding of tekening bij worden geplakt. Misschien ook bruikbaar voor het dertiende sabbatschoolprogramma.
- Leg het verband tussen het inleidend verhaaltje in het Werkboekje en het bijbelverhaal.
- Kijk met enige regelmaat in de werkboekjes. Stimuleer de Junioren die niets of weinig doen. Het maken van de les moet een plezier en mag geen corvee zijn!

- Vertel zo boeiend mogelijk (eventueel aan de hand van de Bijbel in vilt).

Citaat:

“Afhankelijk van zijn/haar ontwikkelingsfase zal uw kind vragen stellen over zijn oorsprong en de oorsprong van de wereld. Later zal hij vragen stellen over het leed van de mensen, de rechtvaardigheid, het kwaad, menselijke vrijheid, de dood, het hiernamaals, de zin van het leven, de toekomst van de mensheid, enz. ... Het kind stelt de vragen niet op een theoretische en systematische manier zoals de filosofen en theologen! Het stelt ze vanuit een beleefde werkelijkheid, een concrete gebeurtenis; het stelt ze volgens zijn of haar geestesgesteldheid; zodanig dat het voor de volwassenen soms moeilijk is om er de draagwijdte van waar te kunnen nemen”. Claire-Lise de Benoit e.a., *Communiquer l'évangile aux enfants* p.125,126.

## Opening

- welkom
- liedje
- gebed
- zending

## Om te beginnen

- Maak samen een lijst van beroepen die te maken hebben met: zorg voor anderen, bescherming van mensen, begeleiden, onderwijzen enz.
- Probeer de lijst zo lang mogelijk te maken.
- Ter ondersteuning bevat bijlage 10A een overzicht van beroepen in Nederland. Er staan er veel te veel in om aan de junioren voor te leggen. De lijst is voor u bedoeld om er een keuze uit te maken en daarbij aanvullende suggesties te doen.

## Het gesprek

- *Lees samen Matteüs 9:35-36.* Jezus gaat van stad naar stad en ontmoet mensen die vermoeid, ontmoedigd, ziek zijn. Dat raakt hem. In bijbelse taal: hij is met ontferming bewogen. Hij vergelijkt de mensen met een verdwaalde schaapskudde zonder herder. .
  - wat wil dat zeggen? (zie Werkboekje)
  - wat doet Jezus voor hen?

In het werkboekje krijgen de junioren de opdracht om een aantal zinnen over



herders af te maken. Vraag naar hun antwoorden en bespreek de verschillen en overeenkomsten daartussen. Welk beeld van “herderschap” komt er tot stand. Probeer het begrip samen te vatten in voor junioren begrijpelijke taal.

- *Lees samen Matteüs 9:36-10:4.* De leerlingen volgen Jezus al enige tijd en zij luisteren naar zijn onderricht. Zij staan bij de genezingen die hij verricht. Toch is het nodig dat zij op hun beurt op een dag “meesters” worden. Er zijn ‘medeherders’ nodig voor deze massa mensen die enigszins verdwaald zijn. Jezus roept zijn twaalf leerlingen om boodschappers te worden van Gods koninkrijk. Twaalf apostelen omdat er twaalf stammen waren in Israël (zie het Werkboekje). Daarmee wil Jezus goed aantonen dat hij zich voor het hele volk van Israël inzet. De leerlingen (= volgelingen) worden apostelen (= gezonden). Jezus stuurt hen erop uit om de mensen weer moed te geven. "Dwaal niet af naar de andere volken", luidt zijn opdracht. Eerst zijn de afgedwaalde schapen van Israël aan de beurt. Dat wil uiteraard niet zeggen dat de anderen niet aan de beurt zullen komen. De Messias van Israël is ook de Messias van alle volken.
- *Lees samen Matteüs 10:5-8.*
  - welke bijzondere macht krijgen de leerlingen (apostelen) van Jezus?
    - \* zieken beter maken, doden opwekken, melaatsen genezen, duivelse geesten, uitdrijven.

Zo worden de apostelen de mede-arbeiders van Jezus (Matteüs. 10:37-38). Zij krijgen de volmacht om dezelfde tekenen te doen als Jezus.

- hoe noemt men de leerlingen in het vervolg?
- wat betekent het woord ‘apostel’?
  - \* ‘gezonden door God’.
- waar zendt Jezus zijn apostelen eerst heen?
- in welke steden komen zij om er hun opdracht uit te voeren?
  - \* 1. Kafarnaüm 2. Betsaïda 3. Tiberias 4. Kana 5. Nazaret 6. Naïn.
- waar liggen deze steden op de landkaart?

Laat de Junioren die steden aanwijzen.

- waarom doet hij dat?
- wat moeten zij gaan doen? (zie Werkboekje)

Jezus geeft hun een deel van zijn kracht. Ze gaan nu van stad tot stad om over Gods koninkrijk te spreken en ze geven op hun beurt gratis hulp aan hen die hulp nodig hebben.

Laat de Tekst van de week opzeggen en toevoegen aan de persoonlijke boekrol.

Het evangelie is geen handelsartikel. Je krijgt het zonder dat je er iets voor moet doen. Geef het dan ook aan anderen door zonder er iets voor terug te vragen.

**Om af te sluiten**

Leg de foto's van gezichten die u heeft meegebracht op tafel. Vraag de junioren welke gezichten zij in verband brengen met herderschap/zorgzaamheid enz. Vraag om toelichting van de keuze en vat hun commentaar samen.

## Tenslotte

- liedje
- gebed
- afscheid

## Achtergrondinformatie voor de gespreksleid(st)er

In de eerste plaats moeten de leerlingen *met hem zijn*. De bedoeling daarvan is dat ze hem door en door moeten leren kennen: hoe hij spreekt, hoe hij handelt en hoe hij leeft is belangrijk voor hun vorming. Dat komt men ook tegen bij andere rabbijnen.

Het gaat niet alleen om verstandelijk onderwijs. Het hele leven van de rabbi is aanschouwelijk onderwijs. Zij moeten *met hem zijn, bij hem zijn* zodat ze uiteindelijk kunnen getuigen niet alleen van wat hij allemaal gezegd heeft, maar ook wat hij allemaal heeft gedaan. Op die manier kunnen zij "echte" getuigen *van en over* hem zijn. In feite vormen zij met hun meester één lichaam. Dat is ook Jezus' bedoeling. Hij roept ze op in zijn "messiaans lichaam". (zie ook bijvoorbeeld Galaten 3:26-28). Zij moeten een eenheid vormen, zij hebben elkaar nodig en vertegenwoordigen hem. Dat is een typisch joodse gedachtengang. De Messias is niet zozeer één persoon, maar een persoon temidden van een gemeenschap. De messiaanse gemeenschap van Jezus met zijn twaalf leerlingen is niet 1+12, maar 12 met in het midden die ene waarom heen alles draait.

Waarom er twaalf worden geroepen ligt voor de hand. Israël bestond vroeger uit twaalf stammen. In de tijd van Jezus zijn er nog slechts twee stammen over: Juda en Benjamin. Door twaalf leerlingen te kiezen drukt Jezus het verlangen uit naar het herstel van het oude stammenrijk. Hij wil dat deze twaalf apostelen Israël uitbeelden en vertegenwoordigen. Hij denkt daarbij aan een Israël zonder spanningen, zonder onderscheid tussen stammen en groepen. In het boek Openbaring komt dit ook tot uiting. De stad Jeruzalem is daar voorzien van twaalf poorten met twaalf engelen, de namen van de twaalf stammen, twaalf fundamenten en de twaalf namen van de twaalf apostelen. (Openbaring 21:12,14) Voor Jezus gaat het dus om HEEL Israël. Zij worden tot heel Israël gezonden!

De opdracht van de twaalf apostelen wordt in Matteüs uiteengezet. Hier bepalen we ons even tot de eerste acht verzen. Jezus geeft de leerlingen "macht" over onreine geesten en over alle ziekte en kwaal. Dit betekent dat hij hen "gezag gaf" en de mogelijkheid dat gezag ook uit te oefenen, zoals hij dat zelf meerdere keren heeft

gedaan.

De onderlinge lijsten van de apostelen in de Evangeliën en Handelingen kloppen niet met elkaar. In totaal treft men niet twaalf maar veertien namen aan. Het probleem is opgelost, wanneer men merkt dat Bartelomeüs dezelfde apostel moet zijn als Natanaël en Taddeüs dezelfde als Judas (niet Iskariot). De verschillende lijsten vindt men in Matteüs 10:2-4; Marcus 3:16-19; Lucas 6:14-16; Handelingen 1:13, waarin Judas Iskariot ontbreekt.

Jezus geeft duidelijk aan dat de leerlingen zich hebben te richten tot de joden (de verloren schapen van het huis Israëls), maar *niet* tot de heidenen, *noch* tot de Samaritanen. Hun opdracht bestaat uit:

1. het prediken van het Koningschap Gods
2. het genezen van zieken.
3. opwekken van doden.
4. reinigen van melaatsen.
5. uitdrijven van boze geesten.

Bij het uitvoeren van deze taak moeten ze vrijgevig zijn, want ze hebben het gratis ontvangen (vers 8)!

*In de eerste 8 verzen van Matteüs 10 wordt aangegeven:*

- a. wie de apostelen zijn die Jezus roept.
- b. dat hij macht geeft.
- c. naar wie hij hen zendt.
- d. en waaruit de opdracht bestaat.

*In de verzen 9-23 wordt dit verder uitgewerkt:*

1. wat ze mee moeten nemen.
2. welke reactie zij van de mensen mogen verwachten.
3. hoe zij zich mentaal en geestelijk kunnen voorbereiden.
4. en dat zij tegenstand van hun familie kunnen verwachten.

*De rest van het hoofdstuk (10:24-42) is gewijd aan de relatie leerling-meester.*

Hier gaat het om de apostelen - Jezus. Die relatie staat model voor iedereen, die een leerling van Jezus wordt. Het eerste deel van de uiteenzetting vertoont overeenkomsten met wat gewoon is in rabbijnse kringen:

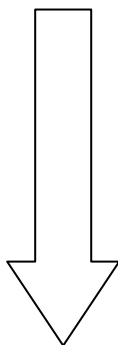
1. de meester is meer dan de leerling.
2. het doel van de leerling is *als* de meester te worden.
3. de naam van de leerling wordt met die van de meester verbonden.
4. de leerling moet het aan hem onderwezene doorgeven.

Maar hierna brengt Jezus extra opdrachten in:

5. het doorgeven van de door de meester ontvangen kennis moet in het *openbaar* gebeuren. Het moet niet beperkt blijven tot de leerlingen. De leer van Jezus is *geen geheimleer*. Hij wordt dan wel aan de kring van de leerlingen toevertrouwd, maar steeds met de bedoeling het aan heel de wereld door te geven.
6. het vier maal herhaalde "weest niet bevreesd" en "vrees niet" (26, 28-2x en 31) is bemoediging en waarschuwing, want zijn leerlingen kunnen problemen tegenkomen. Getuigen van Jezus' leer kan levensgevaar inhouden. De leerlingen moeten daarbij beseffen dat God de Heer over leven en dood is. Hij zal hen begeleiden.
7. de meester brengt door zijn leer geen vrede, maar veroorzaakt strijd, niet omdat hij dat wil, maar omdat dat de natuurlijke reactie is van de niet-leerlingen. De tweedracht zal zelfs door de gezinnen heenlopen. Dit aspect was al eerder onder de aandacht gebracht (10:21. De leerling die zijn lotsbestemming niet aan die van de meester verbindt (het kruis opnemen) en wie niet bereid is zijn leven met dat van zijn meester te verbinden, hoort niet bij de kring van zijn leerlingen.
8. de leerling is *zó* met de meester verbonden dat als de leerling wordt ontvangen, de meester wordt ontvangen. En wie de meester ontvangt, ontvangt ook hem die de meester aan de leerlingen heeft gezonden: de hemelse Vader, die de opdrachtgever van de meester is. Het ontvangen van een profeet, een rechtvaardige en een leerling wordt op gelijkwaardige wijze beloond (behandeld). Bij dit alles wordt duidelijk dat de

meester (Jezus) zó met zijn leerlingen is verbonden dat men van een eenheid kan spreken. De Messias staat er niet meer alleen voor: zijn leerlingen horen bij hem, delen zijn lotsbestemming, maar ook zijn uiteindelijke overwinning. Op deze manier kan men dus spreken van de *messiaanse gemeenschap*, die wordt gevormd door alle leerlingen in verbinding met de meester, de Messias. De leerlingen vertegenwoordigen hem ten volle!

**Zie bijlage**



## **Bijlage 10A**

[Aannemer](#)

[Aardewerkschilder](#)

[Aardewerkspuiter](#)

[Aardewerkvormer](#)

[Aartsbisschop](#)

[Abt](#)

[Accountant](#)

[Acrobaat](#)

[Acteur](#)

[Activiteitenbegeleider](#)

[Adjudant](#)

[Administrateur](#)

[Administratieconsulent](#)

[Advertentiezetter](#)

[Adviseur](#)

[Advocaat](#)

[Applicatieontwikkelaar](#)

[Autospuiter](#)

[Afvalverkoper](#)

[Agent](#)

[Agrariër](#)

[Amanuensis](#)

<a href="#">Ambtenaar</a>	<a href="#">Astronaut</a>	<a href="#">Bediener</a>
<a href="#">Ambulancebegeleider</a>	<a href="#">Astronoom</a>	<a href="#">Bedrijfsbrandweer</a>
<a href="#">Ambulancechauffeur</a>	<a href="#">Audioloog</a>	<a href="#">Bedrijfseconoom</a>
<a href="#">Ambulanceverpleegkundige</a>	<a href="#">Audiometrist</a>	<a href="#">Bedrijfshoofd</a>
<a href="#">Anaestesisit</a>	<a href="#">Audiotherapeut</a>	<a href="#">Bedrijfskassier</a>
<a href="#">Analist (laboratorium)</a>	<a href="#">Auditor</a>	<a href="#">Bedrijfskundige</a>
<a href="#">Anatoom</a>	<a href="#">Automonteur</a>	<a href="#">Bedrijfsleermeester</a>
<a href="#">Anesthesist</a>	<a href="#">Autoplaatwerker</a>	<a href="#">Bedrijfsleider</a>
<a href="#">Antiquair</a>	<a href="#">Autowasserettehouder</a>	<a href="#">Bedrijfsorganisatiedeskundige</a>
<a href="#">Apotheker</a>		<a href="#">Bedrijfspolitieagent</a>
<a href="#">Apothekersassistent</a>	[bewerk] B	<a href="#">Bedrijfsrecherche</a>
<a href="#">Arbeidsanalist</a>	<a href="#">Bacterioloog</a>	<a href="#">Bedrijfsverpleegkundige</a>
<a href="#">Arbeidsbemiddelaar</a>	<a href="#">Baggermachinist</a>	<a href="#">Beeldapparatuurbediener</a>
<a href="#">Arbeidsfysioloog</a>	<a href="#">Baggermolenarbeider</a>	<a href="#">Beeldhouwer</a>
<a href="#">Arbeidsgeneesheer</a>	<a href="#">Baker</a>	<a href="#">Begeleider</a>
<a href="#">Arbeidshygiënist</a>	<a href="#">Bakker</a>	<a href="#">Begrafenispersoneel</a>
<a href="#">Arbeidskundige</a>	<a href="#">Baliemedewerker</a>	<a href="#">Begrotingscalculator</a>
<a href="#">Arbeidstherapeut</a>	<a href="#">Balletdanser</a>	<a href="#">Behanger</a>
<a href="#">Archeoloog</a>	<a href="#">Ballroomdanser</a>	<a href="#">Beheerder</a>
<a href="#">Archiefemployé</a>	<a href="#">Bandagist</a>	<a href="#">Bejaardenverzorgende</a>
<a href="#">Archiefmedewerker</a>	<a href="#">Bankbediende</a>	<a href="#">Belastingambtenaar</a>
<a href="#">Architect</a>	<a href="#">Bankdirecteur</a>	<a href="#">Belastingconsulent</a>
<a href="#">Archivaris</a>	<a href="#">Banketbakker</a>	<a href="#">Beleidsambtenaar</a>
<a href="#">Arrangeur</a>	<a href="#">Bankwerker</a>	<a href="#">Beleidsmedewerker</a>
<a href="#">Art-Director</a>	<a href="#">Barbediende</a>	<a href="#">Belichter</a>
<a href="#">Artiest</a>	<a href="#">Barhouder</a>	<a href="#">Berekenaar</a>
<a href="#">Assistent in Opleiding</a>	<a href="#">Barman</a>	<a href="#">Bergingsduiker</a>
<a href="#">Assistent</a>	<a href="#">Beademingsassistent</a>	<a href="#">Beroepsactivist</a>
<a href="#">Astrofysicus</a>	<a href="#">Bedienaar</a>	<a href="#">Beroepskeuzeadvies</a>

<a href="#">Beroepskeuzeadviseur</a>	<a href="#">Bioloog</a>	<a href="#">Brandmeester</a>
<a href="#">Beroepskeuzebureau</a>	<a href="#">Bioscoopoperateur</a>	<a href="#">Brandveiligheidsdeskundige</a>
<a href="#">Beroepsmilitair</a>	<a href="#">Bisschop</a>	<a href="#">Brandwacht</a>
<a href="#">Beroepssporter</a>	<a href="#">Bitumineerder</a>	<a href="#">Brandweerman</a>
<a href="#">Bestekschrijver</a>	<a href="#">Bloemist</a>	<a href="#">Brandweervrouw</a>
<a href="#">Besteksorteerder</a>	<a href="#">Bloemschikker</a>	<a href="#">Brandweercommandant</a>
<a href="#">Bestekzoeker</a>	<a href="#">Bloemsierkunstenaar</a>	<a href="#">Brandweeronderofficier</a>
<a href="#">Bestuurder</a>	<a href="#">Boekbinder</a>	<a href="#">Breimachinesteller</a>
<a href="#">Bestuurskundige</a>	<a href="#">Boekhouder</a>	<a href="#">Bromfietshersteller</a>
<a href="#">Betonmolenbaas</a>	<a href="#">Boekillustrator</a>	<a href="#">Bronboorder</a>
<a href="#">Betontimmerman</a>	<a href="#">Boer</a>	<a href="#">Buffetbediende</a>
<a href="#">Betonvlechter</a>	<a href="#">Bontkleermaker</a>	<a href="#">Buikspreker</a>
<a href="#">Betonwerker</a>	<a href="#">Bontsnijder</a>	<a href="#">Buitenbandenvulkaniseur</a>
<a href="#">Beul</a>	<a href="#">Bookmaker</a>	<a href="#">Buitendienstmedewerker</a>
<a href="#">Beveiligingsapparatuur</a>	<a href="#">Boomchirurg</a>	<a href="#">Burgemeester</a>
<a href="#">Beveiligingsbeambte</a>	<a href="#">Boordwerktuigkundige</a>	<a href="#">Burgersmid</a>
<a href="#">Bewaarder</a>	<a href="#">Boormachinist</a>	<a href="#">Buschauffeur</a>
<a href="#">Bewaker</a>	<a href="#">Boorpersoneel</a>	<a href="#">Butler</a>
<a href="#">Bewegingstherapeut</a>	<a href="#">Bootsman</a>	<a href="#">[bewerk] C</a>
<a href="#">Bezorger</a>	<a href="#">Bosbaas</a>	<a href="#">Cabaretier</a>
<a href="#">Bibliothecaris</a>	<a href="#">Bosbouwkundige</a>	<a href="#">Caféhouder</a>
<a href="#">Bibliotheekassistent</a>	<a href="#">Boswachter</a>	<a href="#">Caissière</a>
<a href="#">Bierbrouwer</a>	<a href="#">Botenbouwer</a>	<a href="#">Calculator</a>
<a href="#">Bijenkweker</a>	<a href="#">Bouwcalculator</a>	<a href="#">Callgirl</a>
<a href="#">Bijkantoorhouder</a>	<a href="#">Bouwhistoricus</a>	<a href="#">Cargadoor</a>
<a href="#">Binderijpersoneel</a>	<a href="#">Bouwliftbediener</a>	<a href="#">Carrosseriebouwer</a>
<a href="#">Binnenhuisarchitect</a>	<a href="#">Bouwopzichter</a>	<a href="#">Cartograaf</a>
<a href="#">Biochemicus</a>	<a href="#">Bouwvakker (incl. Bouwvakarbeider)</a>	<a href="#">Constructeur</a>
<a href="#">Biograaf</a>	<a href="#">Bouwvaktimmerman</a>	<a href="#">Chauffeur</a>



<a href="#">Chef</a>	<a href="#">Constructiesamenbouwer</a>	<a href="#">Delfstoffenbewerker</a>
<a href="#">Chemicus</a>	<a href="#">Constructieschilder</a>	<a href="#">Demonstrateur</a>
<a href="#">Chiropodist</a>	<a href="#">Consulent</a>	<a href="#">Deskundige</a>
<a href="#">Chirurg</a>	<a href="#">Contactlensspecialist</a>	<a href="#">Detailhandelaar</a>
<a href="#">Chocolademaker</a>	<a href="#">Controleur</a>	<a href="#">Detective</a>
<a href="#">Choreograaf</a>	<a href="#">Coördinator</a>	<a href="#">Deurenzetter</a>
<a href="#">Cilindermaker</a>	<a href="#">Counselor</a>	<a href="#">Deurwaarder</a>
<a href="#">Cineast</a>	<a href="#">Corrector</a>	<a href="#">Dichter</a>
<a href="#">Cipier</a>	<a href="#">Correspondent</a>	<a href="#">Dieetkok</a>
<a href="#">Circusartiest</a>	<a href="#">Crècheleidster</a>	<a href="#">Dienstleider</a>
<a href="#">Civiel ingenieur</a>	<a href="#">Criticus</a>	<a href="#">Diepdrukgraveur</a>
<a href="#">Clown</a>	<a href="#">Croupeur</a>	<a href="#">Dierenarts</a>
<a href="#">Coach</a>	<a href="#">Croupier</a>	<a href="#">Dierenartsassistent</a>
<a href="#">Codeur</a>	<a href="#">Cultuurtechnicus</a>	<a href="#">Dierenartsenbezoeker</a>
<a href="#">Collationist</a>	<a href="#">Curator</a>	<a href="#">Dierenasyllhouder</a>
<a href="#">Colporteur</a>	<a href="#">Cursuscoördinator</a>	<a href="#">Dierentrainer</a>
<a href="#">Columnist</a>	<a href="#">Cursusleider</a>	<a href="#">Dierenverzorger</a>
<a href="#">Commentator</a>	[bewerk] D	<a href="#">Diëtist</a>
<a href="#">Commissaris</a>	<a href="#">Dakdekker</a>	<a href="#">Diplomaat</a>
<a href="#">Commissionair</a>	<a href="#">Dakpannenvormer</a>	<a href="#">Directeur</a>
<a href="#">Completeerder</a>	<a href="#">Dansleraar</a>	<a href="#">Directieassistent</a>
<a href="#">Componist</a>	<a href="#">Database Administrator</a>	<a href="#">Directiesecretaresse</a>
<a href="#">Computeroperator</a>	<a href="#">Debitant</a>	<a href="#">Dirigent</a>
<a href="#">Computerprogrammeur</a>	<a href="#">Declarant</a>	<a href="#">Diskjockey</a>
<a href="#">Conciërge</a>	<a href="#">Decoratieschilder</a>	<a href="#">Districtschef</a>
<a href="#">Conducteur</a>	<a href="#">Decorschilder</a>	<a href="#">Districtsverpleegkundige</a>
<a href="#">Conservator</a>	<a href="#">Degelpersdrukker</a>	<a href="#">Docent</a>
<a href="#">Constructeur</a>	<a href="#">Dekkledenmaker</a>	<a href="#">Documentalist</a>
<a href="#">Constructiebankwerker</a>	<a href="#">Dekpersoneel</a>	<a href="#">Documentencontroleur</a>

<a href="#">Dokmeester</a>	<a href="#">Essayeur</a>	<a href="#">Fotolaborant</a>
<a href="#">Doktersassistent</a>	<a href="#">Essayist</a>	<a href="#">Fotolaboratoriumbediende</a>
<a href="#">Dominee</a>	<a href="#">Etaleur</a>	<a href="#">Fotolithograaf</a>
<a href="#">Douaneambtenaar</a>	<a href="#">Etnograaf</a>	<a href="#">Fotoredacteur</a>
<a href="#">Dozenmaker</a>	<a href="#">Etnoloog</a>	<a href="#">Framebouwer</a>
<a href="#">Draaier</a>	<a href="#">Etymoloog</a>	<a href="#">Frezer</a>
<a href="#">Dramadocent</a>	<a href="#">Evangelist</a>	<a href="#">Fruitteler</a>
<a href="#">Drogist</a>	<a href="#">Examinator</a>	<a href="#">Fysicus</a>
<a href="#">Drukker</a>	<a href="#">Expedient</a>	<a href="#">Fysioloog</a>
<a href="#">Drukkerijbinder</a>	<a href="#">Expediteur</a>	<a href="#">Fysiotherapeut</a>
<a href="#">Drukwerkvoorbereiders</a>	<a href="#">Exporteur</a>	[ <a href="#">bewerk</a> ] G
<a href="#">Duiker</a>	[ <a href="#">bewerk</a> ] F	<a href="#">Galvaniseur</a>
[ <a href="#">bewerk</a> ] E	<a href="#">Fabrieksapotheker</a>	<a href="#">Garderobejuffrouw</a>
<a href="#">Econoom</a>	<a href="#">Fabrieksarbeider</a>	<a href="#">Garnalenspeller</a>
<a href="#">Ecotechnisch manager</a>	<a href="#">Fabrieksdirecteur</a>	<a href="#">Gasleidinglegger</a>
<a href="#">Edelmetaalbewerker</a>	<a href="#">Fabrieksschoorsteenbouwer</a>	<a href="#">Gecommitteerde</a>
<a href="#">Edelsmid</a>	<a href="#">Facturist</a>	<a href="#">Gedeputeerde</a>
<a href="#">Editor</a>	<a href="#">Farmacoloog</a>	<a href="#">Gemeentesecretaris</a>
<a href="#">EDP-auditor</a>	<a href="#">Fietsenmaker</a>	<a href="#">Geneeskundige</a>
<a href="#">Effectenarbitrageant</a>	<a href="#">Fijnbankwerker</a>	<a href="#">Generaal</a>
<a href="#">Elektromonteur</a>	<a href="#">Filiaalhouder</a>	<a href="#">Geodeet</a>
<a href="#">Elektronicamonteur</a>	<a href="#">Filmer</a>	<a href="#">Geograaf</a>
<a href="#">Elektronicus</a>	<a href="#">Filmregisseur</a>	<a href="#">Geoloog</a>
<a href="#">Elektrotechnicus</a>	<a href="#">Filosoof</a>	<a href="#">Gerant</a>
<a href="#">Employé</a>	<a href="#">Filterreiniger</a>	<a href="#">Gerechtsdeurwaarder</a>
<a href="#">Encyclopedist</a>	<a href="#">Financieel analist</a>	<a href="#">Gereedschapsmaker</a>
<a href="#">Enquêteur</a>	<a href="#">Fluitenbouwer</a>	<a href="#">Gereedschapsmid</a>
<a href="#">Ergonoom</a>	<a href="#">Fotograaf</a>	<a href="#">Geschiedkundige</a>
<a href="#">Ertskundige</a>	<a href="#">Fotografeur (textieldruk)</a>	<a href="#">Gevangenenbewaarder</a>

<a href="#">Gezaghebber</a>	<a href="#">Groepsvervoer</a>	<a href="#">Hoofdambtenaar</a>
<a href="#">Gezagvoerder</a>	<a href="#">Grondsteward</a>	<a href="#">Hoofdcontroleur</a>
<a href="#">Gezondheidsfysicus</a>	<a href="#">Grondstewardess</a>	<a href="#">Hoofddirecteur</a>
<a href="#">Gezondheidstechnicus</a>	<a href="#">Grondwerker</a>	<a href="#">Hoofduitvoerder</a>
<a href="#">Gidsenschrijver</a>	<a href="#">Groothandelaar</a>	<a href="#">Hoofdverpleegkundige</a>
<a href="#">Gieter</a>	[bewerk] H	<a href="#">Hoofdwerktuigkundige</a>
<a href="#">Gieterijtechnicus</a>	<a href="#">Handelaar</a>	<a href="#">Hoorspelregisseur</a>
<a href="#">Gietmachinebediener</a>	<a href="#">Handelscorrespondent</a>	<a href="#">Hostess</a>
<a href="#">Gigolo</a>	<a href="#">Handwever</a>	<a href="#">Hotellier</a>
<a href="#">Gipsverbandmeester</a>	<a href="#">Havenarbeider</a>	<a href="#">Hotelmanager</a>
<a href="#">Gitarist</a>	<a href="#">Havenmeester</a>	<a href="#">Hotelportier</a>
<a href="#">Glasblazer</a>	<a href="#">Heemraad</a>	<a href="#">Houtbewerker</a>
<a href="#">Glasgraveur</a>	<a href="#">Heftruckchauffeur</a>	<a href="#">Houtmodelmaker</a>
<a href="#">Glasslijper</a>	<a href="#">Heibaas</a>	<a href="#">Houtsnijder</a>
<a href="#">Glaszetter</a>	<a href="#">Heier</a>	<a href="#">Houtvester</a>
<a href="#">Glazenmaker</a>	<a href="#">Heilpedagoog</a>	<a href="#">Houtwarensamensteller</a>
<a href="#">Glazenwasser</a>	<a href="#">Heilsoldaat</a>	<a href="#">Hovenier</a>
<a href="#">Goochelaar</a>	<a href="#">Helpdeskmedewerker</a>	<a href="#">Huisarts</a>
<a href="#">Goudsmid</a>	<a href="#">Herbergier</a>	<a href="#">Huisbaas</a>
<a href="#">Grafdelver</a>	<a href="#">Hijsmachinist</a>	<a href="#">Huisbewaarder</a>
<a href="#">Graficus</a>	<a href="#">Historicus</a>	<a href="#">Huishoudhulp</a>
<a href="#">Grafisch ontwerper</a>	<a href="#">Hoefsmid</a>	<a href="#">Huishoudster</a>
<a href="#">Grafoloog</a>	<a href="#">Hoekman</a>	<a href="#">Huisschilder</a>
<a href="#">Graveur</a>	<a href="#">Hofmeester</a>	<a href="#">Hulparbeider</a>
<a href="#">Griendwerker</a>	<a href="#">Homeopaat</a>	<a href="#">Hulpautomonteur</a>
<a href="#">Griffier</a>	<a href="#">Hondenfokker</a>	<a href="#">Hulpkok</a>
<a href="#">Grimeur</a>	<a href="#">Hondentrimmer</a>	<a href="#">Hulpverkoper</a>
<a href="#">Groenteteler</a>	<a href="#">Hoofd</a>	[bewerk] I
<a href="#">Groepsleider</a>	<a href="#">Hondentoiletterder</a>	<a href="#">IJzervlechter</a>

<a href="#">Illusionist</a>	[ <a href="#">bewerk</a> ] J	<a href="#">Keurder</a>
<a href="#">Illustrator</a>	<a href="#">Jachtopzichter</a>	<a href="#">Keuringsambtenaar</a>
<a href="#">Imam</a>	<a href="#">Jachtopziener</a>	<a href="#">Keurmeester</a>
<a href="#">Imker</a>	<a href="#">Jager</a>	<a href="#">Kinderverzorgende</a>
<a href="#">Importeur</a>	<a href="#">Jongleur</a>	<a href="#">Kleermaker</a>
<a href="#">Impresario</a>	<a href="#">Journalist</a>	<a href="#">Kleidelver</a>
<a href="#">Incasseerder</a>	<a href="#">Jurist</a>	<a href="#">Klerk</a>
<a href="#">Industrieel ontwerper</a>	<a href="#">Juwelier</a>	<a href="#">Kleuterleidster</a>
<a href="#">Ingenieur</a>	[ <a href="#">bewerk</a> ] K	<a href="#">Klompemaker</a>
<a href="#">Inkoper</a>	<a href="#">Kaartenzetter</a>	<a href="#">Kloosterling</a>
<a href="#">Inner</a>	<a href="#">Kaasmaker</a>	<a href="#">KNO-arts</a>
<a href="#">Inpakker</a>	<a href="#">Kabelsplitser</a>	<a href="#">Koerier</a>
<a href="#">Inrichtingsassistente</a>	<a href="#">Kabelwerker</a>	<a href="#">Kok</a>
<a href="#">Inrichtingswerker</a>	<a href="#">Kanaalmeester</a>	<a href="#">Komiek</a>
<a href="#">Inrijger</a>	<a href="#">Kantonnier</a>	<a href="#">Kompel</a>
<a href="#">Inseminator</a>	<a href="#">Kantoorhulp</a>	<a href="#">Koordirigent</a>
<a href="#">Inspecteur</a>	<a href="#">Kapitein</a>	<a href="#">Calculator</a>
<a href="#">Installateur</a>	<a href="#">Kapper</a>	<a href="#">Koster</a>
<a href="#">Insteller</a>	<a href="#">Kappershulp</a>	<a href="#">Kostprijscalculator</a>
<a href="#">Instructeur</a>	<a href="#">Kardinaal</a>	<a href="#">Kozijnenmaker</a>
<a href="#">Instrumentalist</a>	<a href="#">Karteerder</a>	<a href="#">Kraamverzorgende</a>
<a href="#">Instrumentmaker</a>	<a href="#">Kartonnagewerker</a>	<a href="#">Kraamhulp</a>
<a href="#">Interieurverzorger</a>	<a href="#">Kassamedewerker</a>	<a href="#">Kraanmachinist</a>
<a href="#">Internal auditor</a>	<a href="#">Kelner</a>	<a href="#">Kredietanalist</a>
<a href="#">Interne accountant</a>	<a href="#">Keramist</a>	<a href="#">Kredietbeoordelaar</a>
<a href="#">Interne auditor</a>	<a href="#">Kernmaker</a>	<a href="#">Kruidendokter</a>
<a href="#">Internist</a>	<a href="#">Ketelmetselaar</a>	<a href="#">Kruier</a>
<a href="#">Isolatiewerker</a>	<a href="#">Keukenassistent</a>	<a href="#">Kuiper</a>
<a href="#">Isoleerder</a>	<a href="#">Keukenknecht</a>	<a href="#">Kunstenaar</a>

<a href="#">Kustlichtwachter</a>	<a href="#">Leraar</a>	<a href="#">Magazijnbediende</a>
<a href="#">Kwitantieloper</a>	<a href="#">Lichtdrukker</a>	<a href="#">Magazijnbeheerder</a>
<a href="#">[bewerk] L</a>	<a href="#">Lichtmatroos</a>	<a href="#">Magazijnknecht</a>
<a href="#">Laadschopbestuurder</a>	<a href="#">Lijstenmaker</a>	<a href="#">Magnetiseur</a>
<a href="#">Laborant</a>	<a href="#">Linktrainer</a>	<a href="#">Makelaar</a>
<a href="#">Laboratoriumbediende</a>	<a href="#">Linnenkamer</a>	<a href="#">Manager</a>
<a href="#">Lader</a>	<a href="#">Literator</a>	<a href="#">Mandenmaker</a>
<a href="#">Ladingmeester</a>	<a href="#">Literatuurcriticus</a>	<a href="#">Mannequin</a>
<a href="#">Lakei</a>	<a href="#">Literatuuronderzoeker</a>	<a href="#">Manueel therapeut</a>
<a href="#">Landarbeider</a>	<a href="#">Logopedist</a>	<a href="#">Marconist</a>
<a href="#">Landbouwkundige</a>	<a href="#">Logotherapeut</a>	<a href="#">Marechaussee</a>
<a href="#">Landbouwmachinebestuurder</a>	<a href="#">Lokettist</a>	<a href="#">Marketingadviseur</a>
<a href="#">Landbouwmilieubeheer</a>	<a href="#">Longfunctieassistent</a>	<a href="#">Marketingassistent</a>
<a href="#">Landbouwwerktuigenhersteller</a>	<a href="#">Loodgieter</a>	<a href="#">Marktkoopman</a>
<a href="#">Landmeetkundige</a>	<a href="#">Loods</a>	<a href="#">Masseur</a>
<a href="#">Landmeettechnicus</a>	<a href="#">Loodschef</a>	<a href="#">Matroos</a>
<a href="#">Landmeter</a>	<a href="#">Loonadministrateur</a>	<a href="#">Mattenmaker</a>
<a href="#">Landschapsarchitect</a>	<a href="#">Losser</a>	<a href="#">Medewerker</a>
<a href="#">Landschapsbeheer</a>	<a href="#">Luchtverkeersleider</a>	<a href="#">Mediatrainer</a>
<a href="#">Lasinspecteur</a>	<a href="#">[bewerk] M</a>	<a href="#">Meettechnicus</a>
<a href="#">Lasser</a>	<a href="#">Maatnemer</a>	<a href="#">Melkboer</a>
<a href="#">Lastechnicus</a>	<a href="#">Maatschappelijk medewerker</a>	<a href="#">Metaalbewerker</a>
<a href="#">Lector</a>	<a href="#">Maatschoenmaker</a>	<a href="#">Metaalbrander</a>
<a href="#">Ledertechnoloog</a>	<a href="#">Machine bankwerker</a>	<a href="#">Metaalbuiger</a>
<a href="#">Lederwarenmaker</a>	<a href="#">Machine vouwer</a>	<a href="#">Metaalfrezer</a>
<a href="#">Leerbewerker</a>	<a href="#">Machinebankwerker</a>	<a href="#">Metaalgieter</a>
<a href="#">Leeuwentemmer</a>	<a href="#">Machinebediende</a>	<a href="#">Metaalkundige</a>
<a href="#">legionair romeins</a>	<a href="#">Machinesteller</a>	<a href="#">Meteoroloog</a>
<a href="#">Leidinggevende</a>	<a href="#">Machinist</a>	<a href="#">Meteropnemer</a>

<a href="#">Metselaar</a>	<a href="#">Museumconservator</a>	<a href="#">Officier</a>
<a href="#">Meubelbeeldhouwer</a>	<a href="#">Museumgids</a>	<a href="#">Olieslager</a>
<a href="#">Meubelmaker</a>	<a href="#">Museummedewerker</a>	<a href="#">Omroeper</a>
<a href="#">Meubelstoffeerder</a>	<a href="#">Musicus</a>	<a href="#">Omsteller</a>
<a href="#">Meubelstoffennaaster</a>	<a href="#">Muziekinstrumentenmaker</a>	<a href="#">Oncoloog</a>
<a href="#">Meubeltekenaar</a>	[bework] N	<a href="#">Onderhoudsloodgieter</a>
<a href="#">Mijnbouwkundige</a>	<a href="#">Naaister</a>	<a href="#">Onderhoudsman</a>
<a href="#">Middenstander</a>	<a href="#">Nachtwaker</a>	<a href="#">Onderhoudsmedewerker</a>
<a href="#">Mijnwerker</a>	<a href="#">Nasynchronisatie-regisseur</a>	<a href="#">Onderhoudsmonteur</a>
<a href="#">Milieudeskundige</a>	<a href="#">Fysicus</a>	<a href="#">Onderofficier</a>
<a href="#">Milieuhygiënist</a>	<a href="#">Natuurwetenschapper</a>	<a href="#">Ondersteunende</a>
<a href="#">Militair</a>	<a href="#">Navigator</a>	<a href="#">Onderwaterwerker</a>
<a href="#">Mimespeler</a>	<a href="#">Neerlandicus</a>	<a href="#">Onderwijsassistent</a>
<a href="#">Min</a>	<a href="#">Nettenboeter</a>	<a href="#">Onderwijstechnicus</a>
<a href="#">Mineralenbewerker</a>	<a href="#">Netwerkbeheerder</a>	<a href="#">Onderwijzer</a>
<a href="#">Model</a>	<a href="#">Neuroloog</a>	<a href="#">Onderzoeker in Opleiding</a>
<a href="#">Modelmaker</a>	<a href="#">Nieuwslezer</a>	<a href="#">Onderzoeker</a>
<a href="#">Modelnaaister</a>	<a href="#">Nijverheidsconsulent</a>	<a href="#">Ontdekkingsreiziger</a>
<a href="#">Molenaar</a>	<a href="#">NKO-arts</a>	<a href="#">Ontvlekker</a>
<a href="#">Mondhygiënist</a>	<a href="#">Nopster</a>	<a href="#">Ontwerper</a>
<a href="#">Monnik</a>	<a href="#">Notaris</a>	<a href="#">Oogarts</a>
<a href="#">Monteur</a>	[bework] O	<a href="#">Operateur</a>
<a href="#">Mosselman</a>	<a href="#">Ober</a>	<a href="#">Operational auditor</a>
<a href="#">Motordemonteur</a>	<a href="#">Oberkelner</a>	<a href="#">Operator</a>
<a href="#">Motordrijver</a>	<a href="#">Objectleider</a>	<a href="#">Opkoper</a>
<a href="#">Motormonteur</a>	<a href="#">Oceanoloog</a>	<a href="#">Opperman</a>
<a href="#">Mouldroomtechnicus</a>	<a href="#">Octrooigemachtigde</a>	<a href="#">Opsporingsambtenaar</a>
<a href="#">Munter</a>	<a href="#">Oevreuse</a>	<a href="#">Opsporingsingenieur</a>
<a href="#">Muntmeester</a>	<a href="#">Officier van Justitie</a>	<a href="#">Opticien</a>

<a href="#">Opvoedingsconsulent</a>	<a href="#">Perronopzichter</a>	<a href="#">Postbediende</a>
<a href="#">Opvoedingsvoorlichter</a>	<a href="#">Perser</a>	<a href="#">Postbesteller</a>
<a href="#">Opzichter</a>	<a href="#">Personeelsfunctionaris</a>	<a href="#">Postbode</a>
<a href="#">Ornitoloog</a>	<a href="#">Peuterwerker</a>	<a href="#">Postcommandant</a>
<a href="#">Orthodontist</a>	<a href="#">Pianist</a>	<a href="#">Postexpediteur</a>
<a href="#">Orthopedagoog</a>	<a href="#">Pianostemmer</a>	<a href="#">Postsorteerder</a>
<a href="#">Orthoptist</a>	<a href="#">Pijpfitter</a>	<a href="#">Pottenbakker</a>
<a href="#">Osteopaat</a>	<a href="#">Piloot</a>	<a href="#">Predikant</a>
<a href="#">Ovenman</a>	<a href="#">Plaatwerker</a>	<a href="#">Presentator</a>
<a href="#">[bewerk] P</a>	<a href="#">Planner</a>	<a href="#">Priester</a>
<a href="#">Paardenfokker</a>	<a href="#">Plantenteeltdeskundige</a>	<a href="#">Probleemanalist</a>
<a href="#">Pakhuischef</a>	<a href="#">Plantsoenmedewerker</a>	<a href="#">Procesmanager</a>
<a href="#">Paleontoloog</a>	<a href="#">Plasticvormer</a>	<a href="#">Procesoperator</a>
<a href="#">Palfrenier</a>	<a href="#">Poelier</a>	<a href="#">Procureur</a>
<a href="#">Pandjesbaas</a>	<a href="#">poepruimer of poepboer</a>	<a href="#">Procureur des Konings</a>
<a href="#">Papierschepper</a>	<a href="#">Poetser</a>	<a href="#">Producer</a>
<a href="#">Papierversnisser</a>	<a href="#">Podiatrist</a>	<a href="#">Productenmaker</a>
<a href="#">Parkeerwachter</a>	<a href="#">Podoloog</a>	<a href="#">Productensorteerder</a>
<a href="#">Parketvloerenlegger</a>	<a href="#">Poffertjesbakker</a>	<a href="#">Productiebegeleider</a>
<a href="#">Parketwacht</a>	<a href="#">Polisopmaker</a>	<a href="#">Productieleider</a>
<a href="#">Particulier</a>	<a href="#">Politicus</a>	<a href="#">Productiemedewerker</a>
<a href="#">Particuliere</a>	<a href="#">Politieagent</a>	<a href="#">Productieplanner</a>
<a href="#">Pastoor</a>	<a href="#">Commissaris van Politie</a>	<a href="#">Professor</a>
<a href="#">Patholoog anatoom</a>	<a href="#">Inspecteur van Politie</a>	<a href="#">Programmamaker</a>
<a href="#">Patholoog</a>	<a href="#">Politiek analist</a>	<a href="#">Programmeur</a>
<a href="#">Patroonmaker</a>	<a href="#">Pontschipper</a>	<a href="#">Projectadviseur</a>
<a href="#">Patroontekenaar</a>	<a href="#">Pooier</a>	<a href="#">Projectleider</a>
<a href="#">Pedicure</a>	<a href="#">Portier</a>	<a href="#">Promovendus</a>
<a href="#">Penitentiair inrichtingswerker (PIW-er)</a>	<a href="#">Portretfotograaf</a>	<a href="#">Prostitué</a>

<a href="#">Prostituee</a>	<a href="#">Reinigingsdienstarbeider</a>	<a href="#">Scharensleep</a>
<a href="#">Pruikenmaker</a>	<a href="#">Reisleider</a>	<a href="#">Schakelbordwachter</a>
<a href="#">Psychiater</a>	<a href="#">Reisprogrammeur</a>	<a href="#">Schaker</a>
<a href="#">Psycholoog</a>	<a href="#">Reisverkoper</a>	<a href="#">Scheepsbeschieter</a>
<a href="#">Psychotherapeut</a>	<a href="#">Rekenaar</a>	<a href="#">Scheepskapitein</a>
<a href="#">Purser</a>	<a href="#">Rekwisietenmaker</a>	<a href="#">Scheepskok</a>
[bewerk] Q	<a href="#">Rentmeester</a>	<a href="#">Scheepspurser</a>
<a href="#">Quizmaster</a>	<a href="#">Reparateur</a>	<a href="#">Scheepsschilder</a>
[bewerk] R	<a href="#">Repetitor</a>	<a href="#">Scheepstimmerman</a>
<a href="#">Raadsman</a>	<a href="#">Reproductietekenaar</a>	<a href="#">Scheidsrechter</a>
<a href="#">Radarwaarnemer</a>	<a href="#">Restaurant</a>	<a href="#">Chemicus</a>
<a href="#">Radiograaf</a>	<a href="#">Restauranthouder</a>	<a href="#">Schillenboer</a>
<a href="#">Radiolaborant</a>	<a href="#">Rietmeubelmaker</a>	<a href="#">Schipper</a>
<a href="#">Radiotechnicus</a>	<a href="#">Rietwerker</a>	<a href="#">Schoenfabrieksarbeider</a>
<a href="#">Radiotelegrafist</a>	<a href="#">Rijtuigspuiter</a>	<a href="#">Schoenhersteller</a>
<a href="#">Randapparatuur</a>	<a href="#">Rolluikentimmerman</a>	<a href="#">Schoenmaker</a>
<a href="#">Rangeerder</a>	<a href="#">Rondvaartgids</a>	<a href="#">Schoolbegeleider</a>
<a href="#">Recensent</a>	<a href="#">Röntgenoloog</a>	<a href="#">Schooldecaan</a>
<a href="#">Receptionist</a>	<a href="#">Ruimtevaarder</a>	<a href="#">Schooldirecteur</a>
<a href="#">Receptioniste</a>	[bewerk] S	<a href="#">Schoonheidsmasseur</a>
<a href="#">Rechercheur</a>	<a href="#">Samensteller</a>	<a href="#">Schoonheidsspecialiste</a>
<a href="#">Rechter</a>	<a href="#">Saunahouder</a>	<a href="#">Schoonmaker</a>
<a href="#">Reclame-ontwerper</a>	<a href="#">Scenarioschrijver</a>	<a href="#">Schoorsteenveger</a>
<a href="#">Reclameacquisiteur</a>	<a href="#">Schaaldierenkweker</a>	<a href="#">Schrijftolk</a>
<a href="#">Reclamedeskundige</a>	<a href="#">Schaaldierenpeller</a>	<a href="#">Schrijver</a>
<a href="#">Reclametekenaar</a>	<a href="#">Schaarslijper</a>	<a href="#">Schuurder</a>
<a href="#">Redacteur</a>	<a href="#">Schaapherder</a>	<a href="#">Secretaresse</a>
<a href="#">Redactiechef</a>	<a href="#">Schadecorrespondent</a>	<a href="#">Secretariaatsmedewerker</a>
<a href="#">Reiniger</a>	<a href="#">Schadetaxateur</a>	<a href="#">Secretaris</a>



<a href="#">Seismoloog</a>	<a href="#">Souffleur (toneel)</a>	<a href="#">Straatmaker</a>
<a href="#">Seizoenarbeider</a>	<a href="#">Specialist</a>	<a href="#">Straatverkoper</a>
<a href="#">Selecteur</a>	<a href="#">Spelersmakelaar</a>	<a href="#">Strandjutter</a>
<a href="#">Ser</a>	<a href="#">Speltherapeut</a>	<a href="#">Stratenmaker</a>
<a href="#">Seroloog</a>	<a href="#">Spindoppenmonteur</a>	<a href="#">Stripper</a>
<a href="#">Serveerster</a>	<a href="#">Spoelingscontroleur</a>	<a href="#">Studentendecaan</a>
<a href="#">Setdresser</a>	<a href="#">Sportinstructeur</a>	<a href="#">Stukadoor</a>
<a href="#">Sexuoloog</a>	<a href="#">Sportofficial</a>	<a href="#">Stuurman</a>
<a href="#">Sigarenmaker</a>	<a href="#">Staatsraad</a>	<a href="#">Stuwadoor</a>
<a href="#">Sinterklaas</a>	<a href="#">Stadsomroeper</a>	<a href="#">Stypengalvaniseur</a>
<a href="#">Sjouwer</a>	<a href="#">Stakingsleider</a>	<a href="#">Stylist</a>
<a href="#">Slachter</a>	<a href="#">Staladviseur</a>	<a href="#">Surinamist</a>
<a href="#">Slager</a>	<a href="#">Stanser</a>	<a href="#">Systeemanalist</a>
<a href="#">Sloper</a>	<a href="#">Stationschef</a>	<a href="#">Systeembeheerder</a>
<a href="#">Sluiswachter</a>	<a href="#">Statisticus</a>	<a href="#">Systeemontwerper</a>
<a href="#">Smeerder</a>	<a href="#">Stedebouwkundige</a>	<a href="#">Systeemprogrammeur</a>
<a href="#">Smelter</a>	<a href="#">Steenbewerker</a>	[ <a href="#">bework</a> ] T
<a href="#">Smid</a>	<a href="#">Steenhouwer</a>	<a href="#">Takelaar</a>
<a href="#">Snackbarbediende</a>	<a href="#">Steenzetter</a>	<a href="#">Tandartsassistente</a>
<a href="#">Snackbarhouder</a>	<a href="#">Steigerbouwer</a>	<a href="#">Tandarts</a>
<a href="#">Sneltekenaar</a>	<a href="#">Steigermaker</a>	<a href="#">Tandtechnicus</a>
<a href="#">Snijder</a>	<a href="#">Stenotypist</a>	<a href="#">Technicus</a>
<a href="#">Sociotherapeut</a>	<a href="#">Stereotypeur</a>	<a href="#">Technisch Oogheelkundig Assistent</a>
<a href="#">soldaat</a>	<a href="#">Sterilisatieassistent</a>	<a href="#">Technisch tekenaar</a>
<a href="#">Soldeerder</a>	<a href="#">Stewardess</a> incl. steward	<a href="#">Tegelzetter</a>
<a href="#">Sommelier</a>	<a href="#">Stoelenmatter</a>	<a href="#">Tekenaar</a>
<a href="#">Sondeerder</a>	<a href="#">Stoffeerder</a>	<a href="#">Tekstschrijver</a>
<a href="#">Songwriter</a>	<a href="#">Stopster</a>	<a href="#">Telecommunicatiemonteur</a>
<a href="#">Souffleur</a>	<a href="#">Storingsmonteur</a>	<a href="#">Telefoniste</a>

<a href="#">Telegrafist</a>	<a href="#">Transportplanner</a>	<a href="#">Verfspuiter</a>
<a href="#">Televisieregisseur</a>	<a href="#">Treinbestuurder</a>	<a href="#">Vergaderstenograaf</a>
<a href="#">Telexist</a>	<a href="#">Treinconductor</a>	<a href="#">Verhuizer</a>
<a href="#">Tennisser</a>	<a href="#">Treindienstleider</a>	<a href="#">Verhuurder</a>
<a href="#">Terrazzovloerenlegger</a>	<a href="#">Treinmachinist</a>	<a href="#">Verkeersdienstsimulator</a>
<a href="#">Terreinchef</a>	<a href="#">Trekkerchauffeur</a>	<a href="#">Verkeersinspecteur</a>
<a href="#">Tester</a>	<a href="#">Tuiger</a>	<a href="#">Verkeersleider</a>
<a href="#">Textieldrukker</a>	<a href="#">Tuin- en landschapsarchitect</a>	<a href="#">Verkeersonderzoeker</a>
<a href="#">Textiellaborant</a>	<a href="#">Tuinarchitect</a>	<a href="#">Verkeersplanoloog</a>
<a href="#">Textielopmaker</a>	<a href="#">Tuinman</a>	<a href="#">Verkeersteller</a>
<a href="#">Textielproductenmaker</a>	<a href="#">Televisietechnicus</a>	<a href="#">Verkoopchef</a>
<a href="#">Theatertechnicus</a>	<a href="#">Typiste</a>	<a href="#">Verkoper</a>
<a href="#">Theateragent</a>	[bewerk] U	<a href="#">Verloeskundige</a>
<a href="#">Therapeut</a>	<a href="#">Uitgever</a>	<a href="#">Verpleeghulp</a>
<a href="#">Timmerman</a>	<a href="#">Uitvaartbegeleider</a>	<a href="#">Verpleegkundige</a>
<a href="#">Tingieter</a>	<a href="#">Uitvinder</a>	<a href="#">Verpleger</a> incl. verpleegster
<a href="#">Tolk</a>	<a href="#">Uitvoerder</a>	<a href="#">Vertaler</a>
<a href="#">Toneelfigurant</a>	<a href="#">Uroloog</a>	<a href="#">Vervoersinspecteur</a>
<a href="#">Toneelmeester</a>	<a href="#">Uurwerkmaker</a>	<a href="#">Verwarmingsinstallateur</a>
<a href="#">Toneelregisseur</a>	[bewerk] V	<a href="#">Verwarmingsmonteur</a>
<a href="#">Toneelschrijver</a>	<a href="#">Vakkenvuller</a>	<a href="#">Verzekeringsagent</a>
<a href="#">Torenkraanmonteur</a>	<a href="#">Valet</a>	<a href="#">Verzekeringsinspecteur</a>
<a href="#">Totalisatormedewerker</a>	<a href="#">Veearts</a>	<a href="#">Verzorgende</a>
<a href="#">Touringcarchauffeur</a>	<a href="#">Veehouder</a>	<a href="#">Vicar</a>
<a href="#">Touwslager</a>	<a href="#">Veenarbeider</a>	<a href="#">Videoclipregisseur</a>
<a href="#">Traceur</a>	<a href="#">Veeverloeskundige</a>	<a href="#">Videojockey</a>
<a href="#">Trainer</a>	<a href="#">Veiligheidsbeambte</a>	<a href="#">Vioolbouwer</a>
<a href="#">Trainingsacteur</a>	<a href="#">Veilinghouder</a>	<a href="#">Viroloog</a>
<a href="#">Trambestuurder</a>	<a href="#">Verbandmeester</a>	<a href="#">Visagiste</a>

<a href="#">Visfileerder</a>	<a href="#">Wasser</a>	<a href="#">[bewerk]</a> IJ
<a href="#">Visser</a>	<a href="#">Wasserettehouder</a>	<a href="#">Ijscoman</a>
<a href="#">Vleeswaremaker</a>	<a href="#">Waterbouwkundige</a>	<a href="#">[bewerk]</a> Y
<a href="#">Vlieger</a>	<a href="#">Waterklerk</a>	<a href="#">[bewerk]</a> Z
<a href="#">Vliegtuigplaatwerker</a>	<a href="#">Webdesigner</a>	<a href="#">Zanger(es)</a>
<a href="#">Vliegtuigtimmerman</a>	<a href="#">Weefmachinesteller</a>	<a href="#">Zeefdrukker</a>
<a href="#">Vloerenlegger</a>	<a href="#">Weefselhersteller</a>	<a href="#">Zeeman</a>
<a href="#">Vloerlegger</a>	<a href="#">Weefselhersteller</a>	<a href="#">Zeilmaker</a>
<a href="#">Voedingsvoorlichter</a>	<a href="#">Weerkundige</a>	<a href="#">zelfstandige</a>
<a href="#">Voeger</a>	<a href="#">Weerman</a>	<a href="#">Zetter</a>
<a href="#">Voetballer</a>	<a href="#">Wegenbouwmachinist</a>	<a href="#">Ziekenhuisapotheker</a>
<a href="#">Voorganger</a>	<a href="#">Weger</a>	<a href="#">Ziekenhuishygiënist</a>
<a href="#">Voorlichter</a>	<a href="#">Werker</a>	<a href="#">Ziekenverzorgende</a>
<a href="#">Voorzitter</a>	<a href="#">Werkmeester</a>	<a href="#">Zilversmid</a>
<a href="#">Vormende</a>	<a href="#">Werktuigbouwkundige</a>	<a href="#">Zweminstructeur</a>
<a href="#">Vormenmaker</a>	<a href="#">Werktuigkundige</a>	<a href="#">Zoöloog</a>
<a href="#">Vormer</a>	<a href="#">Werkvoorbereider</a>	
<a href="#">Vormgever</a>	<a href="#">Wethouder</a>	
<a href="#">Vrachtwagenchauffeur</a>	<a href="#">Wijnboer</a>	
<a href="#">Vuilnisman</a>	<a href="#">Wikkelaar</a>	
<a href="#">Vuurtorenwachter</a>	<a href="#">Winchdrijver</a>	
<a href="#">[bewerk]</a> W	<a href="#">Winkelbediende</a>	
<a href="#">Waarzegger</a>	<a href="#">Winkelier</a>	
<a href="#">Wachtcommandant</a>	<a href="#">Mathematicus</a>	
<a href="#">Wachter</a>	<a href="#">Wisselkassier</a>	
<a href="#">Wachtmeester</a>	<a href="#">Wisselmaker</a>	
<a href="#">Wagenmaker</a>	<a href="#">Woningstofferder</a>	
<a href="#">Walschipper</a>	<a href="#">[bewerk]</a> X	
<a href="#">Walsinsteller</a>	<a href="#">Xenoloog</a>	



# 11

## Een helpende hand.

### Doelstelling(en)

- Begrijpen dat een leerling van Jezus mensen in nood helpt.

### Materiaal

- De leertekst om op de grote boekrol te plakken.
- Een landkaart van Israël in de tijd van Jezus.

### Vorbereiding

- Laat de leertekst op de boekrol schrijven.
- In de les komen een aantal plaatsnamen voor. Controleer met de Junioren of zij de oefening goed hebben gemaakt.
- Het verhaal van schoenmaker Martijn is heel geschikt om door de Junioren te laten spelen. De rolverdeling kan worden uitgebreid zodat alle Junioren kunnen meedoen. Dit kan eventueel worden gebruikt voor het programma van de 13de sabbat.

### Opening

- welkom
- liedje
- gebed
- zending

### Om te beginnen

## Het gesprek

- *Matteüs 10:14-15 - geen gastvrijheid.* De apostelen mogen al hun tijd steken in de verkondiging van het goede nieuws. Ze mogen bij de inwoners van de stad logeren en worden gekleed en gevoed door hen die het goede nieuws welwillend ontvangen. Een aantal keren krijgen zij tegenstand en wordt de deur voor hun neus gesloten.  
Onze predikanten worden voor het werk dat ze doen betaald met de tienden van de leden die getrouw Gods werk steunen. Toch komen die predikanten in hun werk ook tegenstand tegen.
  - in welke steden komen de leerlingen?  
Zie Werkboekje.  
Maak gebruik van de landkaart van Israël. Naar Samaria gaan de apostelen niet omdat de opdracht duidelijk luidt: 'Sla geen weg in die naar niet-joden leidt en ga geen stad in waar Samaritanen wonen. Eerst Israël, dan de (andere) volken'.
- *Matteüs 10:16 - schapen tussen de wolven.* De apostelen zullen zich soms heel kwetsbaar voelen. Ze moeten zich verdedigen tegenover mensen die zich vijandig gedragen.
- *Matteüs 10:17-19 - beschuldigd en ten onrechte door de rechtbank gestraft en bij de autoriteiten geroepen om te getuigen.* Het boek Handelingen en de geschiedenis van de kerk vertellen verhalen over christenen die onterecht werden veroordeeld. Dat is ook gebeurd met Jezus. Hij heeft zich (zijn geloof) moeten verdedigen ten overstaan van de autoriteiten van zijn tijd (de vorst Herodes Antipas en de Romeinse landvoogd Pilatus).
  - wie van jullie werd wel eens onterecht beschuldigd (bijvoorbeeld ten overstaan van de meester, de juf of de directeur van de school)?
  - waarover ging het dan?
  - wat voelde je?
- *Matteüs 10:21-22 - verraad door familie, ter dood gebracht, haat.*
  - door wie werd Jezus verraden?
  - \* Judas die geld kreeg van de overpriesters
  - door wie werd hij bij de Romeinse landvoogd Pilatus ten onrechte belasterd?
  - \* de opperpriesters die de leiding van de tempel in handen hadden.

Opgelet! Niet door de Farizeeën, noch door de voltallige joodse Raad of het Sanhedrin, noch door het joodse volk!

- door wie werd hij ter dood gebracht?
- \* door de Romeinen en dus niet door het joodse volk!

- *Matteüs 10:23 – vervolgingen.*
  - wie van de apostelen werd er vervolgd en in de gevangenis gezet?
  - \* Petrus en Paulus.
  - welke apostel werd er zelfs gedood?
  - \* Jakobus (Handelingen 12:1-2).
  - wanneer werden er christenen vervolgd en hoe gebeurde dat?
  - \* de eerste christenen die omkwamen in de Romeinse arena's.

Ook in onze tijd zijn er mensen die om hun geloof worden vervolgd. Houd een gesprekje over geloofsvervolging. Wijs hier nadrukkelijk op de woorden van troost die Jezus geeft (o.a. leertekst). Breng ook het werk van Amnesty International ter sprake. Deze organisatie zet zich in voor mensen die vervolgd worden om hun politieke overtuiging, afkomst, religie enz.

- *Matteüs 10:34-39 - strijd en geen vrede, tegenstand van de familie.* Het is niet altijd gemakkelijk om een christen te zijn. Soms moet je tegen de stroom in zwemmen'. Men vindt niet alles goed wat je zegt of doet. Alleen al het feit dat je anders doet dan anderen vindt men gek, raar of belachelijk.
  - waarom vinden sommige mensen het vreemd dat je naar kerk gaat?
  - heb je vrienden die het raar vinden dat je op sabbat naar de kerk gaat?

- Met meer dan twee onderweg. God gaat mee.

*Matteüs 10:13-15* - zegening voor wie ontvangt, straf voor wie niet ontvangt  
Dit betekent de bescherming van God van de apostelen. Hij zal in alle materiële behoeften voorzien.

Hij is er zelfs voor wie zijn tijd opoffert om te getuigen en te evangeliseren. Het zal hem aan niets ontbreken.

*Matteüs 10:18-20* - getuigenis voor de autoriteiten en de rechtbank, zich niet ongerust maken, belofte van hulp van de Gods Geest die de noodzakelijke woorden binnen zal brengen.

- wie van jullie heeft al meegemaakt een bijbeltekst of een goed woord op het juiste moment tegen iemand te hebben gezegd die erdoor werd geraakt?
- hoe gebeurde dat?

Als de Junioren niets weten te vertellen, dan kunt u misschien een ervaring van uzelf of van iemand die u kent vertellen.

*Matteüs 10:22* - de redding

Als men zich met Gods hulp goed houdt, dan verzekert hij ons dat we hier en nu gelukkig (met hem) zullen zijn. Bovendien weten we dan dat we voor eeuwig zijn gered. Dat wil zeggen dat we later altijd (met hem) op de nieuwe aarde zullen wonen. Mensen kunnen ons wel doden, maar ons het eeuwig leven ontnemen, dat kunnen ze niet!

*Matteüs 10:26-31* - niet vrezen (twee keer) en niet bang zijn

God is sterker dan wat of wie dan ook. Ieder van ons heeft meer waarde dan

de vogels. - wat betekent het onze haren geteld zijn?

Bespreek de Tekst van de week.

Ieder die tegenover de mensen er openlijk voor uitkomt dat hij bij mij hoort, voor hem zal ik hetzelfde doen tegenover mijn Vader in de hemel. <sup>33</sup> Maar wie tegen de mensen zegt mij niet te kennen, over hem zal ik hetzelfde zeggen tegen mijn Vader in de hemel.' Matteüs 10:32-33

*Matteüs 10:40-42* - een apostel ontvangen.

Zelfs als je een apostel (predikant, zendeling, colporteur, iemand die van God of Jezus getuigt) eenvoudigweg een glas water geeft, dan ontvang je Jezus. Dan is het alsof je dat aan Jezus geeft. Je stelt je open voor de Vader. Is dat geen mooie beloning?



## Om af te sluiten

- In het werkboek staan zeven lampen afgebeeld. Aan de junioren is daarbij de volgende opdracht gegeven: *Hieronder zie je voor iedere dag een lamp. Schrijf in iedere lamp waar of voor wie je een licht kunt zijn en hoe je dat kunt doen. Probeer zo alle zeven lampen brandend te krijgen.*
- Vraag de junioren om te vertellen wat ze hebben geschreven. Wellicht zijn ze er niet aan toe gekomen. Probeer dan samen met de groep alsnog zeven mogelijkheden te bedenken. Misschien is het goed om ook iets te verzinnen dat samen kan worden gedaan.

## Tenslotte

- liedje
- gebed
- afscheid

## Achtergrondinformatie voor de gespreksleid(st)er

In de eerste plaats moeten de leerlingen *met hem zijn*. De bedoeling daarvan is dat ze hem door en door moeten leren kennen: hoe hij spreekt, hoe hij handelt en hoe hij leeft is belangrijk voor hun vorming. Dat komt men ook tegen bij andere rabbijnen.

Het gaat niet alleen om verstandelijk onderwijs. Het hele leven van de rabbi is aanschouwelijk onderwijs. Zij moeten *met hem zijn*, *bij hem zijn* zodat ze uiteindelijk kunnen getuigen niet alleen van wat hij allemaal gezegd heeft, maar ook wat hij allemaal heeft gedaan. Op die manier kunnen zij “echte” getuigen *van en over* hem zijn. In feite vormen zij met hun meester één lichaam. Dat is ook Jezus’ bedoeling. Hij roept ze op in zijn “*messiaans lichaam*”. (zie ook bijvoorbeeld Galaten 3:26-28). Zij moeten een eenheid vormen, zij hebben elkaar nodig en vertegenwoordigen hem. Dat is een typisch joodse gedachtegang. De Messias is niet zozeer één persoon, maar een persoon temidden van een gemeenschap. De messiaanse gemeenschap van Jezus met zijn twaalf leerlingen is niet 1+12, maar 12 met in het midden die ene waarom heen alles draait.

Waarom er twaalf worden geroepen ligt voor de hand. Israël bestond vroeger uit twaalf stammen. In de tijd van Jezus zijn er nog slechts twee stammen over: Juda en Benjamin. Door twaalf leerlingen te kiezen drukt Jezus het verlangen uit naar het herstel van het oude stammenrijk. Hij wil dat deze twaalf apostelen Israël uitbeelden en vertegenwoordigen. Hij denkt daarbij aan een Israël zonder spanningen, zonder onderscheid tussen stammen en groepen. In het boek Openbaring komt dit ook tot uiting. De stad Jeruzalem is daar voorzien van twaalf poorten met twaalf engelen, de namen van de twaalf stammen, twaalf fundamenten en de twaalf namen van de twaalf apostelen. (Openbaring 21:12,14) Voor Jezus gaat het dus om HEEL Israël. Zij

worden tot heel Israël gezonden!

De opdracht van de twaalf apostelen wordt in Matteüs uiteengezet. Hier bepalen we ons even tot de eerste acht verzen. Jezus geeft de leerlingen "macht" over onreine geesten en over alle ziekte en kwaal. Dit betekent dat hij hen "gezag gaf" en de mogelijkheid dat gezag uit te oefenen, zoals hij dat zelf meerdere keren heeft gedaan.

De onderlinge lijsten van de apostelen in de Evangelien en Handelingen kloppen niet met elkaar. In totaal treft men niet twaalf maar veertien namen aan. Het probleem is opgelost, wanneer men merkt dat Bartelomeüs dezelfde apostel moet zijn als Natanaël en Taddeüs dezelfde als Judas (niet Iskariot). De verschillende lijsten vindt men in Matteüs 10:2-4; Marcus 3:16-19; Lucas 6:14-16; Handelingen 1:13, waarin Judas Iskariot ontbreekt.

Jezus geeft duidelijk aan dat de leerlingen zich hebben te richten tot de joden (de verloren schapen van het huis Israëls), maar *niet* tot de heidenen, *noch* tot de Samaritanen. Hun opdracht bestaat uit:

1. het prediken van het Koningschap Gods
2. het genezen van zieken.
3. opwekken van doden.
4. reinigen van melaatsen.
5. uitdrijven van boze geesten.

Bij het uitvoeren van deze taak moeten ze vrijgevig zijn, want ze hebben het gratis ontvangen (vers 8)!

In de eerste 8 verzen van Matteüs 10 wordt aangegeven:

- a. wie de apostelen zijn die Jezus roept.
- b. dat hij macht geeft.
- c. naar wie hij hen zendt.
- d. en waaruit de opdracht bestaat.

In de verzen 9-23 wordt dit verder uitgewerkt:

1. wat ze mee moeten nemen.
2. welke reactie zij van de mensen mogen verwachten.
3. hoe zij zich mentaal en geestelijk kunnen voorbereiden.
4. en dat zij tegenstand van hun familie kunnen verwachten.

De rest van het hoofdstuk (10:24-42) is gewijd aan de relatie leerling-meester.

Hier gaat het om de apostelen - Jezus. Die relatie staat model voor iedereen, die een leerling van Jezus wordt. Het eerste deel van de uiteenzetting vertoont overeenkomsten met wat gewoon is in rabbijnse kringen:

1. de meester is meer dan de leerling.
2. het doel van de leerling is als de meester te worden.
3. de naam van de leerling wordt met die van de meester verbonden.
4. de leerling moet het aan hem onderwezene doorgeven.

Maar hierna brengt Jezus extra opdrachten in:

5. het doorgeven van de door de meester ontvangen kennis moet in het

openbaar gebeuren. Het moet niet beperkt blijven tot de leerlingen. De leer van Jezus is geen geheimleer. Hij wordt dan wel aan de kring van de leerlingen toevertrouwd, maar steeds met de bedoeling het aan heel de wereld door te geven.

6. het vier maal herhaalde "weest niet bevreesd" en "vrees niet" (26, 28-2x en 31) is bemoediging en waarschuwing, want zijn leerlingen kunnen problemen tegenkomen. Getuigen van Jezus' leer kan levensgevaar inhouden. De leerlingen moeten daarbij beseffen dat God de Heer over leven en dood is. Hij zal hen begeleiden.

7. de meester brengt door zijn leer geen vrede, maar veroorzaakt strijd, niet omdat hij dat wil, maar omdat dat de natuurlijke reactie is van de niet-leerlingen. De tweedracht zal zelfs door de gezinnen heenlopen. Dit aspect was al eerder onder de aandacht gebracht (10:21. De leerling die zijn lotsbestemming niet aan die van de meester verbindt (het kruis opnemen) en wie zijn leven niet bereid is met dat van zijn meester te verbinden, hoort niet bij de kring van zijn leerlingen.

8. de leerling is zó met de meester verbonden dat als de leerling wordt ontvangen, de meester wordt ontvangen. En wie de meester ontvangt, ontvangt ook hem die de meester aan de leerlingen heeft gezonden: de hemelse Vader, die de opdrachtgever van de meester is. Het ontvangen van een profeet, een rechtvaardige en een leerling wordt op gelijkwaardige wijze beloond (behandeld). Bij dit alles wordt duidelijk dat de meester (Jezus) zó met zijn leerlingen is verbonden dat men van een eenheid kan spreken. De Messias staat er niet meer alleen voor: zijn leerlingen horen bij hem, delen zijn lotsbestemming, maar ook zijn uiteindelijke overwinning. Op deze manier kan men dus spreken van de messiaanse gemeenschap, die wordt gevormd door alle leerlingen in verbinding met de meester, de Messias. De leerlingen vertegenwoordigen hem ten volle!

# 12

## Geen honger meer

### Doelstelling(en)

- De junioren begrijpen dat je brood (voor het lichaam) en Gods Woord (voor de geest) kunt uitdelen.

### Materiaal

- De Tekst van de week om op de grote boekrol te plakken.
- Het schema dat u aan het eind van de les in het werkboekje aantreft. Knip daarvoor verschillende rechthoeken en pijlen op papier of karton van verschillende kleuren uit. Bereid ze op zo'n manier voor dat u ze op het (vilt)bord kunt aanbrengen. De woorden die erop moeten worden geschreven luiden: een jongen - geeft - leerlingen - geven - Jezus - geeft - leerlingen - geven - de massa

### Vorbereiding

- Laat de Tekst van de week in de persoonlijke boekrol schrijven.
- Een mogelijke manier om het verhaal te verwerken is het maken van een interview/verslag. Zie de rubriek *Om af te sluiten*.
- Wijs op het verband tussen het inleidend verhaaltje in het Werkboekje en het bijbelverhaal.
- De Junioren kennen dit verhaal bijzonder goed. Vertel het zo spannend mogelijk. Laat de groep bijdragen aan de vertelling door vragen te stellen.

### Opening

- welkom
- liedje
- gebed
- zending

## Om te beginnen

- In het werkboek staat een “verhaal om voor te lezen aan je ouders”. Vraag de junioren wie dat heeft gedaan? Is er na het voorlezen nog over gesproken? Wat werd er toen gezegd?
- Vraag een van de junioren om het verhaal in eigen woorden na te vertellen.

## Het gesprek

- *Lees samen Marcus 6:30-35.* Hoewel Jezus met zijn leerlingen alleen wil zijn om het verslag van hun evangelisatiereis te horen, heeft zich toch weer een menigte verzameld. De mensen hebben Jezus herkend. Ze hebben 'honger' om te horen, om genezen te worden en om te worden bemoedigd. Ze lijken op 'een kudde zonder herder'. Velen van hen zijn er berooid. De kloof tussen rijk en arm is groot en de belastingen drukken zwaar. Ze zien in Jezus een man die hen lijkt te begrijpen en die naar hun angsten luistert. De tekst zegt dat Jezus "vol medelijden" is voor deze mensen. Jezus biedt daadwerkelijke hulp. Hij geneest de zieken en spreekt over het koninkrijk van God.

Zijn onderricht is zó boeiend dat de dag voorbij vliegt en dat niemand aan eten denkt alhoewel het al erg laat is.

- *Lees samen Marcus 6:36-37 - Johannes 6:7.* De mensen blijven zolang bij Jezus dat het een probleem wordt om hen naar huis te sturen.
  - wie maakt er zich zorgen over deze massa?

Beeld je even in dat jullie de leerlingen zijn.

- welke oplossing zouden jullie voorstellen?
- welke oplossing stellen de leerlingen voor? (Werkboekje bij dinsdag).
- wat antwoordt Jezus hen?
- \* De Tekst van de week.
- wat denken jullie van dit antwoord?

Als wij een probleem aan God voorleggen, dan zendt hij ons niet automatisch een kant-en-klare oplossing. Hij wil ons bewust doen worden van onze behoefte en van onze afhankelijkheid ten opzichte van God.

- wat stelt Filippus dus voor?

De leerlingen zoeken naar mogelijke oplossingen: de massa terugsturen, broden kopen ... Maar 200 zilverlingen is gelijk aan 200 werkdagen van een landbouwarbeider! Allerlei bezwaren zijn denkbaar. Verzin er nog wat met de junioren.

- *Lees samen Johannes 6:9.* Ondertussen heeft ook Andreas een oplossing gezocht.
  - wat heeft hij gevonden?

Nog een voorstel dat niet volstaat. Het klinkt zelfs belachelijk in de oren! En deze jongen zou zijn picknick toch voor zichzelf kunnen houden. Dat doet hij niet! Hij geeft hem aan de leerlingen. Vijf broden en twee vissen kunnen volgens de leerlingen nooit genoeg zijn.

- *Lees samen Marcus 6:39-41 - Johannes 6:7.* Terwijl de leerlingen nog steeds bezig zijn zichzelf af te vragen wat er moet gebeuren, geeft Jezus hun een opdracht.
  - wat is die opdracht?
  - waarom geeft hij die?
  - hoeveel groepen van 50 personen ontstaan er op die manier?

Hebben jullie opgemerkt, dat als er een verdeling van iets plaatsvindt, iedereen zich haast om als eerste te worden bediend of om het meeste te hebben? Dan wordt het een grote wanorde! Beeld je eens in! Vijfduizend mannen plus de vrouwen en nog eens de kinderen erbij! Jezus wil van geen wanorde weten. Het werk van de leerlingen zal er makkelijker op worden, de verdeling zal een meer evenredige zijn (de zwakken zullen evenveel krijgen als de sterken) en niemand zal onder de voet worden gelopen.

De leerlingen *geven* de broden en de vissen aan Jezus. Eigenlijk brengen ze de broden en de vissen in de nabijheid van Jezus zodat hij ze zelf neemt en zegent! Dit geeft de indruk dat de leerlingen er een beetje beduusd bijstaan en dat Jezus de dingen in handen neemt.

- *Lees samen Marcus 6:41.*

- wat doet Jezus als eerste?
- waarom doet hij dat?

Jezus heft zijn ogen op naar zijn Vader. Bij hem vindt hij de oplossing. Dat wil hij aan de leerlingen doen begrijpen (en misschien ook aan de massa). Jezus dankt God voor het middel dat hij hem gaat geven om deze grote menigte mensen te voeden. Hij is er zeker van dat God dat ook zal doen.

- wat vinden jullie ervan om dank je wel tegen God te zeggen vóór je een antwoord op je gebed hebt gekregen?

Jezus spreekt de dankzegging uit, neemt de broden en de vissen, verdeelt ze en geeft ze dan terug aan de leerlingen.

- *Lees samen Marcus 6:41.* Jezus geeft het voedsel aan de leerlingen om uit te delen. Ook God verwacht dat wij delen wat hij ons geeft (zie les 11).

Hoe meer de leerlingen verdelen, hoe meer broden en vissen er zijn! De 5000 mannen met de vrouwen en de kinderen hebben genoeg gegeten. Zo hebben ze allemaal een flink deel gekregen. Er blijven zelf nog twaalf volle korven over! Net zoveel als het aantal stammen van Israël. "Eerst Israël en dan de volkeren" had Jezus gezegd. Later vermenigvuldigt hij een tweede keer het brood voor een heleboel mensen. Dat zijn dan geen joden, maar de heidenen uit de volken. God geeft nooit weinig. Hij geeft altijd in overvloed en meer dan wij verwachten. Hij opent niet 'de kraan' van de hemel om ons te zegenen, maar 'de sluizen' van de hemel... (Maleachi 3:10)!

Jezus deelt brood uit. Brood is het symbool van Gods Woord. Denk aan de symbolische betekenis van de toonbroden in de tent en in de tempel. Leg de nadruk op het feit dat God van ons verwacht dat we voor twee belangrijke dingen zorgen voor de mensen: (1) dagelijks brood (2) geestelijk (dagelijks) brood.

Miljoenen mensen leven in armoede en beschikken zelfs niet eens over de meest elementaire dingen om te leven. God zegt ons: "Geef hen zelf te eten!". Is dat mogelijk? Natuurlijk! Je kunt het maximum doen met wat je hebt. En dat kan zeker als iedereen geeft wat hij heeft. God zal op zijn manier helpen zodat die initiatieven hun doel bereiken.

Miljoenen mensen hebben 'honger' naar warmte, liefde en hoop. In de Bijbel, wordt het Woord van God met brood vergeleken. Ook hier verwacht God dat wij geven wat wij hebben (tijd, geld, gebaar, glimlach, vriendschap, kaartje ...).





## Om af te sluiten

- Geef alle junioren een kopie van **bijlage 12A**. Laat de groep praten over welke koppen er in de krant zouden moeten staan. Wat zou de foto moeten laten zien? Als er tijd is, laat dan in ieder geval het begin van een interview opschrijven. Geef de rest van de opdracht mee naar huis voor volgende week. Beloning in het vooruitzicht stellen!!
- De bijlage is maar een hulpmiddel. Iedereen is vrij om een eigen ontwerp te maken.

## Tenslotte

- liedje
- gebed
- afscheid

## Achtergrondinformatie voor de gespreksleid(st)er

Het verhaal over de spijziging van het volk moet worden verstaan in het grotere verband van de evangeliën.

In het evangelie van Lucas staat het in verband met de vraag: wie is Jezus? Dat is de vraag van Herodes en het is de vraag die Jezus zelf aan zijn leerlingen stelt.

In het stuk over Herodes klinken de antwoorden: Johannes de Doper, Elia of één van de oude profeten die opgestaan is. Precies dezelfde namen komen in het tweede stukje voor (9:19), waarna Jezus de leerlingen voor zich zelf laat antwoorden. Het verhaal van de spijziging laat “zien” wie Jezus is.

1. Jezus opdracht om uit te gaan aan de apostelen.
2. vraag van Herodes: “Wie is Jezus”?
3. onderwijs en genezing door Jezus in bijzijn van zijn leerlingen.
4. spijziging door Jezus en de leerlingen van het volk.
5. vraag van Jezus: “Wie zegt men dat ik ben”?
6. vraag van Jezus: “Wie zeggen jullie dat ik ben”?

Verder hadden de lezers van de evangeliën een zeer gedegen kennis van het Oude Testament, waar ook Mozes voor voedsel voor het volk zorgt (Exodus 16; Numeri 11). Elisa, de man Gods presteert een analogo wonder (2 Koningen 4:42-44)! De overeenkomst is niet toevallig, integendeel. Alles in beide verhalen wijst er op dat hier een duidelijk verband aanwezig is. We zetten deze overeenkomsten even op een rijtje:

<b>2 Koningen 42-4</b>		<b>Lucas 9:10-17</b>	
42	een man komt naar de man Gods	12	en de twaalven kwamen bij hem
42	deze bracht 20 gerstebroden en vers koren	13	zij hebben 5 broden en 2 vissen
	“Geef het aan het volk, opdat zij eten”	13	“Geef gij hun te eten”
43	“hoe kan ik dit aan 100 man voorzetten?”		“Wij hebben niet meer dan vijf broden en twee vissen of wij zouden moeten heengaan om voor al dit volk voedsel te kopen”
44	“Geef het aan het volk, opdat zij eten”	16	hij gaf ze aan de leerlingen om ze aan de scharen voor te zetten
44	“Men zal eten en overhouden”. Daarop zette hij het hun voor en zij aten en hielden over	17	en zij aten en werden allen verzadigd en het overschot werd door hen opgeraapt

Er is al eerder op gewezen dat de namen van Elisa en Jezus in feite hetzelfde betekenen: Elisa: “God helpt/redt” en Jezus: “De Here helpt/redt”. Beiden hebben een voorganger: Elia en Johannes de Doper. De bijbelkenners uit die tijd zullen ongetwijfeld aan deze overeenkomsten hebben gedacht en de leerlingen zal dit zeker niet zijn ontgaan.

Men merkt ook op dat er wordt gesproken over “één der oude profeten”. Mogelijk dacht men aan Elisa, hoewel hij hier niet door het volk of de leerlingen wordt genoemd. De meest karakteristieke naam van Elisa is “man Gods” in de bijbelteksten. Dat is dan ook een titel die bij uitstek bij Jezus past.

De evangelisten leggen niet de nadruk op het wonder op zich, maar op de leerlingen. Het verhaal geeft geen enkele reactie van het volk op het gebeuren. Het is maar de vraag of het in de gaten heeft dat er een wonder gebeurt? Alle gesprekken vinden tussen Jezus en de leerlingen plaats (dit is ook het geval bij Elisa).


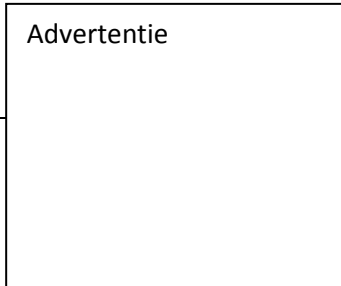
Het toont aan hoe weinig behulpzaam ze zijn. Zij zien niet hoe het probleem opgelost moet worden. Toch verstrekken zij het weinige wat er is (vijf broden en twee vissen) en aan de hand daarvan lost Jezus het op. Hij heeft daarbij de hulp van de leerlingen hard nodig: indelen in groepjes, uitdelen van het voedsel, verzamelen van het overgeblevene. De twaalf leerlingen brengen precies twaalf volle korven terug (elk één). De spijziging van de 5000 mensen gebeurt dus door de meester in samenwerking met de leerlingen. Zij zijn niet in staat het probleem alleen op te lossen. De meester kan dat wel, maar toch heeft hij hun hulp nodig bij de uitvoering.

Het is opvallend dat in zo'n korte tekst zoveel getallen vermeld worden die in elkaars verlengde liggen: 5 broden, (100) groepen van 5 personen, dus 5000 mensen. Verder nog 12 leerlingen en 12 korven brokstukken. Wie enigszins thuis is in de bijbelse traditie zal zeker geen moeite hebben om vast te stellen dat het getal 5 met Gods openbaring heeft te maken: 5 boeken van Mozes, 5 boeken van de Psalmen, 2 x 5 geboden. Een andere interessante overeenkomst is het nemen van de 5 toonbroden van David om zijn honger en die van zijn vrienden te stillen (1 Samuël 21:3). Voor de lezer van nu lijkt dit niets met elkaar te maken te hebben, maar in bijbelse tijden legde men wel degelijk dergelijke verbanden. Toonbroden geven aan dat God de gever is van het dagelijkse brood voor de 12 stammen van Israël. Uit Johannes 6:22-59 leert men dat het Woord Gods wordt vergeleken met brood. Te bewijzen valt er niets, maar het lijkt er erg veel op dat de 5 broden die Jezus vermenigvuldigt met behulp van zijn leerlingen, symbool staat voor de verkondiging/het onderwijs aan het volk.

De leerlingen die de 12 stammen van Israël vertegenwoordigen voeden de menigte alsof het Israël is. Het gebeurt op Joodse bodem en de menigte bestaat uit Joden. De 12 manden vol met overgebleven brokken geven aan dat het Woord Gods meer dan voldoende aanwezig is voor Israël. Een interessant gegeven is dat het onderwijzen van het woord van God door Jezus (Marcus 6:34; Lucas 9:11) aan de spijziging voorafgaat. Het uitdelen van het brood is dan een zeer aanschouwelijke manier om het verdelen van het woord Gods uit te beelden. Door dit alles wordt duidelijk dat Jezus inderdaad Messias (Christus) Gods is. Deze zou het volk onderrichten over het koninkrijk Gods. Petrus heeft het gebeuren aan de oever van het meer dus juist ingeschat. Hij antwoordt Jezus: "Gij zijt ook de Christus Gods" (Lucas 9:20)

## Bijlage 12A

### *Nieuwsblad van Galilea*

<p>“Titel” Interview met Jezus van Nazaret</p>	<p>Foto</p>  <p>“Titel”</p>	<p>“Reactie van mensen”</p>
		<p>Advertentie</p> 

# 13

## Kruimels voor de honden

### Doelstelling(en)

- De junioren begrijpen dat vertrouwen op God belangrijk is.
- De junioren spiegelen zichzelf aan zowel de discipelen als aan de vrouw.

### Materiaal

- De Tekst van de week om op de grote boekrol te plakken.
- Een landkaart van Israël waar ook de steden Tyrus en Sidon in Fenicië worden aangegeven.
- Wit bord of groot vel wit papier.
- Kleurstiften om op het witte bord of het grote vel papier te schrijven. Maak twee kolommen. Schrijf in de linkerkolom onder elkaar:
  - naam,
  - land van oorsprong,
  - woonplaats,
  - problemen
  - kwaliteiten.

### Vorbereiding

- Vergeet niet om de junioren de mogelijkheid te geven de Tekst van de week in hun persoonlijke boekrol te schrijven. Beide boekrollen zijn nu af. Bewaar zorgvuldig. Misschien kunt u van de boekrollen met leerteksten gebruik maken voor het programma van de 13de sabbat.
- Leg het verband tussen het inleidend verhaaltje in het Werkboekje en het bijbelverhaal.
- Geen direct antwoord krijgen op een gebed kan een belangrijk probleem zijn voor een Junior. Mogelijk leidt hij of zij eruit af dat God niet van hem of haar houdt of zelfs dat hij niet bestaat. Leg dus goed de nadruk op het feit dat God altijd antwoordt, maar dat hij zich niet laat dwingen wanneer en op de manier zoals wij het wensen. Het is een belangrijk element voor het geestelijk leven en het geloof van de Junioren.
- Vertel zo boeiend mogelijk (eventueel aan de hand met de Bijbel in vilt). Verwerk gegevens over de steden Tyrus en Sidon in het verhaal. Vertel eventueel het verhaal vanuit de optiek van Jezus.

## Opening

- welkom
- liedje
- gebed
- zending

## Om te beginnen

- Teken op een bord of een vel papier tien horizontale streepjes, zoals u dat wellicht kent van het spelletje "galgje".
- -----
- Indien mogelijk verdeel de Junioren in twee groepjes. De opdracht is om een woord van tien letters (VOLHARDING) te vinden.
- Groep 1 geeft één letter. Als deze letter niet in het woord voorkomt, stelt de Groep 2 een andere letter voor. Als de voorgestelde letter wel in het woord voorkomt, dan schrijft u deze op de goede plaats. Het groepje met de juiste letter, stelt nu een nieuwe letter voor of tracht het woord te raden. Als het woord goed is, heeft dat groepje gewonnen.
- Vragen aan het einde van het spel
  - wat betekent het woord VOLHARDING ?
  - bij welke gelegenheden is dat vooral nodig?
  - vraag om een persoonlijke ervaring met volharden.

## Het gesprek

- Een vreemde vrouw Lees samen *Matteüs 15:21-22*.
  - wat weten jullie van haar?Trek de aandacht van de Junioren naar het bord met de twee kolommen. In de linker kolom heeft u onder elkaar de volgende woorden geschreven: Naam, land van oorsprong, woonplaats, problemen, kwaliteiten, ... De Junioren noemen op wat ze uit het hoofd weten. Dat vult u in zonder erbij te zeggen of het juist of fout is. Vervolgens opent u samen de Bijbel en leest het hele verhaal. Vergelijk de lijst van de junioren met wat er in de tekst staat.
- Een vrouw die doorzet. Lees samen *Matteüs 15:23-27*. Haal vervolgens alles uit de tekst dat op 'volharding' wijst.
  - a. Jezus beantwoordt niet aan haar vraag.
  - b. de leerlingen willen haar terugsturen. Blijkbaar is dat steeds de

- oplossing die de leerlingen bedenken (zie vorige les).
- c. Jezus zegt (tegen zijn leerlingen, maar niet tegen haar!) dat zijn zending of dienstwerk zich slechts tot het volk van Israël richt. Toch laat zij zich niet ontmoedigen! Zij blijft aandringen ...

*Lees samen Matteüs 15:26*

- d. Jezus zegt tegen haar: "Het brood (= het Woord - zie vorige les) is bestemd voor de kinderen (= joden) en niet voor de honden (= heidenen)".

Jezus gebruikt hier een hard maar krachtig beeld. De vrouw reageert gevat en doeltreffend omdat zij zo'n 'honger' heeft (= Jezus zo hard nodig heeft) zodat ze bereid is om zich met slechts de kruimels tevreden te stellen. Ze zijn voldoende om aan haar nood te beantwoorden.

- Een buitengewone vrouw. Welke kwaliteiten bewijst deze vrouw te hebben?

Vul de identiteitskaart die op het bord staat aan met haar kwaliteiten:

- a. VOLHARDING: die hebben we net in de tekst opgemerkt.
- b. een zeer sterke MOEDERLIEFDE. Dat is haar eerste motivatie. Zij is nergens bang voor. Zij wil en zij zal haar dochter redden. Het zijn twee noodkreten aan het adres van Jezus (zie vers 22 en 25). De tweede keer valt ze zelfs op de knieën! De situatie lijkt ernstig te zijn.
- c. NEDERIGHEID: het maakt haar niets uit dat zij met een hond wordt vergeleken. Ze aanvaardt de superioriteit van het joodse volk. Het belangrijkste voor haar is dat ze de kruimels te pakken krijgt. Daar is zij tevreden mee, want daarmee wordt aan haar nood beantwoord.
- d. VERSTANDIG: haar antwoord (vers 27) klinkt prachtig. Zij herneemt het beeld dat Jezus heeft gebruikt.

- welke kwaliteit maakt een kolossale indruk op Jezus?

De Tekst van de week is het antwoord op die vraag: "groot is uw geloof ... en haar dochter was genezen van dat ogenblik af"

*Matteüs 15:28.*

- e. GELOOF: hoe manifesteert zich dit bij haar?

Door haar volharding. Ze weet dat Jezus de enige is om voor haar iets te kunnen doen. Dit zijn slechts de 'kruimels', met andere woorden: ze wil slechts een klein beetje hulp van Jezus. Dat zal volstaan om haar dochter te genezen. Ze is er vast van overtuigd dat hij haar gaat helpen. En inderdaad doet Jezus wat zij met zoveel hartstocht wenst!

## Om af te sluiten

- Je vraagt aan iemand (je grote zus, je vader) om je te helpen een moeilijke en een belangrijke rekentaak te maken. Eerst antwoordt hij of zij je niet, vervolgens zegt hij dat hij andere dingen te doen heeft.
  - hoe reageer je?
    - je zegt: "Dat is pech, dan krijg ik een nul".
    - je maakt je kwaad.
    - je wacht een moment en vraagt het nog een keer.
    - je gaat naar iemand anders.



O .....

Laat de Junioren reageren en laat hen vooral spreken over de volharding bij het vragen.

- In je gebed vraag je aan God om iets te doen voor een vriend/familie/jezelf. God antwoordt niet. Wat doe je dan?
  - je stopt met bidden en je denkt dat God niet bestaat, dat hij niet van je houdt, dat hij te veel werk heeft, dat hij eerder anderen wil helpen ...
  - je gaat door met bidden, maar zonder nog echt te geloven dat je een antwoord zult krijgen.
  - je vraagt aan anderen om samen met jou te bidden.
  - je bidt twee keer zo hard en je weet zeker dat God je hoort, maar dat hij goede redenen heeft om je niet meteen een antwoord te geven.
  
- Welke redenen kan je bedenken waarom God niet meteen antwoord geeft? Laat de junioren bedenken welke redenen God zou kunnen hebben. Te denken is aan.
  - \* het is niet het goede moment,
  - \* of het is niet zijn wil,
  - \* of hij heeft een betere oplossing waar jij niet aan denkt,
  - \* of hij verwacht dat jij jouw deel doet,
  - \* of hij wil zien of je volhardend bent en of je echt in zijn macht gelooft.
  
- Wees wel eerlijk en vertel dat wij het niet precies weten. We vertrouwen erop dat God het beste met ons voorheeft.

## Tenslotte

- liedje
- gebed
- afscheid

## Achtergrondinformatie voor de gespreksleid(st)er

Het bericht over het geloof van de Syro-Fenicische of Kananeese vrouw vindt men ongewoon aandoen. Men verwacht van Jezus niet zo'n harde opstelling en zulke woorden. Toch past dit zeer goed in het kader van die tijd. Joden waren niet altijd zo mild ten aanzien van niet-joden.

Wat Jezus zelf betreft moet men onderstrepen dat hij de woorden die hij in Matteüs 15:24 uitspreekt inderdaad in zijn leven heeft waargemaakt. Hij heeft zijn opdracht van de Vader opgevat als de verkondiging van het evangelie aan het volk Israël ( de verloren schapen van Israël). Zijn hele zending

is daardoor gekenmerkt, dat hij niet uit zichzelf naar de heidenen toegaat. Het gaat steeds om incidentele gebeurtenissen. Het zijn de heidenen zelf die hem opzoeken. Zending aan de heidenen ziet hij niet als zijn opdracht. Pas na aandringen van de kant van deze niet-joden en in dit geval, geconfronteerd met een uitzonderlijk groot geloof, schenkt hij aandacht aan hen. Ook zijn leerlingen zendt hij aanvankelijk niet naar de heidenen. Dit gebeurt volgens Lucas (10:1-20) pas na de opstanding.

De vrouw die met hem in aanraking komt, is waarschijnlijk met het joodse geloof vertrouwd. Men vindt namelijk in alle staten buiten Israël jodengemeenschappen. Verder wordt in de evangeliën gemeld dat al zeer vroeg het gerucht over Jezus' leer en daden tot over de grenzen bekend wordt (Matteüs 4:24; Marcus 3:7,8). In deze laatste tekst wordt zelfs aangegeven dat een talrijke menigte uit de streken van Tyrus en Sidon achter Jezus aantrekken. Misschien is zij er wel bij.

Hoe het ook zij, Jezus wordt door haar benaderd met woorden die een redelijke kennis van het joodse geloof veronderstellen. "Heer, Zoon van David" is een Messias-titel. Misschien behoort ze tot de zogenaamde godvrezenden die regelmatig de synagoge bezoeken en gedeeltelijk het joodse geloof belijden.

Uit alles in de tekst blijkt dat de vrouw hulp nodig heeft. Zij kan het probleem met haar dochter niet meer aan en verlangt ernaar dat het kind genezen wordt.

De reactie van de leerlingen kan op twee manieren worden uitgelegd:

- a. zend haar weg want zij verdient het niet aandacht te krijgen of
- b. zend haar weg en kom tegemoet aan haar verzoek.

De vrouw krijgt van Jezus te horen dat hij op haar verzoek niet kan ingaan. "Laat eerst de kinderen verzadigd worden, want het is niet goed het brood van de kinderen te nemen en aan de honden te geven". Kinderen betekent in dit geval de joden (Matteüs 8:12). De rabbi van Nazaret beledigt haar hiermee niet. Hij gebruikt een beeldspraak om aan te geven dat heidenen gelijk aan honden zijn. Inderdaad geen fraaie benaming, want honden in de tijd van Israël zijn niet die trouwe huisdieren die we nu kennen, maar in vrijheid levende dieren, die uit de bewoonde wereld werden weggehouden. De vergelijking is hlder: net zoals kinderen belangrijker zijn dan honden, zijn joden belangrijker dan niet-joden. De vrouw ontkent dit niet in haar reactie, maar geeft overtuigend aan dat het dan toch niet de bedoeling is dat de honden niet eens wat mee kunnen pikken. Deze manier van aandringen: het accepteren van het onderscheid tussen beide groepen, het aanvaarden dat Jezus in de eerste plaats voor de joden komt, maakt diepe indruk op hem. Daarom gaat hij in op het verzoek en prijst haar geloof, zoals hij dit ook gedaan heeft ten aanzien van de honderdman in Kapernaüm.



**Driemaandelijke uitgave van het Kerkgenootschap der  
Zevende-dags Adventisten der Nederlandse Unie  
Copyright: Afdeling Vorming & Toerusting  
Amersfoortseweg 18, 3712 BC Huis ter Heide**